

Csak olvasótermi
használatra!

C
2508

A FELSŐBARANYAI REF. EGYHÁZMEGYE

HARKÁNYBAN,

1914. ÉVI AUGUSZTUS 27—28-ÁN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA.

1210

Csak helyben
használatra

3 002840 377257

A FELSŐBARANYAI REF. EGYHÁZMEGYE

HARKÁNYBAN,

1914. ÉVI AUGUSZTUS 27—28-ÁN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA.

37725

SIKLÓS, 1914.

NYOMATOTT A SIKLÓS-DRÁVAVÖLGYI KÖNYVNYOMDÁBAN.

(TULAJDONOS: CSERNI JÁNOS.)

A FELSZABARANYAI REF. EGYSZÁZMEGYE

HATÁRNYBAN

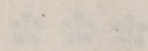
1914. ÉVI AUGUSZTUS 24. ÉN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BIROSAGI ÜLÉSÉNEK

LEGYZÖKÖNYVE

A FELSZABARANYAI REF. EGYSZÁZMEGYE KÖZGYŰLÉSÉNEK

NYOMTATTA A MEGYEI KÖNYVTÁR ÉS KÖZIGAZGATÁS
KÖZTARSASÁGA, KÖZTARSASÁGI KÖNYVTÁR

Községi jegyzőkönyv.

A felsőbaranyai ref. egyházmegye **Harkányban** 1914. évi augusztus 27-én rendes közgyűlést tartván **Nagy Imre** esperes és **Benkő Gyula** gondnok urak elnöklete alatt jelen voltak:

A) Az egyházak képviselőitől:

a) egyházi részlől:

1. Adorjás: Halász Imre.
2. Beczefa: —
3. Belvárd: Biró Mihály.
4. Bisse: Kiss Mózes.
5. Bogdása: Szívós Károly.
6. Bottyka: —
7. Baranyahidvég: Szücs László.
8. Czún: Vitányi Bertalan.
9. Csarnóta: Szigeti József.
10. Drávacsehi: Aracs Gyula.
11. Drávacsepely: Szöllőssy Antal.
12. Drávafok: —
13. Drávapalkonya: Csánki János.
14. Drávaszabolcs: Paál József.
15. Drávaiványi: Kotzó János.
16. Drávaszerdahely: Borsos István.
17. Dencsháza: Kemenczky Károly.
18. Diósviszló: Soós István.

b) világi részlől:

Thomayer Géza.

ifj. Szabó János.

Nagy M. János.

Hitre János.

19. Egyházasharaszti: Horváth Antal.	—	—
20. Garé: Varga Sándor.	—	—
21. Gordisa: Bajó Károly.	—	—
22. Gyüd: Széles Sándor.	—	—
23. Harkány: Szücs Sándor.	—	—
24. Hirics—Vejtí—Kisszentmárton: Barsy Miklós.	—	—
25. Ipacsfa: Takács József.	D. Tóth József.	
26. Kákics: —	—	—
27. Katádfa: Józán Sándor.	—	—
28. Kémes: Koncz Antal.	Dömös József.	
29. Kiscsány—Oszró: Csikesz Sándor.	—	—
30. Kisharsány: Simon Zsigmond.	Mohácsi Sándor.	
31. Kistótfalu: Kozma József.	—	—
32. Kórós: Nagy Imre.	Bonyár H. József.	
33. Kovácsbida: Takács József.	Jaksa József.	
34. Lúzsok: —	—	—
35. Magyarmecske: Sipos Lajos.	—	—
36. Peterd: Kovács Ferenc.	Kerekes Gábor.	
37. Márfa: Bóna Sándor.	—	—
38. Matty: —	Kuli Lajos.	
39. Ujmindszent-Cinderibogád: Szabó Gyula.	Sáfrány József.	
40. Nagyharsány: Szabó Károly.	—	—
41. Nagypeterd: —	—	—
42. Nagyváty: Morvay Ferenc.	—	—
43. Nagytótfalu: —	—	—
44. Nyugatszenterzsébet: Kovács Samu.	—	—
45. Okorág: —	—	—
46. Old: K. Nagy József.	—	—
47. Pécs: Nyáry Pál.	—	—
48. Piskó: —	—	—
49. Rádfalva: Kurucz Sándor.	—	—
50. Rónádfa: Bocsor Béla.	Zsigmond József.	

51. Rózsafa: Csuthy László.	—	—
52. Sámod: Sógor Endre.	—	—
53. Sellye: Bús József.	—	—
54. Szaporcza: Szalay Ferenc.	—	—
55. Szava: Kovács Bálint.	—	—
56. Siklós: Gilicze Antal.	Szabó János.	
57. Siklósnagyfalu: Domby Vince.	—	—
58. Sósvertike: Barthalos Ödön.	—	—
59. Terehagy: Bocsor László.	Sipos Mihály.	
60. Tésenfa: Kuliffay Elek.	Gölle János.	
61. Túrony: Lutár Sándor.	—	—
62. Vajszló: Bagó Bálint.	—	—
63. Zaláta: Kotzó János.	—	—

B) Tantestület képviselői:

Sütő Pál, Lukács Ferenc, Csikesz Sándor.

C) Egyházmegyei tisztviselők:

Aracs Gyula, Barsy Miklós, id. Morvay Ferenc, Sógor Endre, Szalay Ferenc, Szöllőssy Antal lelkészi, Pakuszy Gyula, Mándy Samu, Horváth István, Dr. Fejes János, ifj. Morvay Ferenc világi tanácsbírák, Aracs Gyula egyházi fő, Nyáry Pál, Bocsor László lelkészi, Dr. Fejes János, ifj. Morvay Ferenc világi aljegyzők. Szalay Ferenc közpénztárnok. Pakuszy Gyula és Dr. Szűcs Ernő ügyészek.

1. sz. Esperes urnak a közgyűlés tanácskozására Istentől bölcsesség, egyetértés és szeretet lelkét kérő buzgó imája után gondnok ur az egyházunk és hazánk kebelében történt szomorú, gyászos eseményekről megemlékezve, szívből üdvözli az egyházmegye alkotó tagjait

s a mai napra egybehívott egyházmegyei közgyűlést megnyitja.

2. sz. A kebelbeli egyházak névsora felolvastatván,

a lelkészek nevök bemondásával, a világi képviselők megbízó leveleik bemutatásával az elől kitett sorrendben igazoltattak s ezzel a közgyűlés megalakult.

3. sz. A jegyzőkönyv vezetésével

Aracs Gyula lelkeszi főjegyző, a szólni kívánók neveinek feljegyzésével Nyáry Pál bizatott meg.

4. sz. A jegyzőkönyv pontonkint való hitelesítésével a közgyűlés

az elnökséget, a jegyzői kart, továbbá Széles Sándor és Szücs Sándor közgyűlési tagokat bizta meg.

****5. sz.** Olvastatott a mult évi e. megyei közgyűlés jegyzőkönyv 11. számú határozatának f) pontja értelmében az általános tisztujításra beadott szavazatok felbontására kiküldött bizottság 3 rendbeli jegyzőkönyve.

I.

Az első jegyzőkönyv felvételét Sámodon 1913 december 5-én. Jelen voltak Sógor Endre elnöklete alatt Barsi Miklós és ifj. Morvay Ferenc bizottsági tagok.

Beérkezett 63 egyház szavazata, mely mind érvényes, mégis azon megjegyzéssel, hogy Mindszent-Bogád úgy az egyházmegyei lelkeszi, mint a világi aljegyzőkre adott szavazatoknál két-két egyén helyett csak egy-egy egyénre szavazott.

Az eredmény a következő:

1. Esperességre: Nagy Imre ur 60 szavazatot.
2. Gondnoki tisztségre: Benkő Gyula ur 61 szavazatot.
3. Egyházi főjegyzőségre: Aracs Gyula ur 51 szavazatot. Nyáry Pál ur 9 szavazatot s még 3 egyén 1—1 szavazatot.
4. Világi főjegyzőségre: Hardy Sándor ur 21 szavazatot, ifj. Morvay Ferenc 21 szavazatot, Varga Nagy István 10 szavazatot, Dr. Fejes János 7 szavazatot s még 2 egyén 3 és 1 szavazatot.
5. Egyházi aljegyzőségekre: Nyáry Pál 46, Bocsor László 34, Józán Sándor 21 és még 12 egyén 1—7 szavazatot.
6. Világi aljegyzőségekre: Dr. Fejes János 36, ifj. Morvay Ferenc 22, Kálmán Lajos 18, Dr. Szücs Ernő 14, Dr. Berki Gyula 10 és még 10 egyén 1—7 szavazatot.
7. Lelkeszi tanácsbiróságra: Szalay Ferenc 60, Sógor Endre 57, Barsi Miklós 55, Szöllőssy Antal 43, Aracs Gyula 35, Szabó

Károly 24, id. Morvay Ferenc 20, Józan Sándor 20, Kozma József 9, Bus József 9, Horváth Antal 11 s még 11 egyén 1—4 szavazatot.

8. Világi tanácsbiróságra: Varga Nagy István 55, Horváth István 53, Pakuszy Gyula 44, ifj. Morvay Ferenc 44, Mándy Sámuel 39, Dr. Fejes János 35, Hardy Sándor 25, Dr. Szücs Ernő 23, Narancsik József 21, Sütő Pál 20 s ezenkívül 12 egyén 1—4 szavazatot kaptak.

Az ezen eredmény folytán esperesnek Nagy Imre, gondnoknak Benkő Gyula, egyházi főjegyzőnek Aracs Gyula, egyházi aljegyzőnek Nyáry Pál és Bocsor László, világi aljegyzőnek Dr. Fejes János, lelkészi tanácsbíráknak Szalay Ferenc, Sógor Endre, Barsi Miklós, Szöllősy Antal és Aracs Gyula, világi tanácsbíráknak Varga Nagy István, Horváth István, Pakuszy Gyula, ifj. Morvay Ferenc, Mándy Sámuel és Dr. Fejes János kijelentendők volnának.

Szükebbkörű szavazásra kitűzettek:

- a) világi főjegyzőségre Hardy Sándor és ifj. Morvay Ferenc,
- b) világi aljegyzőségre ifj. Morvay Ferenc és Kálmán Lajos,
- c) lelkészi tanácsbiróságra Szabó Károly, id. Morvay Ferenc és Józan Sándor,
- d) egyházmegyei gyűlési tanítói pótképviselőségre Losonczy Ferenc és Toók Gyula.

II.

Megejtetvén a szűkebb szavazás az 1914 január 21-én felvett jegyzőkönyv szerint az eredmény a következő:

Beérkezett összesen 61 egyház szavazata.

Nem szavazott két egyház Siklós és Zaláta. Érvénytelen szavazat volt Mindszent-Bogád egyház szavazata, mert a szavazatot tartalmazó boríték viaszpecsét helyett nedves bélyegzővel volt ellátva.

A 60 érvényes szavazatból:

- a) a világi főjegyzői állásra: Hardy Sándor 57, ifj. Morvay Ferenc 3 szavazatot,
- b) a világi aljegyzői állásra: ifj. Morvay Ferenc 38, Kálmán Lajos 22 szavazatot,

c) a lelkészi tanácsbírói állásra id. Morvay Ferenc 23, Szabó Károly 21, Józan Sándor 16 szavazatot,

d) az egyházmegyei közgyűlési tanító pótképviselőségre Losonczy Ferenc 43, Toók Gyula 17 szavazatot nyertek, miért is a világi főjegyzői állásra Hardy Sándor, a világi aljegyzői állásra: ifj. Morvay Ferenc, a tanítói pótképviselőségre Losonczy Ferenc megválasztottaknak kijelentendők lennének.

A lelkészi tanácsbírói állásra újabb szűkebb szavazásra id. Morvay Ferenc és Szabó Károly újra kitűzettek.

III.

A harmadik jegyzőkönyv szerint beérkezett 61 egyház szavazata, nem szavazott Dráva-fok és Siklós. Mind a 61 szavazat érvényes, a melyekből 32 szavazat id. Morvay Ferencre, 29 szavazat Szabó Károlyra esett, miért is id. Morvay Ferenc nagyváti lelkész ur megválasztott lelkészi tanácsbírónak lenne kijelentendő.

A felolvasott három rendbeli jegyzőkönyv alapján Nagy Imre esperes, Benkő Gyula gondnok, Aracs Gyula lelkészi, Hardy Sándor világi fő-, Nyáry Pál, Bocsor László lelkészi al-, Dr. Fejes János, ifj. Morvay Ferenc világi aljegyzők, Szalay Ferenc, Sógor Endre, Barsi Miklós, Szöllősy Antal, Aracs Gyula, id. Morvay Ferenc lelkészi, Varga Nagy István, Horváth István, Pakuszy Gyula, ifj. Morvay Ferenc, Mándy Sámuel, Dr. Fejes János világi tanácsbírák megválasztott egyházmegyei tisztviselőknak kijelentetnek s állásukban megerősítettnek.

A szavazatok megsemmisítésével a jegyzői kar megbizatik.

A nem szavazó Dráva-fok, Siklós és Zalátai egyházakkal szemben esperes ur a szabályszerű eljárásra felhivatik.

Jelen jegyzőkönyv kivonata az egyh. I. t.-c. 159. és 162. §-ai értelmében az egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetik.

6. sz. Előterjesztetett Aracs Gyula e. m. főjegyző és tanácsbíró urnak az e. m. közgyűléshez intézett levele, amelyben megköszönve az irányában újra meg újra megnyilvánult bizalmat, 20 esztendő megvaladó többrendbeli e. m. közszolgálatára és hanyatló egészségi állapotára hivatkozással mindkét tisztségéről lemond.

A közgyűlés bár nehéz szívvel nélkülozi kipróbált, nagy buzgóságu, meglepő pontosságu s előtte még most is erejének és szellemi frissiségének teljességében feltűnő tisztviselőjének további áldásos munkáját, midőn lemondását határozottan kifejezett akaratára és egészségi állapota iránt tartozó kiméletből, sajnálattal bár, de a kényszerítő helyzetből kifolyólag elfogadja, hosszas és eredményes munkássága iránti elismerésének jegyzőkönyvbe foglalása mellett őszinte tisztelettel és ragaszkodással kívánja, hogy Isten gazdag kegyelme kísérje kipróbált munkásának további életét, egyszersmind reméli, hogy ha kevésbé terhes munkakörben is, de mégis mint egyik hivatott vezérét és irányítóját a maga körében még sokáig tisztelheti.

A közgyűlés az ekként megüresedett lelkeszi főjegyzői és tanácsbirói állásra a szavazást elrendeli. A szavazat bontó bizottság tagjaiul Sógor Endre ur elnöklete alatt Barsy Miklós és ifj. Morvay Ferenc tanácsbíró urak megválasztatnak, s a kebelbeli gyülekezetek presbyteriumai felhivatnak, hogy szavazataikat a szavazatbontó biz. elnökéhez folyó évi dec. hó 1-ig küldjék be. A szavazatbontó bizottság felhatalmaztatik, hogy szükség esetén a szűkebbkörű szavazást elrendelje.

7. sz. Esperes ur bemutatja Hardy Sándor ny. Kuriai bíró, a Ferenc-József rend középkeresztese, egyh. m. világi főjegyző urnak levelét, amelyben megható szavakkal megköszönvén az egyházmegye bizalmát, megrongált egészségére való hivatkozással e. m. vil. főjegyzői tisztéről lemond.

A közgyűlés megilletődéssel és mély sajnálattal értesül őszintén tisztelt és szeretett vil. főjegyzőjének: Hardy Sándor nyug. kuriai bíró urnak, — a Ferenc-József rend középkeresztésének megtámadott egészségi állapotáról és emiatt történt lemondásáról. Midőn lemondását sajnálattal tudomásul veszi, nem mulaszthatja el, hogy buzgó vezető tisztviselőjének kiváló érdemeit jegyzőkönyvileg meg ne örökítse, egyszersmind meleg ragaszkodással kívánja, hogy az örök isteni kegyelem kísérje továbbra is áldásos életét, s vonja be szelid derűvel, a jól betöltött hivatás édes tudatában a nyugalomra szánt — minél továbbra terjedő évek sorát. E határozatról Mélt. Hardy Sándor ur munkálkodása elismerésének szerény jeléül jegyzőkönyvi kivonatban értesítendő.

Kapcsolatban, az így megüresedett vil. főjegyzői állásra a szavazás elrendeltetik, utalással a 6-ik kgy. sz. határozatra és utasításra.

8. sz. Az ujonnan választott tiszttviselők: Szöllősy Antal, Fejes János dr. és Bocsor László

a közgyűlés színe előtt a hivatalos esküt letették. Gondnok ur a maga és a megválasztott tisztikar nevében köszönetet mond a bizalomért, s kijelenti, hogy a közgyűlés eme szeretete és ragaszkodása és bizalma a legszebb jutalma az ujonnan megválasztott tiszttviselőknek, igéri, hogy ugyanazzal a buzgósággal és igaz hithű érzelmekkel, a melyek eddig is áthatották a tisztikart, fogják viselni tisztüket, kéri a közgyűlés minden egyes tagjának szíves támogatását, mire székeiket a közgyűlés lelkes éljenzése közt elfoglalták.

9. sz. Egyházkerületi képviselők választása, valamint a gyűlés folyamán egyéb alkalomból esetleg elrendelendő titkos szavazatok felbontása és számba vételére

a szavazatszedő bizottság elnökévé Pakuszy Gyula, tagjául Nyáry Pál és Dr. Fejes János választattak meg.

10. sz. Jelen közgyűlésről való elmaradását Fejes Sándor lúzsoki, Füstös János bottykai, Toronyai József drávafoki, Munkácsy Lajos beczei lelkészek betegséggel, Máthé Ákos nagytótfalui lelkész gazdasági elfoglaltatásával, Varga Nagy István tanácsbíró ur családi és hivatali ügyeivel igazolta.

Tudomásul szolgál s az igazolások elfogadtatnak.

*** 11. sz.** Esperes ur betérjeszti következő évi jelentését:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Egy évi határkövéhez jutottunk ismét egyházmegyénk életének. Az anyagiakkal való jobb elláttatás, azok által való megizmosodás és a lelki megújulás, az intenzivebb valláserkölcsei élet nagy kérdései ez idő alatt is élénken foglalkoztatták egyházi közéletünk munkásait. Kimagasló, mindeneket magával ragadó nagy hullámokat nem vertek fel e kérdések, inkább szelid fodrozó habokban simultak el. De míg, visszatekintve csak egy évtizedre is, a nagytöbbség csak az anyagi eszközökkel dusan ellátott egyházakat tartotta életképeseknek, ezek megszerzésére irányuló törekvés vitte harcba a legjobb erőket, úgy ma már hova tovább uralkodóvá válik az a nézet, hogy mindennek felett az egyházat alkotó egye-

deknek, a hiveknek szívét, lelkét kell megnyerni az evangélium által, közelebb vinni őket a Krisztushoz, felébreszteni, megerősíteni bennök a kálvinista öntudatot, ha erősekké akarunk lenni, ha meg akarunk állani, sőt hódítani a mindinkább erőre kapó, mindent letörni akaró egyházellenes irányzatok között. Ezt vallja ma már nem csak a lelki élet vezetésére, irányítására különösebben hivatott lelkészi kar többsége, hanem kiválóbb világi vezérférjaink is mind követelőbben hangoztatják.

Ez irányban akar szolgálatot tenni az Orle által felállított belmissziói kurzus, a Kálvin szövetség, Ifjúsági egyletek stb.

A fájdalmasan észlelt lehangoló körülmények között — mikről alább szólok — reményt, biztató reményt nyújt a számottevő tényezők ily irányu megmozdulása.

Mult évi közgyűlésünk jegyzőkönyvének jelentékeny részét foglalja el egyházi törvényeink módosítására irányuló javaslatunk. Azt híven, hogy a zsinat összeül 1914. év végén, a sürgősség parancsolta lázas buzgalommal igyekeztünk egyházi törvényeink hiányait kiküszöbölni, a gyakorlati élet tapasztalatai által tarthatatlanoknak bizonyult §§-ait javítani törekvő javaslatunkat elkészíteni. Ámde Egyetemes Konventünk többsége a súlyos ellenvetések ellenére elhalasztotta a zsinat összehívását 1917-re.

Bárha a törvény félszeg rendelkezései által bilincsbe verve lenni még 4—5 évig elég, próbára teszi az ezen §§-okat alkalmazók s azok miatt szenvedők türelmét: talán kárpótlást nyújtand az, hogy elég időt nyerve annál alaposabban s mélyre hatóbban lesznek átdolgozva, összhangba hozva az élet követelményeivel.

Mint a felajzott nyíl, oly feszült figyelemmel, izgatottsággal vártuk, hogy mi lesz eredménye a 204/1913. sz. egyetemes konventi határozatnak, mely azt célozta, hogy világosan, adatszerűleg látható legyen, mennyi a magyarországi egyetemes református egyház jogos szükséglete, melynek kielégítését követelheti az 1848. XX. t.-c. 3. §-a alapján. Mi is bizottságoztunk, utasítást nyomtunk a kérdőív betöltésére vonatkozólag. Ámde reményünk, mint a kis gyermek színes szappanbuboréka, szétpattant, összeesett. Az

egész országból beérkeztek a konventhez a kérdő-ívek, de mivel nem volt kiadva egy egyetemes, irányító, világos utasítás, a hány egyházmegye, sőt jóformán a hány egyház van, annyiféleképen töltettek ki a kérdő-ívek.

A mellett, hogy horribilis összeg jött ki végeredményül, semmi irányban sem voltak alkalmasak a további számítás alapjául. A Konvent azután a számításokra alkalmatlannak talált adatokat kiadta egy bizottságnak, hogy azokból állítson össze az 1915. évi tavaszi konventi gyűlésre az 1848. XX. t.-c. alapján támasztható igényeinket feltűntető számszerű kimutatást!! Én úgy vélem, nem lesz irigylendő munkája a bizottságnak. De legalább mozgunk, mert mozognunk kell, mint egyházkerületünk szeretve tisztelt, nagynevű és fényes tehetségű főgondnoka mondja „mikor minden érdekkör mozog és igényeit bejelenti, akkor mi sem hagyhatjuk pihenni az 1848. XX. t.-c. végrehajtásának kérdését.“

Nem lehet belenyugodnunk a jelenlegi állapotunkba. Létérdekünk parancsolja, hogy elvégre kiszabaduljunk e mostani libegő helyzetből. Egyházi adózásunkat megváltoztattuk; egyházi szükségleteink fedezése jórészt az egyetemes adóalapból adott adócsökkentési segélyből kerül ki. Az adóalap honnan kapja a szükséges összeget? Az évről-évre költségvetésileg megszavazott államsegélyből. Tehát nem országos törvény alapján. Az országgyűlés esetleg változó többsége egyszerűen kitörülheti azt a költségvetésből. A jelenlegi kormány s az azt támogató többség, sőt jelenlegi alkotásában az egész parlament a legnagyobb valószínűség szerint nem vonja meg az állami támogatást, s jó részt biztosítottnak látszik ma még a költségvetés alapján való segélykiutalás. De állhat be fordulat. Az új választási törvény alapján összeülendő képviselőház, kérdés, minő álláspontra fog helyezkedni!? Az államsegély csak részleges megvonása esetén is, féltő, összeroppan egyházunk, mert a régi egyházi adózási módra visszatérnünk teljesen lehetetlen! Nagyon sürgős azért, hogy segélyeztetésünk, igényeink ügye országos törvény által rendeztessék.

Meg kell barátkoznunk, ha a közel jövőben nem is, de idő-

vel mulhatatlanul bekövetkező separatióval; s jó eleve készülni reá.

A Konvent legújabb terve szerint a közalapból 5 évi ciklusra beosztott 4—6 millió K-t ad ki tőke segélyül az egyes építkező, vagy adóssággal küzdő egyházak között. Építgetünk, tatarozgatunk, támaszkodva mindig, csak mindig a segélyre. Ha harangunk nem kellő csengésű, ha orgonánk sipja megrepedt, ha tornyunk fedele nem galvanizált lemezekből van — készítettünk, építettünk helyette mást konventi segélyből. Nem helyesebb lett volna-e és lenne, ha a milliókat az egyházfentartási alapokra fordítanók, minden majdan arra szoruló egyháznál s bizonyos évi összeg adatnék minden egyháznak az adócsökkenési alapból az egyházfenntartási alapra! Könnyebb szívvvel, emeltebb fővel, nyugodtabb lelkiismerettel várhatnók akkor a separatiót!!

A lelkészi korpótlék után fizetendő 2%-os fenntartói járulék ügye, mely az egyetemes református egyház lelkészei között olyan indokolt felháborodást keltett, kedvezőleg intéztetett el. Az Egyetemes Konvent ellentállni nem tudva az összes egyházmegyék egyértelmű felszólamlásának, előbbeni határozatát megváltoztatva 270/1913. a. határozatában kimondotta, hogy a lelkészi korpótlék után is a fenntartói 2%-os járulékot az állásfenntartó egyház tartozik fizetni s azok a lelkészek, kik esetleg már sajátjukból befizették, az egyháztól visszakövetelhetik.

A lelkészek családi pótlékának ügye is erősen foglalkoztatta érdeklődésünket. A dunántuli egyházkerület már megoldotta a kérdést, kerületünk is foglalkozott vele. Kitöltöttük és beküldöttük az adatgyűjtő ivateket. De nekem úgy látszik, hogy e felette fontos ügy a megfeneklés felé közelget. Junktimba hozatott a kerület tűzbiztosítás ügyével. Szerintem legalább részben ki kellene kapcsolnunk a tűzbiztosítás ügyéből. A fokozódó drágaság, a változott viszonyok, a gyermeknevelés mindig nagyobbodó terhei, az állami tisztviselők, tanárok, tanítók már megoldott segélyezése, mintegy parancsolólag szükségessé teszik, hogy a lelkészek e nemű gondjain, terhein mihamarabb segítsünk!! A tűzbiztosítási adatok csak most szereztetnek be. A szervezés, felállítás időt kíván; sok időt

vesz igénybe, míg az egyes egyházak által megkötött tüzbiztosítások ideje lejár. Mikor lesz az, a midőn az új intézet a mindennek előtt szükséges tartalék alapot megszerzi? Csak azután fordíthatja jövedelmét, ha lesz a családi pótlékok fedezésére. Nem ad graecas calendas halasztódik-e el? Keresnünk kell forrásokat, s jó akarattal, igyekezettel találunk is, melyeknek segítségével hamarosan megoldhatjuk legalább részben a kérdést. Mindennek előtt a házon kívül neveltetők lelkészeket kell segíyeznünk. A begyűlt adatok szerint, ha minden házon kívül tanuló lelkészgyermek után 100 K neveltetési segílyt adnánk, e célra kellene mintegy 11—12 ezer korona. Segélyezési forrásul fellehetne használni a Báró Baldácsy alapból, az államsegély pénztárból eddig a lelkészeknek adott egyszersmindenkori segílyt. Hiszen eddigelé is a gyakorlatba vett eljárás szerint, a nagy családu és gyermekeket neveltetők lelkészeknek adatott, arcpiritó, esetről-esetre való kérelmezés után. Szüntettessék ez be. Legfeljebb tartunk fel különös, rendkívüli, méltánylást érdemlő esetre 800—1000 koronát, a többit pedig fordítsuk a családi pótléokra. Kiosztatott ezen alapokból évenként 7—8000 korona, maradna tehát 7000 korona a családi pótlék fedezésére. Folyó év szept. 1-től kezdődőleg a theol. tanárok bevétnének a nem állami tanárok nyugdíjintézetébe. A mellett, hogy theol. tanáraink kedvezőbb nyugdíj viszonyok közé jutottak, a belépés által elő állott pénzbeli kötelezettségek átvállalása mellett és kiegyenlítése után, fennmarad az egyházkerületnek a theol. akad. tanárok nyugdíjára lekötött tőke összegből mintegy 116—120 ezer korona. A theol. tanárok nyugdíjalapjára lekötött összeg az államsegély pénztárból vonatott el, amelynek eredeti rendeltetése pedig a szegényebb egyházak és lelkészek segítelyezése volt. Mi természetesebb mint az, hogy adassék vissza eredeti rendeltetésének. Erős a reményem, hogy theol. akadémiánk tanárai között nem akad olyan, ki ez ellen felszólalna. Kerületünk eddigelé mindenkori a legnagyobb jóindulatot, előzékenységet, méltánylást tanusította, mikor theol. tanáraink jobb ellátásáról volt szó. Elvárható, hogy most, midőn a gyermeknevelés nyomasztó terheivel küsz-

ködő lelkészek ügye zörget kerületünknel, hasonlóan méltányos álláspontra helyezkednek s nem akarják működési körükbe tartozó célokra tovább is lekötve tartani ez összeget.

E tőke kamatja és az egyszersmindenkori segélyek beszüntetése folytán felszabaduló összeg kitenne 10—12 ezer koronát. Ez jó részt elég lenne a neveltető lelkészek évi segélyezésére. Ha valamelyes összeg még szükséges lenne hozzá, a kerületi számvevőszék igen könnyen megtalálja rá a fedezetet, csak akarni kell. Így megoldhatnók e kérdést röviden, s már az 1915. évre kiutalhatók lennének a pótlékok.

Ugyan ilyen fontos felekezeti tanítóink családi pótlék ügye. Ők ép úgy küzdenek a nehéz viszonyokkal, rájuk szint oly nagy sulylyal nehezedik a gyermeknevelés terhe, gondja, s méltán elvárhatják, hogy olyannyira fontos munkájuk teljesítése között ne legyenek lenyűgözve gyermekeik miből való neveltetésének lelket tépő gondjai által. Őszintén meg vallom azonban, hogy nem tartom helyesnek, célravezetőnek, ha a tanítók családi pótléka kapcsolatba hozatnék a lelkészek családi pótlékával s mindkettőnek kielégítését a kerulettől várnók. Együttesen, egyházi forrásból a két kérdést pénzügyi viszonyaink miatt, belátható időn belül meg nem oldhatnók; mindkét fél jogos igénye kielégítésétől elütetnék. Ez pedig nem áll érdekében sem az egyik, sem a másik félnek. Az államkormány, midőn kezébe vette a tanítói fizetések rendezésének ügyét, nem egyforma mértékkel mért. Az állami tanítók minden tekintetbe előnyösebb helyzetbe jutottak, azok családi pótlékot is kapnak, míg a nem állami tanítók e jótéteményből kizárattak. Ebbe nem szabad, nem lehet belenyugodnunk. Egyházi felsőbb hatóságaink útján oda kell hatni, reá kell birni az államkormányt, hogy a nem állami tanítóknak ép úgy, mint az államiaknak, adja meg a családi pótlékot, vagy adjon e célra a felekezeteknek megfelelő állami segítséget.

Szükségesnek vélem, hogy a családi pótléokra vonatkozólag a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés intézzon felterjesztést a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűléshez.

Örömmel emlékezem meg jelentésemben egyházmegyénk területén a több, mint egy év előtt megalakult és szervezett Kálvinszövetségről. A cél, mit maga elé tűzött, szép, üdvös és magasztos, méltó minden egyházát szerető, jövőjén csügghető ref. kálvinista egyháztag rokonszenvére, támogatására, közreműködésére. Vajha a felgyult láng ne lohadna le, hanem a közreműködők lelkesedésétől szitogatva, fényétől melegétől izmosodnék egyházunk népünk és kálvinista öntudatunk. Némi aggályt azonban nem fojthatok el. Egyházmegyei Kálvinszövetségünk oly sok és nagy kiterjedésű mezőkbe óhajtja programja szerint bele vetni ekéje vasát, hogy épen nagy tömegénél és kiterjedettségénél, a lélekkel munkálkodók kis számánál, s gyenge anyagi erőknél fogva, a kívánt sikert kockáztatja.

Örvendetes eseményként kell feljegyezmem, hogy a ref. lelkészárvák Otthona, a Kálvineum Hajduböszörményben felépült, a megnyitás előtt áll s szeptember hó 30-án fel fog avattatni. A fiu árva immáron meleg otthont talál. Levétetett a nehéz kő a netalán árván maradó gyermekeikért aggódó lelkészeknek lelkéről. Hála érte a jó Istennek, elismerés és köszönet a Lélektől indított buzgó férfiaknak! Hátra van még, hogy a leányárva részére is felállíttassék az oltalmazó hajlék. Ne lohadjon le azért támogató buzgóságunk s hozzuk meg áldozatunkat továbbra is. Egyházmegyénk a múlt évben sem maradt hátra az adakozásban. Lelkészi özvegy-árva gyámintézetünk 399·38 K-t adományozott e nemes célra; múlt évi egyházmegyei közgyűlésünk alkalmával tartott Kálvinszövetségi-estély fele jövedelme, több mint 100 K szintén e célra fordított. A folyó évi esperesi egyházlátogatás alkalmával 276·70 K-t gyűjtöttem össze s küldtem a Kálvineum céljára.

Meg kell emlékeznem azon veszteségekről is, melyek a lefolyt idő alatt mindnyájunknak szívét érintették.

Junius 28-án egy jaj kiáltás nyilallott át a hazán, megdöbentve nemzetünk minden tagjának szívét, mélységes fájdalmat keltve mindenütt: trónunk várományosa Ferencz Fendinánd fenséges

hitvesével Hohenberg Zsófiával együtt Sarajevóban politikai gyilkosság áldozata lett. A gyilkos golyó örökre megszüntetvé dobogni annak szívét, a ki bár terveit, saját érzelmeit gondosan magába zárta, de akiből egyéb jelekből ítélve egyike lehetett s bizonynal lett volna is az erős jellemű, birodalma népeinek javát munkáló uralkodóknak.

A nagygyászban kivette részét egyházmegyénk is. Minden egyházunkban gyászisteni tiszteletet tartottunk, kérve a vigasztalás balzsamát annyi megpróbáltatáson keresztülment s annyi fájó sebtől vérző, megőszült, agg uralkodónkra, felséges királyunkra!

Lehunyta örökdő szemét Tiszáninnen költői lelkű, fényes tehetségű főpásztora Fejes István, püspökségének 3-ik évében, 49 éves lelkészi és nem egészen 3 éves püspöki működésével minden munkatéren maradandó emléket állított fel magának. Legyen áldott emléke közöttünk.

Még ki sem sirhattuk egészen bánatunkat Fejes István halála felett, midőn ismét egy kiváló őrállónknak halála borította gyászba magyar református Sionunkat. Örök hazájába költözött Dr. Antal Gábor, a dunántuli egyházkerület püspöke, konventünk lelkészi elnöke, országos zsinatunk alelnöke. Törhetlen buzgósággal működött anyaszentegyházunk építésén, mint annak vezérő munkása; érző szive minden szép és nemes ügyért lángolva égett; fáradhatlan tetterejének, áldott, munkás kezének, nemes szívének nyomait látjuk, hatását érezzük egyházi közéletünk minden újabb alkotásaiiban, országos hirt, nevet szerevezve magának.

El nem muló kegyelettel őrizzük emlékét!

Nem váratlanul, mégis fájdalmasan érintett különösen minket felsőbaranyaiakat egyházkerületünk tanácsbirójának, egyházmegyénk volt gondnokának, Ádám Andrásnak hosszas szenvedés után bekövetkezett halála. 11 éven át volt egyházmegyénk vezére, világító lámpása. Nagy lelki megnyugvással haladtunk mindenkor az ő bölcsessége által mutatott uton; hasznunkra fordítottuk az ő fényes tehetségének gyümölcseit; lelkesedtünk mély egyházas érzésének sugaraitól; melegedtünk nagy szive áldott melegénél.

A későn kapott gyászhir miatt sem én, sem elnök társam nem mehettünk el leróni kegyeletünk adóját a végtisztességtételen, hanem részvétíratot intéztem az egyházmegye nevében elhunyt nagy férfiunk özvegyéhez. A mélyen sujtott özvegy kívánságának teszek eleget, midőn a részvétíratra küldött, köszönő válaszát itt közlöm:

Nagytiszteletű Esperes Ur!

Aki közvetlenül láttam azt a nagy ragaszkodást és szeretetet, a mellyel megboldogult férjem egyházán csüggött, — s aki tudom, milyen magasra értékelte azt a tisztséget, a mellyel őt egyháza s különösképen a felsőbaranyai ref. egyházmegye megtisztelte, — én igazán tudom méltatni azt a meleg részvétet, amelyet Esperes Ur velem közölni szives volt. — Szivemből eredő hálával köszönöm meg ezt a megemlékezést és kérem, hogy azokkal is, akiknek nevében bánatomban felkeresett, kegyesen közölje ezt a köszönő szómat.

Fogadja nagyrabecsülésem őszinte kijelentését, a mi után maradok

Budapest, 1913. december 12.

mély tisztelettel:

Özv. Ádám Andrásné.

Épen most, jelentésem összeállítása közben vettem a gyászírt, hogy Bagossy Károly Jásznagykunszolnok megye nyug. Alispánja, a kecskeméti egyházmegye gondnoka, július 20-án életének 73-dik évében elhunyt. — Az adócsökkentési segélyek tárgyalásain itt volt közöttünk; vezette a tárgyalásokat oly nagy bölcsességgel, tapintattal, jóindulattal, szeretettel, hogy mindnyájunk tiszteletét, szeretetét, háláját érdemelte ki. Ő maga is többször említette és emelte ki előttem: „életem egyik legszebb ideje közé sorolom azt, amit Felsőbaranyában töltöttem, s hogy megismerhettem Felsőbaranya lelkészeit, világi vezetőit s különösen egyeneslelkű, jó kálvinista lelkületű polgárait“.

Hálás kegyelettel őrizzük áldott emlékét!

Egyházmegyénk lelkészi karát sem kímélte meg a halál. Örök

pihenőre tért egyházmegyénk Nestora Borbély László ipacsfai lelkész 86 éves korában. Kicsiny egyháza körében szerényen megvonulva, pásztori kötelességeit odaadó buzgósággal teljesítve, 4 gyermekét kiváló gondossággal nevelve, kálvinista puritán egyszerűségben élte le napjait „az egykor tanulótársai között tehetség által kiváló férfiú“. A hosszú évek sulya alatt kifáradt agg szolgára szeliden borult reá a halál március 29-én.

Legyen emléke áldott a hű szolgának!

Itt említem meg, hogy az egyházmegyei elnökség eleget tett a múlt évi egyházmegyei közgyűlés 99. sz. határozatának s részvét-iratot intézett Tisza István grófhhoz, édes anyjának Özv. Tisza Kálmánné, Degenfeld Ilona grófnőnek, a kiváló honleánynak, nagyasszonynak elhunytá felett. A részvétíratra Tisza István gróf a következő köszönő irattal válaszolt:

Nagytiszteletű Esperes Ur!

Fogadja Esperes Ur és tolmácsolja kérem a felsőbaranyai egyházmenyének, sulyos családi gyászom alkalmából hozzám intézett szives részvéteért őszinte meleg köszönetemet.

Kiváló tisztelettel

Tisza.

A kidőlt főpásztorok helyébe állítá a közbizalom: a tiszánin-neni egyházkerület püspöki székébe Dr. Tüdős István, előbb theol. akadémiai tanárt, majd miskolczi lelkészt és alsóborsodi esperest. Az élete delén, munkabíró korának legszebb idején magas polcra emelt férfiutól méltán vár sokat, nagyot és dicsőt, nemcsak egyház-kerülete, hanem egyetemes egyházunk is; a dunántuli egyházkerü-let bizalma Németh István theol. akadémiai tanárt, egyházkerületi főjegyzőt emelte a püspöki székbe. Széleskörű tudása, lankadatlan munkakedve teljes biztosítékot nyújt magasztos hivatásának közjóra irányuló betöltése felől. Legyenek szívből üdvözölve általunk és áldás, siker koronázza sok-sok évig folytatandó munkáikat!

* * *

Az esperesi egyházlátogatást ez évben is valamennyi anya és leányegy-házban személyesen végeztem. 23 lelkésztársam volt szives, felkérésemre köz-

reműködni az egyházlátogatásban s felváltva részt venni a terhes és fárasztó körutakon.

Nagyságos gondnok ur másnemű közéleti elfoglaltsága dacára ez évben is szakított időt arra, hogy egyes egyházak vizsgálatában részt vegyen. 15 egyháznak szerzett ünnepet megjelenésével s adott példát különösen presbitereinknek arra, hogy az egyház ügyei körül fáradozni minden kálvinista magyar embernek szent kötelessége.

Az általános benyomás, mit ez évi esperesi látogatásom alatt nyertem, részben megnyugtató, részben lehangoló. Az egyház külső építésében majdnem mindenütt dicséretes törekvés tapasztalható. Igyekeznek az Ur házát csinosítani, ujítani, szépíteni, a lelkészlakásokat, iskolákat újra építeni, vagy a kor kívánalmainak megfelelőleg átalakítani, sok helyen tetemes költséggel. Különösen egy áramlat megindulása észlelhető, melynek megvalósulásáért nem sajnálják az áldozatot: ellátni a tornyokat messze hangzó, fülnek jól eső, kellemesen csendülő harangokkal, a templomokat orgonákkal. Az utóbbi folyamánnyaként nekem úgy tetszik, mintha Sztáray Mihálynak eleddig oly buzgósággal, lélekkel és szépen éneklő népe, az éneklésben hanyatlana s a szép hangicsáló szerszámra bizná az Ur trónja felé törő hangokat, a szívből jövő zsoltáréneklés helyett!

Mig a külső építésben ily szép törekvés nyilvánul, addig a csinosított templomokba, a bugva csendülő harangok hívó szavára nem indul a tömeg, nem akar nagyobb lánggal felgyulni az Ur házát látogatni készítő vágy. Ünnepnapokon, sok helyt vasárnap délelőtt is meglehetősen megtelnek a padok, de vasárnap délután, még inkább hétköznapiokon reggel igen sok helyen üres falaknak zendül az orgona s maga-magának imádkozik a pap.

Talán még lehangolóbb a születések csekély száma az egyházmegyében. Megdőbbentő és szomorú eredménye az egykerendszernek, sőt a meddőségre szorított nőiségnek! A 77 anya- és leányegyház közül 65-ben nagyobb a halálozások száma, mint a születéseké; 5 egyházban egyenlő; 7 egyház az, ahol 1 vagy 2-vel több a születések száma. 1911-ben 298-al, 1912-ben 400-al 1913-ban 285-el volt kevesebb a szülöttek száma, mint az elhaltaké. Mindegyik esztendőben egy-egy nálunk középszerűnek mondható gyülekezet lélekszáma fogy, pusztul el; minden évben egy-egy gyülekezet lélekszáma az elsíratott halottunk.

Ezen szomorú jelenségek megszüntetésére, megfordítására elégtelen a szószéki ígérvetítés, feddés, a bünfelmutatása a maga rettenetes következményeiben: közvetlenül a szívekhez kell férkőzni, a szunnyadó vagy közönyös lelkeket felébreszteni minden kínálkozó és nem kínálkozó alkalommal és módon. Rá kell vetni magunkat az intenzív belmissiói munkára, ha élni akarunk, ha a közöny, a pusztulás martalékaul hagyni nem akarjuk hiveinket, egyházainkat.

Részletes jelentésem az esperesi kérdőpontok sorrendje szerint a következő:

1. Hétköznap reggel isteni tisztelet minden egyházban tartatik, sőt néhány egyházban hetenkint egy napon bibliamagyarázat; vasárnap d. e. egyházi beszéd, d. u. pedig káté-, vagy bibliamagyarázat.

2. Vallásos estély, vallásos összejövetel, gyermek isteni tisztelet 17 egyházban tartatott.

3. A konfirmándusokat mindenütt a lelkészek készítik elő s konfirmációkor növendékek bibliával vagy emléklappal mindenütt elláttattak, sőt néhol mindkettővel.

4. Az isteni tiszteletben a hivek vasárnap d. e. és ünnepnapokon a legtöbb helyen szép számmal, vasárnap d. u. azonban sok gyülekezetben nagyon kevesen vannak jelen; hétköznapokon pedig a legtöbb gyülekezetben egész év alatt néhány lélek ha megjelenik, néhol egész esztendőben egy sem. Urvaszorával az elmúlt polgári évben 16635-en éltek. A múlt évben 5-tel többen.

5. Az ünnep- és vasárnapok, eltekintve néhány siklós-vidéki egyháztól, mindenütt kellő módon megtartatnak.

6. Szórványok gondozására a szórványokkal biró 25 egyházban mind nagyobb figyelem fordittatik. Több helyen a lelkész felkereste a szórványokban élőket, ott isteni tiszteletet, felolvasást tartott. Vallásos iratok ez évben is osztattak szét a szórványokban élő hivek között.

7. Más vallásról hozzánk áttért 9 fiu és 12 nő, összesen 21, tőlünk kitért 7 fiu és 2 nő, összesen 9. Nyereségünk 12.

8. Polgárilag egybekötött házaspár 215 volt. Ezek közül megesküdött 185 pár; az egyházi áldást nem vette igénybe 30 pár, tehát a házasságra lépettek 14⁰/₀-a. Meg nem esküdött házaspár volt: Belvárdon 2, Cúnban 2, Drávaiványiban 2, Dráwapalkonyán 1, Hiricsben 2, Kisszentmártonban 2, Kákiacson 1, Dráwapiskiben 1, Kiscsány-Oszipán 1, Besenczében 2, Kistótfaluban 2, Kóróson 1, Nagypeterden 1, Nagyvátyon 1, Pécssett 1, Sósvertikén 4, Szavában 1, Terehegyen 1, Tésenfán 1, Vajszlóban 1.

9. A vegyesházasságra lépők közül születendő gyermekeiket javunkra kötelezték 11-en, más felekezet javára 12. Külömbözet hátrányunkra 1.

10. A hivek családi, erkölcsi élete általában jó. Viszás házasság van 19, törvénytelen együttélés 177. Uralkodó bűn általában az egy-gyermek rendszer, több helyen a káromkodás, kártyázás és korcsmázás.

11. Szektáskodásra hajlandóság sehol sincs.

12. Szegények és árvák gondozásáról, ahol vannak, a politikai községek, Pécssett a Bethániai egyesület pécsi fiókjá, Siklóson a Vöröskereszt egyesület gondoskodnak.

13. Egyházi, vallásos egyesület 5 helyen, ifjusági egyesület 21 helyen van.

14. Vallásos iratok csaknem minden egyházban terjesztetnek, a legtöbb

helyen a Téli ujság, Protestáns és Magyar Naptár, legnagyobb számban a Kálvinista Lobogó, koszoru füzetek és traktátusok.

15. Az egyházi tisztviselők és presbyterek mindenütt elég buzgósággal járnak el hivatalos és erkölcsi kötelezettségeik teljesítésében.

16. A presbiteriumok mindenütt törvényszerűleg vannak megalkotva.

17. A gyűlések jegyzőkönyvei és az anyakönyvek mindenütt rendben vezetettek.

18. Az egyházmegyei, kerületi és konventi jkvek mindenütt megőriztetnek; az esperesi rendeletek, hivatalos levelek bejegyeztetnek. A parokhiális könyvtár kötetei mindenütt hiány nélkül és jó állapotban vannak.

19. Leltár minden egyházban van.

20. Az ingatlanok az egyház, illetve a haszonélvező hivatal nevének állanak, kivéve néhány temetőt, melyek a község nevének állanak.

21. Az egyház jövedelmei mindenütt a legnagyobb részben befolyanak. A csekély hátralék behajtásáról gondoskodás történt.

22., 23. Alapítvány az elmúlt évben nem tétetett.

Régebbi alapítványok:

Lelkeszi alap 22 egyházban 104,528 K.

Tanítói „ „ „ 20,891 „

Magtári és egyházfenntartási alap 82,849 „

A múlt évben gyarapodás 2397 korona. Ezen alapítványok rendeltetési céljukra fordíttatnak, részben kötvények, részben takarékbetét könyvek által biztosítva, a presbiterium által kezeltetnek.

24. Segélyben részesült:

15 egyház tőke segélyben 89,000 K.

74 „ adócsökkentési segélyben 149,223 „

3 „ egyszersmindenkori segélyben 1,300 „

43 „ lelkeszi kongrua 20,178 „

55 „ tanítói fizetéskiegészítés 46,053 „

46 „ lelkeszi korpótlék 37,800 „

25. Adóssága volt 50 egyháznak 160,778 K. törlesztésről gondoskodva van minden egyházban.

26. Az épületek jókarban vannak a legtöbb helyen, azonban Beczefán a melléképületek, Bissében az iskola, Eharasztin lelkészlak és iskola, Kákicsen a melléképületek, Katádfán az összes épületek, Kiscsány—Oszróban a templom, Kóróson a paplak, Oldon a templom és az iskola, Peterden a lelkészlak, Terehegyen a lelkészlak és iskola, Turonyban az iskola, Vajszlóban a lelkészlak, Zalátán az iskola vagy újra építendő, vagy alaposan javítandók.

27. Temetőket az egyház gondozza, haszonélvezete a lelkészé.

28. A hivatalnokok több helyen negyedévenként előre kapják fizetésüket,

de legtöbb egyházban félévenként az adócsökkentési segély megérkezése alkalmával.

29. A hivatalnokok földadóját régi földek után az egyház, a kegyadományi földek után pedig a haszonélvezők fizetik.

30. Az országos tanítói nyugdij intézetbe a fenntartói járulékot 33 helyen az egyház, a többiben a község fizeti.

31. Az egyházmegyei, kerületi, országos közalapi és nyugdij-intézeti járulékok kivéve Csarnótát és C.-bogádot mindenütt befizettettek.

32. Iskolánk ügyeiben autonómiánkat sértő illetéktelen beavatkozás nem történt.

33. Hitfelekezeti sérelem sehol nem jelentetett.

34. Hivatali változások:

Mint jelentésem bevezető részében jeleztem, a halál angyala lelkészi karunkból elragadta Borbély László ipacsfai lelkészt.

Nyugdíjaztatta magát folyó évi jan. 1-től kezdődőleg Kiss József kákicsi lelkész, 40 évi hűséges szolgálata után nyugalomba vonult lelkésztársunk még sok-sok esztendőn át élvezze a jól kiérdemelt nyugalmat.

B. Szabó János peterdi lelkész a vértessaljai e.-megyéhez tartozó Tabajdra választatván, állásáról lemondott.

A múlt évi e. megyei közgyűlés által állásukban megerősített K. Nagy József oldi és Gilicze Antal siklósi lelkészek állásukba ünnepélyesen beiktattattak. Kákicsra a nyugalomba vonult lelkész fia Kiss Zoltán választatott meg egyhangu meghívással. Dicséretére szolgál a kákicsi gyülekezetnek, hogy hűséggel szolgált s közöttük megőszült lekipásztorának fiát egyhangu lelkesedéssel hozta az apa örökébe. Kiss Zoltánnak a concessát kiadtam, aki állását jan. 1-én el is foglalta s abba ünnepélyesen beiktattatott.

Ipacsfára az ottani h. lelkész Tóth Kálmán választatott meg meghívás útján; miután a választás ellen panasz nem adatott be, a kegyeleti idő leteltével leendő állásfoglalás kötelezettségével a II. t.-c. 34. §-ának rendelkezése értelmében a concessát kiadtam.

Peterdre Kovács Ferenc tolnanémedi-i rendes lelkészt választották meg egyhangu meghívással. A választás ellen panasz nem adatván be, a concessát kiadtam és Kovács Ferenc állását elfoglalta s abba ünnepélyesen be is igtattatott.

Tanítói változások:

A siklósi II. tanítói állásról Piger Zoltán a tanév elején lemondván, helyébe Jeges Károly siklósnagyfalui községi tanító választatott meg, kinek a concessát kiadtam. Aracs János okorági tanító nyugdíjaztatván, helyébe ifj. Aracs János választatott meg, kinek a concessát kiadtam. Az ujonnan szervezett tésenfai tanítói állásra Kulifay Elekné Szabó Mária okleveles tanítónő választatott meg, aki állását miután részére a concessát kiadtam, el is foglalta.

cessát megnyervén, állását el is foglalta. Katádfán Fekete István rendes tanító nyugdíjaztatott; helyébe Tóth Sándor sósvertikei tanítót választották meg. Részére a concessát kiadtam, mivel a sósvertikei tanítói állás betölthetőnek mutatkozott. Tóth Sándor Katádfán állását el is foglalta. — Sósvertikén a megüresedett tanítói állásra Boda Julia okleves tanítónő választatott meg, aki a concessát megnyerve, állását azonnal el is foglalta. Belvádról Zsily Jenő rendes tanító siklósnagyfalui községi tanítónő választatván meg, állásáról lemondott, helyére Jónás Teréz okleveles tanítónő választatott meg. A választás szabályszerűen történt, részére a concessát kiadtam, s állását azonnal el is foglalta. Baranyahidvégen az újonnan szervezett tanítói állásra Thómayer Géza óji okl. tanító választatván meg, részére az esperesi engedélyt kiadtam és ő állását azonnal el is foglalta. Mattyon a megismételt pályázati hirdetés dacára pályázó nem jelentkezett; a presbyterium a VI. t.-c. 27. §-a alapján ideiglenes tanítóul Török Ilona okl. óvónőt alkalmazta egy évre, melyhez a fenti t.-c. alapján hozzájárulásomat megadtam. — Sámodon Páhán István r. tanító egy éves önkétes szolgálatának teljesítése végett a katonasághoz bevonult. A presbyterium okleveles tanítót nem kapván a helyettesítésre, ideiglenes tanítóul Szabó Péter nagykőrösi tanító-képezdei növendéket alkalmazta, mihez az esperesi beleegyezést megadtam. — Kákicsón az állami iskolánál a ref. hitoktatói teendők végzéséről Thiesz Frigyes állami tanító lemondott. Hitoktatói teendők végzésével az új lelkészt Kiss Zoltánt bízam meg. Kérem ez intézkedésemnek jóváhagyását.

35. Egyesek és egyházak adományai:

Helyi célokra (Isten dicsőségére)	Közcélokra	Persely- adakozás	Köz- munkával szerzett jövedelem	Épitkezési kiadások	Összesen
korona	korona	korona	korona	korona	korona
7,409	2,717	2,635	9,189	99,042	120,995

Nagyobb és említést érdemlő építkezések és adakozások a fenti táblázatban foglaltak közül:

Mindenek előtt és elsősorban kell kiemelnem Kemse leányegyházat. A 188 lélekből álló kis egyház régi fatalpas-temploma helyébe egy csinos, orgonával is felszerelt templomot épített dicséretes áldozatkészséggel. Az összeg, mit a templom építésére fordítottak 13000 K. Felszentelése nagy Kistótfaluban Békássy Nándor állami tanítónővé neveztetván ki, állásáról lemondott s helyébe Biró Mihály mattyi tanítót választották meg, aki tőlem a con-
 ünnepélyességgel ment végbe, melyen magam is részt vettem, felszentelvén a
 diszes kis templomot. — Markócz új iskolát épített és a tanítói lakot átalaki-

totta 4,638 K. költséggel. — Gyűd új lelkészlakást épített 15,000 K. költséggel. — Kiscsány—Oszró lelkészlakátalakítására költött 10,742 K-t, új orgonára 5,200 K-t, új harangokra 4,000 K-t. — Katádfa új harangokat szerzett 2,500 K. értékben. — Kőrös lelkészlakás és iskola javításra kiadott 4,200 K-t. — Kovácsbida új harangokat szerzett 4,000 K. értékben. — Nagyharsány lelkészlak javításra 3,700 K-t fordított. Peterd templom kerítésre 1,800 K-t, Turony templom javításra 2,500 K-t adott ki. A 22 lélekből álló Almáskeresztur templomát javíttatta 600 K. költséggel. — Dencsháza tanítói lakon új pajtát épített 1,577 K. költséggel. Most építi új lelkészlakát Drávapalkonya, Terehegy pedig új iskolát épít.

Nagyobb adakozások: Gordisán Schaumburg Lippe herceg templom javításra adott 200 K-t. — Kiscsányban az új harangokra adakoztak 1,000 K-t, az oszrói közbirtokosság szintén 1,000 K-t adományozott; a Kiscsány—Oszrói nők urasztali terítőre adakoztak 167 K-t. Kovácsbida a harangokra adakoztak 1,000 K-t. — Nagyharsányban a műkedvelő-ifjúság 150 K-t adott orgona alapra. — Nagypeterden Narancsik József orsz. képviselő ur új szószéket készíttetett 360 K. értékben; özv. Bán Lászlóné urnő orgonára 100 K-t, Darányi Lidia szószék terítőre 15 K-t. — Sámodon Kölgyesi Gézané Pandur Zsuzsánna diszes urasztali terítőt adományozott 200 K. értékben. — Siklóson dr. Berki Gyula adományozott az egyháznak 540 K-t és a Kálvineumra 500 K-t. Megjegyzem, hogy Kovácsbida és Kiscsány—Oszróban a lelkészek utánjárása folytán a hadügyminisztériumtól ágyu ércet kaptak jutányos áron az új harangokra, melyekből az egyházak részére mindkét helyen 1,000 koronánál több haszon hárult.

36. Lélekszám a múlt év december 31-én 28,392.

37. A múlt évben:

Született			Meghalt			Egyházilag házasságra lépett	Konfirmáltatott			Meg nem kereszteltetett	Szeretkezés nélkül temetett
fi	nő	összesen	fi	nő	összesen		fi	nő	összesen		
227	254	481	378	388	766	185	199	237	436	1	2

Iskolába járók						Iskolába nem járók					
6—12 éves			12—15 éves			6—12 éves			12—15 éves		
fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen
1,151	1,128	2,279	501	574	1,075	2	4	6	—	—	—

A meg nem keresztelt szülött Drávapalkonyán volt; az egyházi szertartás nélkül eltemetett halott 1 Kémesen, 1 pedig Siklónagyfaluban.

Van szerencsém még a következőket jelenteni:

A mult évi egyházmegyei 11. sz. 9. pont alatti határozatnak megfelelőleg Zalátán a felfüggesztett gondnok és presbiterek helyett ideiglenesen új gondnokot és bresbytereket választattam, a fegyelmi eljárást megindítottam, s az ügy az egyházmegyei bíróság jelen évi ülésén tárgyalatni fog.

A lelkésztanítóság megszűnt Tésenfán és Baranyahidvégen, rendes tanítói állás szerveztetvén mindkét helyen. Luzsokon és Nyugotszenterzsébeten már a V. K. miniszter előzetes beleegyezése megvan a szervezéshez s az 1914/15-iki tanévben a tanítói állásokat be is kell tölteni. Rónádfán az előintézkedések már szintén meg vannak téve. Garé, Csarnota, Márfa még semmi intézkedést sem tett, pedig a miniszter felterjesztésünkre csupán 1914 szeptember 1-ig halasztotta el a lelkésztanítóságok beszüntetését. A jövő iskolai évre már meg lesz vonva tőlük a lelkész által való tanítás joga s valamelyik szomszédos iskolába utaltatnak.

A mult évi egyh. megyei közgyűlés jkvi 49. sz. határozatának megfelelőleg utasítottam a turonyi egyházat, hogy iskoláját hozza rendbe, akár építkezési államsegély, akár konventi tőkekamat segély sürgős kérelmezése által szerezze meg az eszközöket. Felszólításomnak eredménye nem lett. A turonyi iskola most a bezáratás küszöbén áll.

A mult évi egyházmegyei közgyűlés az egyházak vagyonleltárát nem erősíthette meg, miután a számvevőszék nem adott véleményt a hozzája felülvizsgálat végett utalt vagyonleltárakról. Felhívtam a számvevőszéket, hogy jelen gyűlésre terjessze be véleményes jelentését.

A vákok országos intézete számára a következő adományok érkeztek be hozzám: Drávacsepelyből 2 kor. 10 fill., Siklónagyfaluból 1 kor. 60 fill., Márfáról 3 kor. 20 fill., Czúnból 1 kor. 58 fill., Rónádfáról 1 kor., Nagypeterdről 80 fill., Gyúdról 1 kor., összesen 11 kor. 38 fillér. Ez összeget az egyházkerületi pénztárnok urhoz felküldtem.

Ezek után mély tisztelettel maradtam

Körös, 1914 július 24.

a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek

alázatos szolgálja

Nagy Imre
esperes.

Esperes ur előre kinyomatott s közrebocsátott jelentését egyházmegyei közgyűlésünk felolvasottnak tekinti, s e jelentés határozatot igénylő pontjaira nézve a következőleg határoz:

** 1. A lelkészek családi pótléka ügyének mielőbbi megoldását egyházmegyei gyűlésünk is sürgősen rendezendőnek tartván, magáévá teszi esperes urnak e kérdés mielőbbi megoldását célzó azon indítványait, hogy a lelkészek részére a Baldácsy alapból és államsegély pénztárból évenként kiutaltatni szokott 8000 Kor. összegből 7000 korona fordíttassék a családi pótlék fedezésére s mindössze 1000 korona maradjon rendkívüli méltánylást érdemlő esetekre lelkészi segélyül. — A theol. tanárok nyugdíj ügyének ismert rendezése folytán felszabaduló 116—120,000 koronás tőke ugyancsak fordíttassék a lelkészi családi pótlék alapjára s e pótlékból első sorban azon lelkészek segélyeztessenek, kiknek házonkívül tanított gyermekeik vannak.

Bizalommal hívjuk fel a többi egyházmegyét hasonló indítványtételére s egyben a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés hozzájáruló jóindulatába esperes urnak közgyűlésünk által határozattá emelt ezen indítványait.

** 2. Hogy egyházi tanítóink az állami tanítókkal egyenlő elbánásban részesüljenek s hogy ugyancsak ők is megkapják az állami kartársaik által immáron élvezett családi pótlékot, közgyűlésünk arra kéri a ft. egyházkerületi közgyűlést, méltóztassék egyetemes konventünk útján megkeresni a közoktatásügyi kormányt, hogy az egyenlő teher hordozás alapján, egyházi tanítóink ezen jogos igényét elégítse ki, vagy közvetlen családi pótlék kiutalása, vagy egyházunknak nyújtandó megfelelő államsegély megadása által.

3. Egyházmegyei közgyűlés mély fájdalommal örökíti meg jegyzőkönyvében magyar királyi trónunk várományosának, Ő Fensége Ferenc Ferdinánd trónörökösnek és fenséges nejének: Hohenberg Zsófia hercegnőnek gyilkos merénylet következtében történt elhunytát.

Vajha az a háboru, mely a rettenetes merényletet követő vizsgálat folyamányaként kitört, igazán összetörné hazánk alattomos ellenségeinek félelmesen megnövekedett vakmerőségét és fennhéjázó gőgjét s eredményezné mielőbb azt az áldott békességet, melyben felvirágozhatnék hön szeretett hazánk.

4. Mély megilletődéssel írja fel az elköltözöttek gyászkeretü névsorába elhunyt nagyjaink neveit: a püspöki állás diszét és terheit oly hamar letevő Fejes Istvánét, Antal Gábor dunántuli püspökét, kinek nevére a próféta szava jut eszünkbe: Ime az Ur, a Seregeknek Ura elveszi Jeruzsálemből és Judából a támaszt és táplálót, az erőt és hadakozót, bírót és prófétát, jóst és öreget. (És. 3: 2—3.)

Egyházmegyénk nagybuzgóságu volt vezérférfiának, 11 éven át volt gondnokának, Ádám Andrásnak nevét is ide kell igdatnunk Bagossy Károly nevével egyben. Oly név mindakettő, mely egyházmegyénk és egyházkerületünk tiszteletével, szeretetével és hálájával találkozott mindenkoron. Legyen maradandó közöttünk az ő emlékezetük Borbély László volt ipacsfai lelkész emlékezetével egyben, ki keveseknek adatott hosszú életkor betöltése után tért pihenőre.

Az elköltözött püspökök helyét betöltő férfiakat: dr. Tüdös István tiszáninzeni és Németh István dunántuli püspök urakat meleg szeretettel köszönti az egyházmegyei közgyűlés azzal a kívánsággal, hogy a kegyelem Istene hosszú éveken keresztül áldja meg munkásságukat s használja fel őket a mennyei kegyelem Isten országa építésére s egyházi életünk felvirágoztatására.

5. Szomoruan értesül egyházmegyei közgyűlésünk az esperesi jelentésben is panaszlott fájdalmas tényről: a születések csekély számáról. Az egyke mellett immáron az egyse is rendszerre kezd válni. Bizony égetően sürgős kérdés, hogy az evangélium szerinti, a gyakorlati keresztyén életet munkáló belmisszió kivétel nélkül minden egyházunkban mutassa meg, hogy az evangélium Istennek hatalma s ahol ez a hatalom munkál, ott megértik a zsoltáriró bizonyság tételét: Az Urnak öröksége a fiak, az anyaméh gyümölcse: jutalom. (127. Zsolt. 3.)

6. Az esperesi jelentésben felsorolt adományokért a jókedvű adakozóknak az egyházmegyei közgyűlés hálás köszönetét fejezi ki.

7. A zalátai presbyteriummal szemben eszközölt esperesi intézkedést egyházmegyei közgyűlés magáévá teszi s a bírósági ülésen fogja meghozni ítéletét a fegyelmi eljárás alá vont egyházi előljárókkal szemben.

* *

8. Tekintettel arra, hogy Garé, Csarnóta és Márfa presbyteriumai semmiféle intézkedést sem tettek mindezeideig a lelkész-tanítói állás kettéválasztása iránt s tekintettel arra is, hogy a túronyi egyház sem tett eleget, az iskolája rendbehozását célzó múlt évi közgyűlési határozatnak, egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a garéi márfai és csarnótai lelkész urakat, hogy abban az esetben, ha a világi, tanügyi hatóság csakugyan megfosztaná iskoláikat nyilvánossági joguktól a most megnyíló tanévben, iskolás növendékeiket, mint magántanulókat, irassák be a szavai, illetve terehegyi, illetve túronyi iskolába, — őket, mint magántanulókat oktassák s a tanév végén a vizsgálat letételére jelenjenek meg velük a beírást teljesített iskolában.

A túrónyi és csarnótai egyházak presbyteriumai közös tanácskozásra és határozathozatalra utasítatnak, egy a két község közötti távolság középpontján, megfelelő segélyek kérelmezésével, közös erővel emelendő iskola építésére. — Így az állami tanügyi hatóság által is ajánlott s mindkét egyházra nézve előnyös módon leendő megoldva e fontos kérdés.

12. sz. Esperes ur által beterjesztett tárgysorozat

némi módosítással megállapított.

*** 13. sz.** Beterjesztett a következő hátralék jegyzék:

I. Konventi jegyzőkönyvből:

1914/91. Állandó káplántartó helyek megállapítása (targysorozaton).

II. Kerületi jegyzőkönyvből:

1914/92. Díjlevelek módosítására vélemény (targysorozaton).

III. Egyházmegyei jegyzőkönyvből:

1913/11. f. Tisztujítás (targysorozaton).

1913/11. g. Zaláti gondnok és presbyterek ellen (esperesi jelentésben tárgysorozaton).

1913/38. Betűsoros tárgymutató (targysorozaton).

1913/39. Páprádi legelő per és bérbeadás (targysorozaton).

1913/39. Okorági javadalmak biztosítása (targysorozaton).

1913/93. Sólyom András hagyatéki ügye (targysorozaton).

1913/97. Anya- és leányegyházak közötti egyezség (nyilvántartandó).

Tudomásul vétetik.

**** 14. sz.** Az egyetemes konvent 1914. évi májusi ülése 91. számú határozatában felhívja az egyházmegyéket, hogy területükön határozatilag állapítsák meg, külön azokat a helyeket, melyek a lelki gondozás megfelelő ellátása s külön azokat, melyek hitoktatás céljából állandó káplántartást igényelnek.

E felhívás folytán egyházmegyénk ilyenekül:

1. A mindenkor esperesi székhelye jelenleg Kőrös.
2. Hitoktatás céljából, exponált helyzete folytán is, a 4 középiskolával, 1. honvédhadapród iskolával, 2. tanítóképzővel, 3. pol-

gári iskolával és állami elemi iskolákkal s ezekben összesen : 308 ref. növendékkel bíró *pécsi* ref. egyházat.

3. Eddig a pécsi és nagyvátyi egyházhoz csatolt, de általuk kellően nem gondoztatott 94 községben levő nagyszámu reformátusok, megfelelő lelki gondozása végett egy állandó missiói segéd-lelkész részére *Baranyaszentlőrinczet* állapítja meg.

**** 15. sz.** Esperes ur betérjeszti évi kimutatását a felsőbaranyai ref. egyházmegyébe kebeleztet segéd-, illetve helyettes lelkész igénylő egyházak és lelkészekről. E szerint káplánt kérnek :

I. Kongruás egyházakban :

1. Baranyahidvégen, Szücs László mellé 73 éves korára, betegség folytán elgyengült voltára tekintettel s.-lelkész kirendelése indokolt. 1910. évi e. m. jkv. 32. száma.

2. Dencsházán, Kossa János mellé, 85 éves korára, 54 éves lelkészi szolgáltatása s ezzel együtt járó testi-lelki elgyengülésére tekintettel h.-lelkész kirendelése indokolt. 1910. évi e. m. jkv. 30. száma.

3. Ipacsfán, özvegy Borbély Lászlóné mellé, lelkész elhalálozása folytán h.-lelkész kirendelését javasoljuk.

4. Nagyvátyon, Morvay Ferenc mellé, kit 1910-ben agyvérédény eltömődés folytán féloldali hűdés ért, ki ennél fogva munkaképtelen, s.-lelkész kirendelése indokolt. 1011. e. m. jkv. 32. száma.

5. Vajszlóba, Bátor István mellé, szolgálatképtelenség címén h.-lelkész kirendelését kérjük. 1911. évi e. m. jkv. 32. száma.

6. Gordisára, Bajó Károly mellé, magas korára, testi-lelki erejének elgyengült voltára szolgálatképtelenség miatt s.-lelkész kirendelését javasoljuk. 1914. évi e. m. jkv. ez a száma.

Szücs László, Kossa János, Bajó Károly, Bátor István csupán gyámin-tézeti tagok.

II. Nem kongruás egyházakban :

7. Kisharsányba, Somodi József mellé (csak gyámin-tézeti tag) szolgálatképtelenség címén h.-lelkész kirendelését javasoljuk. 1912. évi e. m. jkv. 13. száma.

8. Mattyon, Szakács Lajos mellé (nyugdíjintézeti tag) 50 éves lelkészi szolgálatára, öreg korára, azzal együtt járó elgyengülésére tekintettel szolgálatképtelenség címén s.-lelkész kirendelését kérjük. 1914. évi e. m. jkv. ez a száma.

III. Állandó káplántartási helyek:

9. Kórásra, Nagy Imre esperes mellé, esperesi székhely címen s.-lelkész kirendelését kérjük.

10. Pécsre, Nyáry Pál kongruás lelkész mellé terhes hitoktatói szolgálata, az egyház alakítás folytonosságára, nagykiterjedésű missiójára tekintettel hitoktató s.-lelkész kirendelését kérjük.

E kimutatás és javaslat alapján tisztelettel felkéri az egyházmegyei közgyűlés a főtiszteletű egyházkerületet, hogy a felsőbaranyai ref. egyházmegyébe 5 segéd, 4 helyettes és 1 hitoktató segédlelkészt kirendelni méltóztassék.

16. sz. A lemondás folytán megüresedett kákicsi ref. lelkészi állásra 1913 november 30-án Kiss Zoltán nemeskisfaludi lelkész meghívás útján, a halálozás folytán megüresedett ipacsfai ref. lelkészi állásra 1914 április 16-án Tóth Kálmán baranyahidvégi s.-lelkész meghívása útján, az eltávozás folytán megüresedett peterdi ref. lelkészi állásra 1914 május 30-án Kovács Ferenc tolnanémedi lelkész meghívás útján rendes lelkészekül választottak meg.

Az egyházi törvények szoros megtartására megejtett lelkészválasztások tudomásul vétetnek, Kiss Zoltán kákicsi, Tóth Kálmán ipacsfai és Kovács Ferenc peterdi lelkészek, lelkészi állásaikon az egyházmegye által is megerősítetnek.

17. sz. A most szervezett baranyahidvégi kántortanítói állásra 1913 aug. 20-án Thomayer Géza áji praeoráns tanító, — a szintén most szervezett tésenfai tanítói állásra 1913 aug. 21-én Kulifay Elekné, szül. Szabó Mária, tésenfai lakos, okl. tanítónő, — az okorág-monosokori kántortanítói állásra 1913 aug. 24-én Aracs L. János szerecsenyi praeoráns tanító, — a siklósi II-od tanítói állásra 1913 szept. 10-én Jeges Károly siklósnagyfalui községi tanító, — a kistótfalui kántortanítói állásra 1913 nov. 25-én Biró Mihály mattyi kántortanító, — a katádfai kántortanítói állásra 1913 nov. 13-án, Tóth Sándor sósvertikei kántortanító, — a sósvertikei tanítói állásra 1913 nov. 30-án Boda Juliánna Kórósi lakos, okl. tanítónő, — a belvárdi kántortanítói állásra 1914 febr. 1-én Jónás Terézia jászladányi lakos, okl. tanítónő, — mattyi ideiglenes tanítóvá Török

Ilona okl. ovónő, — sámodi ideiglenes kántortanítóné Szabó Péter tan. kép. növ. — választatott meg.

A csatolt okmányok által igazolt baranyahidvégi, tésenfai, okorág-monosokori, siklósi, kistótfalui, katádfai, sósvertikei, belvárdi szabályszerű tanító, — illetve kántortanító választások megerősítettnek. Kulifay Elekné, szül. Szabó Mária, Jeges Károly, Boda Juliánna, Jónás Terézia megválasztott tanítók, illetve tanítónők a VI. t.-c. 26. §-a szerinti eskü letételére utasíttatnak. Török Ilona és Szabó Péter ideiglenes alkalmazása tudomásul szolgál.

18. sz. Thiess Frigyes kákicsi áll. isk. tanító esperes urhoz intézett levelében az 1911. évi 86. kgy. sz. e. m. jkvi pont alapján nyert megbízatásáról: a kákicsi áll. el. iskola ref. növendékeinek vallásoktatásáról arra való tekintetből, hogy a vallásoktatást Kiss Zoltán odavaló lelkész hajlandó végezni: lemond. Esperes ur a vallásoktatással megbízta Kiss Zoltán lelkészt, aki azt az államtól járó hitoktatói óradíj fejében vállalta.

Esperes ur intézkedése tudomásul szolgál.

19. sz. Boda Juliánna sósvertikei, Jónás Terézia belvárdi, Kulifay Elekné, szül. Szabó Mária tésenfai tanítónők

az e. VI. t.-c. 26. §-a értelmében, a tanítói hivatalos esküt az egyházmegyei közgyűlés előtt letették. Jeges Károly az eskü letételére utasíttatik.

20. sz. Az egyházmegyei közgyűlés által

ügyészekké Pakuszy Gyula, és Szűcs Ernő dr. megválasztatnak.

***21. sz.** Az egyházmegyei közgyűlés által

egyh. m. közpénztárnokká Szalay Ferenc szaporczai lelkész megválasztatik.

22. sz. Az egyházmegyei közgyűlés által

levéltárnokká: Gilicze Antal siklósi lelkész megválasztatik.

****23. sz.** A közalapi, államsegély, Baldácsy-alap és a kerületi pénztárhoz folyamodók kérvényei a bizottság jegyzőkönyve alapján a következőleg intéztetnek el.

Egyházak kérvényei.

I. Közalapból tőkeamat segélyre.

1. **Baranyahidvég.** Ujonnan építendő iskola és tanítói lakás építésére kér 10000 korona tőkének megfelelő 500 K. kamatsegélyt.

Ajánltatik 500 korona.

2. **Bisse.** Adósságtörlesztésre kér 3000 K tőkének megfelelő 150 K kamatsegélyt.

Mivel adóssága 2400 K, ajánltatik 120 korona.

3. **Czún.** Új lelkészlakásépítés és adósságtörlesztés céljára kér 20,000 K tőkének megfelelő 1000 K kamatsegélyt.

Mint buzgó s nagy áldozatot hozott egyház, ajánltatik 800 kor.

4. **Drávacsehi.** Iskolaépítés célra 9264 K 85 f tőkének megfelelő 463 K 24 f kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 9000 K tőkének megfelelőleg 450 korona.

5. **Egyházasharaszti.** Lelkészlak, tanítólak, iskola ujraépítése és templomjavítási célra 43867 K tőkének megfelelő 2193 K 35 f kamatsegélyt kér.

Bizottság ajánlatára 40000 K tőkének megfelelőleg 2000 kor.

6. **Kiscsány.** Adósságtörlesztés és építkezés célra 3000 K tőkének megfelelő 150 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 150 korona.

7. **Oszró társegyház.** Adósságtörlesztés és újépítkezésre 3500 K tőkének megfelelő 1750 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 175 korona.

8. **Besencze leányegyház.** Adósságtörlesztés, új építkezés céljára kér 2000 K tőkének megfelelő 100 K kamatsegélyt.

Ajánltatik 100 korona.

9. **Kovácsbida.** Iskolaépítés és templomjavítás céljára 18000 K tőkének megfelelő 900 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 900 korona.

10. **Lúzsok.** Iskolaépítés céljára 16000 K tőkének megfelelő 800 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 800 korona.

11. **Nagycsány.** Épületjavítás és adósságtörlesztés céljára 3000 kor. tőkének megfelelő 150 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 150 korona.

12. **Nagyharsány.** Adósságtörlesztésre kér 3000 K tőkének megfelelő 150 K kamatsegélyt.

Ajánltatik 150 korona.

13. **Nagyváty.** Nagyobbmértvű épületjavításra 2500 K tőkének megfelelő 125 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 125 korona.

14. **Old.** Templomjavítás, iskola és tanítói lakás építésére és adósságtörlesztésre kér 23744 K tőkének megfelelő 1187 K 20 f. kamatsegélyt.

Ajánltatik 1000 korona.

15. **Peterd.** Lelkészlakás építés, templom és tanítói lakás javítás céljára 20000 K tőkének megfelelő 1000 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 1000 korona.

16. **Piskó.** Adósságtörlesztés és épületjavítás céljára 2000 K tőkének megfelelő 100 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 100 korona.

17. **Rónádfa.** Iskolaépítésére, továbbá kerítések kijavítására kér 12300 K tőkének megfelelő 615 K kamatsegélyt.

Ajánltatik 600 korona.

18. **Sámod.** Iskola nagymértvű javítása és lelkészlak javítása céljára 6000 K tőkének megfelelő 300 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 300 korona.

19. **Túrony.** Iskola, tanítói lakás és lelkészlakás építés céljára 26000 K tőkének megfelelő 1300 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 1300 korona.

20. **Ujmindszent.** Közzsükségei fedezésére kér 14000 K tőkének megfelelő 700 K kamatsegélyt.

Mivel a közzsükséglet fedezhetésére az adócsökkentési alaphoz kell folyamodni, közalapi tőke kamatsegélyre ez alapon nem ajánlható.

21. **Hirics.** Templomjavítás céljára 8000 K tőkének megfelelő 400 K kamatsegélyt kér.

Ajánltatik 400 korona.

22. **Vajszló.** Lelkészlakás építésére kér 15000 K tőkének megfelelő 750 K kamatsegélyt.

Ajánltatik 750 korona.

II. Államsegélypénztár és Baldácsy-alaphoz.

1. **Bisse.** Adósságtörlesztésre kér 600 koronát.

Ajánltatik 400 korona.

2. **Czinderibogád.** Iskolaépítésből származott adósságának törlesztésére kér 1100 koronát.

Ajánltatik 600 korona.

3. **Drávacsepely.** Adósságtörlesztésre kér 1600 koronát.

Ajánltatik 600 korona.

4. **Drávaiványi.** 2000 K adósságának törlesztésére kér 2000 koronát.

Ajánltatik 500 korona.

5. **Drávaszabolcs.** Adósságtörlesztésre kér 800 koronát.

Ajánltatik 600 korona.

6. **Egyházasharaszti.** 1050 K adósságának törlesztésére kér 1050 kor.-t.

Ajánltatik 500 korona.

7. **Kovácsida.** Adósságtörlesztésre kér 600 koronát.

Ajánltatik 400 korona.

8. **Kispeterd.** Adósságtörlesztésre kér 1200 koronát.

Ajánltatik 600 korona.

9. **Magyarmecske.** 2500 K adósságának törlesztésére kér 600 koronát.

Ajánltatik 600 korona.

10. **Old.** Adósságtörlesztésre kér 1000 koronát.

Ajánltatik 600 korona.

11. **Rózsafa.** Adósságtörlesztésre kér 800 koronát.

Ajánltatik 600 korona.

12. **Szava.** Adósságtörlesztésre kér 300 koronát.

Ajánltatik 300 korona.

13. **Ujmindszent.** Adósság törlesztésre kér 1200 koronát.

Ajánltatik 600 korona.

Lelkészek kérvényei.

1. Kovács Ferenc peterdi lelkész neje gyógyittatásából származott költségeinek fedeztetésére, nehéz körülményeire tekintettel kér 600 koronát.

Ajánltatik 400 korona.

2. Szabó Gyula ujmindszenti lelkész nyomasztó anyagi körülményeire tekintettel, valamint 3 gyermekének taníttatására kér 1200 koronát.

Felhozott indokaira tekintettel ajánltatik 600 korona.

3. Morvay Ferenc nagyvátyi lelkész adósságának törlesztésére kér 1000 K-t.

Ajánltatik 500 korona.

4. Józan Sándor katádai lelkész népes családja szükségleteinek fedezésére, gyermekeinek taníttatására kér 1200 korona segélyt.

Népes családjára tekintettel, valamint gyermekeinek taníttatására ajánltatik 600 korona.

5. Vitányi Bertalan czúni lelkész gyermekeinek taníttatására kér 500 kor-t.

Felhozott indokaira tekintettel ajánltatik 500 korona.

6. Varga Sándor garéi lelkész adósságának törlesztésére kér 1000 kor.-t.

Ajánltatik 300 korona.

7. Horváth Antal egyházasharaszti lelkész sulyos adósságainak törlesztésére és gyermekeinek taníttatására kér 600 koronát.

Gyermekeinek taníttatására ajánltatik 600 korona.

8. Borsos István drávaszerdahelyi lelkész családját ért sulyos csapásokra gyermekeinek taníttatására kér 500 koronát.

Felhozott indokaira tekintettel ajánltatik 400 korona.

9. Takács József kovácshidai lelkész betegsége gyógyításából származott költségeinek és ezen idő alatt helyettesítésére adott kiadásaira tekintettel kér 600 korona segélyt.

Ajánltatik 300 korona.

10. Kurucz Sándor rádfalvai lelkész gyermekeinek taníttatására kér 600 K-t.

Ajánltatik felhozott indokaira tekintettel 600 korona.

11. Kiss Mózes bissei lelkész, adósságának törlesztésére és gyermekeinek taníttatására kér 800 koronát.

Ajánltatik 400 korona.

12. Szigeti József csarnótai lelkész nejének gyógyíttatási költségeire, nyomasztó anyagi körülményeire tekintettel kér 400 kornnát.

Felhozott indokaira tekintettel ajánltatik 300 korona.

13. Losonczy Ferenc páprádi előkönyörgő tanító szenvedett kárainak enyhítésére kér 400 koronát.

Ajánltatik 200 korona.

14. Gesztelyi Nagy László hiricsi tanító az őt ért sulyos családi bajok enyhítésére kér 500 koronát.

Ajánltatik 200 korona.

Özvegy lelkésznek és lelkészárvak kérvényei az egyházkerületi pénztárhoz és Baldácsy-alaphoz.

Berki Józsefné, Békássy Antalné, Főző Lászlóné, Hubay Lászlóné, Kovács Pálné, Kovács Sándorné, Németh Jánosné, Paksy Gedeonné, Svarkay Lajosné özvegy lelkésznek, továbbá Benkő Juliánna, Bogádi Mészöly Erzsébet, Főző Jolán, Máthé Amália, Máthé Janka, Molnár Hermina, Molnár Erzsébet, Dömény Nelli lelkész-árvak mindkét pénztárhoz ajánltatnak segélyre.

Özvegy Tóth Ambrusné a közpénztárhoz mint özvegy tanítóné segélyre ajánltatik.

24. sz. A segély-kérvényeket bíráló bizottság tagjaiul

Sógor Endre elnöklete alatt Lutár Sándor és ifj. Morvay Ferenc választattak meg.

****25. sz.** Egyházkerületi képviselőkül a közgyűlés által egy év tartamára megválasztottak:

Egyházi részről: Szalay Ferenc, világi részről: Dr. Szücs Ernő.
Szolgáljon részökre igazolásul e jegyzőkönyv.

26. sz. Tárgyalás alá kerültek a különféle ösztöndíjak elnyeréseért beadott kérvények.

Egyházmegyei közgyűlés az ösztöndíjak kiutalása tárgyában a következőleg határozott:

a) a Dányi Gábor féle ösztöndíjat Nagy Ákos ref. theologusnak, ki a IV. évet a Montaubani theol. akadémián hallgatta s 3 tárgyból legjobb fokozatok szerint kollokvált.

b) az egyházmegyei ösztöndíjat Józán László II. gimnáziumi osztályt jeles eredménnyel végzett növendéknek.

c) a Sógor Endre és Ádám András féle alapítványok egyesített kamatát

Nagy Imre V. gimn. osztályt jeles eredménnyel végzett tanulóknak,

d) végül a bissei Nagy István féle alapítvány kamatát Kurucz Zoltán II. gimn. jeles, jó eredménnyel végzett tanulóknak ítélte oda.

***27. sz.** A felsőbaranyai ref. Egyházmegye országos ref. lelkesízi gyám és nyugdíj intézeti bizottsága betérjeszti Vajszlón, 1914. évi január hó 15-én felvett jegyzőkönyvét mely szerint Józán Sándor pénzkezelő 1913. évi számadását az ügyrend értelmében megvizsgálta s azt a főkönyvvel és okmányokkal összehasonlítva rendben találta.

Tudomásul vétetik.

***28. sz.** Az egyházmegyei országos ref. egyházi közalap-bizottság betérjeszti Siklóson 1914. évi január hó 26-án felvett jegyzőkönyvét mely szerint:

1913. évi összes bevétel: 2718 K 33 fillér.

1913. évi összes kiadás: 90 K 56 fillér.

Az összes bevétel a bemutatott hét-(7) darab nyugta szerint a Magyar Földhitelintézethez beküldetett.

Megvizsgáltatott a Gusztáv Adolf egyletre gyűlt adományokról vezetett számadás is mely szerint az 1913-ik évben 2 egyházból beküldöttek összesen 20 K 16 fillért, mely összeg a bemutatott 1 drb. nyugta szerint a Magyar Földhitelintézetnek beküldetett.

Az egyházmegyei közgyűlés Szalay Ferenc közalap kezelő számadását a bizottság jelentése alapján jóváhagyó tudomásul veszi és megerősíti.

****29. sz.** Olvastatott a missziói bizottság jegyzőkönyve.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a felsőbaranyai ref. egyházmegye missziói bizottságának, 1914. évi augusztus hó 26-án, Harkányban tartott üléséről.

Jelenvoltak: alluirottak.

A missziói bizottság elnöke előterjeszti a szórványokat gondozó lelkészeknek az egyetemes konvent által kiadott űrlapokon hozzá küldött jelentéseit. E jelentések 3 csoportra osztandók. Első csoportba tartoznak az utiátalányt élvező lelkészek jelentései, második csoportba azokat a jelentéseket soroljuk, melyeknek betérjesztői az egyházmegye missziói segélyéből nyertek, vagy nyerhetnek munkáik után utiköltséget, illetve némi tiszteletdíjat, harmadik csoportba soroljuk azokat a jelentéseket, melyek évről-évre csaknem teljesen egyenlő módon számolnak be az anyaegyházba bejáró szórványlakók templomlátogatásáról s az esetleg létező iskolásoknak ugyancsak az anyaegyház iskolájában történt hitoktatásáról.

1. Az utiátalányban részesülő lelkészek jelentései a következők:

1. **Garé** lelkésze az elmúlt évben, mint jelentéséből kitetszik, egyáltalán nem tett látogatást. Azt írja, hogy egy ízben kész lett volna szórványlátogató utra indulni, de egy nagy vihar megakadályozta. Javaslatát és kérelme az, hogy mivel tanítója nem lévén, vásár és ünnepnapokon nem hagyhatja el gyülekezetét s a szórványlakókat csakis ilyenkor tudná otthon találni, szórványai csatoltassanak szavához, egy szórványa: Görcsöny pedig Pécshez. A mennyiben Garéhoz csatolva maradnak a szórványok, úgy 50 Kor. utiátalányt kér. Egyéb-ként a hivatalos kimutatás „Missziói segély” rovatába ezt írja: „volna 50 korona, de ezt még soha nem kaptam.”

2. **Nagyváty** lelkésze a múlt évben is minden csütörtökön beküldte segédlelkészét Szentlőrinczre hitoktatás végett, de az csak ritkán tarthatott tanítást. A vallástanításra helységet Mándy Sámuel orsz. gy. képviselő ur adott, de a vallásórákat a növendékek, miként tavaly is, nagyon hiányosan látogatták. Kéri annak kieszközlését, hogy a vallástanítás a községi iskolában történhessék. A szórványlakók közül csak a Szentlőrinczen lakók fizetnek egyházi adót. Temetés volt 6 esetben, kereszteleés 1 esetben.

3. **Pécs** lelkipásztora hatszor jelent meg szórványaiban, négy esetben vallásoktatás, illetve látogatás; egy esetben csak látogatás és egy esetben temetés végett.

Keresztelt 9 gyermeket.

A szórványlakók egy része élénk összeköttetést tart fenn az anyaegyházzal, hová egyháziadó címén a múlt évben 95.75 koronát fizettek be.

Előterjesztése az, hogy a pécsi egyház szórványai fektűszenek legtávolabb az anyaegyházról s ezekben igazán annyira szórványosan s annyira ideiglenesen élnek hiveink, hogy 94 szórványában nem lehet egyetlenegy sem gócpontnak tekinteni. Nagymérvű elfoglaltsága mellett ez az egyik oka annak, hogy sürűbben nem látogatta a szórványban élűket.

Misziói bizottságunk e 3 jelentésre vonatkozólag a következőkben terjeszti elő tiszteletteljes javaslatát:

a) Garé lelkésze az 1903 évi aug. egyh. m. kg. jkvének 10. oldalán foglaltak szerint 50 korona utiátalányban részesűl. Ezt az utiátalányt kongruájával egy összegben kapja. Ha erről lemond, mi akadályja sincs annak, hogy szórványai más anyaegyházhoz csatoltassanak, ellenkező esetben tartozik szórványait gondozni.

b) A szentlőrinczi iskola jellegére vonatkozólag a misziói bizottsági elnök személyesen tárgyalt a királyi tanfelügyelővel, a ki határozottan kijelentette, hogy a szentlőrinczi iskola nem községi, miként azt a nagyvátyi lelkész ur véli, hanem rk. felekezeti jellegű. Az tehát valószínűtlen, sőt egyenesen lehetetlen, hogy ez iskolában nyerjenek a ref. növendékek hitoktatást, ellenben, miként azt tavaly is ajánlottuk, a hiányzó növendékek mulasztási kimutatásainak a községi előljárósághoz leendő rendszeres beterjesztésével, ugy-szintén a hittaniórákat kerülű gyermekek szűlűiknek felkeresésével, bizonyára nagy mértékben lehetne javítani a jelen helyzetet.

c) A pécsi szórványok nagy szétszűrtsága s az azokban élű egyháztagek intensív gondozásának az anyaegyház egyre növekedű dolgaiból folyű nehézsége nagy mértékben járul hozzá az egyűbként egész egyházmegyénk szórványainak érdekét oly nagy mértékben érintű múlt évben már megpendített javaslatunkhoz, tegyen indítványt

egyházmegyénk felsőbb helyen az iránt, hogy a felsőbaranyai egyházmegyében is rendszeresíttessék egy egyházmegyei misszionárius-lelkészi állás.

A jelentések második csoportjába tartoznak:

1. **Belvárd.** Biró Mihály lelkész buzgó munkásságról számol be jelentésében. Nyolc látogatást tett szórvényaiban s ezek közül 2 esetben foglalkozott vallástanulókkal is.

Javasoljuk, hogy a lelkész ur részére az 1913. évre adassék ki a 40 kor. utiköltség, sőt arra való tekintettel, hogy a nagygeresdi egyezés érvénye, annak felbontása miatt a f. év végén lejár, a f. évtől kezdődőleg évi 80 korona állapíttassék meg Biró Mihály részére, hogy szórvényait annál nagyobb ódaadással gondozhassa.

2. **Siklósnagyfalut** az első csoportba osztott jelentések között kellett volna felsorolnunk, honnét elnézésből maradt ki. Siklósnagyfalu lelkésze is élvezi a kongruával együtt nyert utiátalányt, de hajlott korára s betegeskedéseire való tekintettel, melyek miatt több egyházmegyei tisztségéről is leköszönni volt kénytelen, nem gondozhatta szórvényait.

Missziói bisottságunk a komoly indokolást sajnálattal veszi tudomásul, egyeben azzal az óhajtással, vajha a jövőben, kedvező körülmények között lenne alkalma lelkész urnak szórvényai meglátogatására.

3. Kákicsi lelkész jelenti, hogy az Endrőczy iskolások hitoktatását Mészáros Sándor marócsai tanító végezte 120 korona évi tiszteletdíj ellenében s nemcsak a hitoktatást végezte, melynek ellenőrzője a nagy. esperes ur, hanem 3-szor istentiszteletet is tartott.

Missziói bizottságunk örömmel értesül arról, hogy az endrőczy iskolások hitoktatásának kérdése immáron rendeztetett s ugyancsak örömmel értesül elnök jelentéséből arról is, hogy végre az Erzsébet pusztai iskolások is nyertek tanítót a sósvertikei tanítónő: Boda Julia személyében, ki látogatási naplóját bemutatta s a kinek 50 korona tiszteletdíj utaltatott ki ezért.

4. Magyarmecske fuvarkölségei megtérítése ellenében kész szórvényait összejární, illetve azokat gondozni, Kistótfalu ugyancsak utiköltséget kér Pogány gondozhatására, — a peterdi lelkész saját költségén végzett, jelentéséből kitészöleg 2 helyen teljesített látogatásának megemlítése mellett, 150 kor. missz. segély ellenében eredményes missziói munkát helyez kilátásba. Katádfai lelkész a rónádfai iskolások hitoktatására miután azokat a jövőben nem engedik bejární az anyaegyházba, lévén most már ott is uradalmi és pedig katolikus jellegű iskola évi 120 korona tiszteletdíjat kér.

Bizottságunk, alább bemutatandó missz. költségvetés szerint tisztelettel kéri e kérelmeknek legalább is részben, tehetségünkhöz mérten leendő teljesítését, bizalommal elvárva a lelkész uraktól, hogy buzgósággal látnak utána feladataik elvégzésének.

Magyarmecske lelkésze 20 kor. Peterd és Kistótfalu lelkészei 10-10 koronát már a folyó évre felvehetnek a múlt évi költségvetés szerint, kérve annak bölcs felhasználását. Drávaiványi szórványai annyira közel fekszenek az anyaegyházhoz, hogy azok gondozásáért adandó fuvardijról szó sem lehet.

III. Gordisa, Rónádfa, Ujmindszent, Okorág, Bogdása, Hirics, Szaporcza, jelentéseikben csaknem mindannyian arról adnak számot, hogy a hívek bejárának az anyaegyháztemplomába s a gyermekek ugyanott nyertek hitoktatást. Nagyharsány lelkésze a múlt évben mint hivatal foglalása első évében, nem jutott hozzá szórványai meglátogatásához.

Missziói bizottságunk idevonatkozó előterjesztései ezek: Gordisa lelkésze az 1903. évi aug. egyh. m. kgy. jkve kimutatása szerint 100 korona utiátalányt kap. Kéressék fel nt. esperes ur annak megállapítására, hogy ez utiátalányt jelenleg is kapja-e a gordisai lelkész ur, vagy nem? Mert igenlő esetben az egyetemes konventi missz. biz. feltétlenül elvárja a szórványlátogatást is.

Szaporcának azon javaslatát, hogy Badjevo major Czúnhoz csatoltassék magáévá teszi bizottságunk, miután a tankötelesek most is ide járnak iskolába. Hirics azon kérelmét, hogy a Daróczihalmi és Kelemenligeti iskolások hitoktatása a vejti-i tanítóra bizassék, elvben elfogadja bizottságunk, de az adandó tiszteletdíj megállapítása végett tudnunk kellene, hogy hány iskolaköteles lesz ott a legközelebbi tanévben? Javasoljuk: hivassék fel hiricsi lelkész ur, hogy erről f. év október végén a m. biz. elnökének jelentést tegyen.

IV. Missziói költségvetésünket a következőkben van szerencsénk betérjeszteni: **Szükséglet.** Marócsai tanítónak endrőciek hitoktatásáért: 120 K. Erzsébet p-i iskolások hitoktatásáért sósvertikei tanítónak: 50 K. Szórványok bejárására nagyharsányi lelkésznek 30 kor. Magyarmecskei lelkésznek ugyanerre a múlt évből 20 K., f. évre 20 K., össz. 40 K., Peterd a múlt évből 10 K., f. évre 20 K., össz. 30 K., Kistótfalu 10+10 K. össz. 20 K. Belvárd 40+80 K., össz. 120 K. Rónádfaiak hitoktatása 50 K. Daróczihalma és Kelemenliget 50 K kiosztandó vallásos iratokra és bibliákra, vallástani kézikönyvekre: 80 korona. A szükséglet végösszege: 590 korona. Fedezet. Pénztár maradvány az előző évekről 300 K. — f. A folyó évben nyerendő segély 300 K.

Missziói bizottságunk örömmel veszi tudomásul, hogy a ft. egyh. ker. gyűlés missziói segélyünket az előbbi 180 K. összegről 300 koronára emelte.

Misziói munkánk kiterjesztése, illetve annak rendezése e segély újabb emelését teszi szükségessé, mert jelen pénztármaradványunk felhasználásával a jövőben már 210 K. fedezetlen lesz e segély emelése nélkül. Köszönettel vesszük tudomásul, hogy a Kálvin Szövetség a Baranyai Kálvinista Lobogó megmaradt régi számaint a szórvány lakók közti kiosztásra ajánlotta fel.

V. A misziói bizottság tagjainak mandátuma a folyó évben lejárván, bizottságunk tisztelettel s megbízatásunk alapjául szolgáló bizalomért kifejezett hálás köszönettel helyezi vissza e megbízást az egyházmegyei közgyűlés kezeibe.

K. m. f.

Barsi Miklós s. k.

m. biz. tag.

Bús József s. k.

m. biz. tag.

Nyáry Pál s. k.

m. biz. elnök.

a) Egyházmegyei közgyűlés a misziói bizottság jelentését tudomásul veszi, javaslatait határozati erőre emeli s ennek alapján kimondja, hogy úgy a garéi, mint a nagyvátyi lelkész ur a bizottság javaslata értelmében járjon le.

b) Szükségesnek tartja, hogy egy egyházmegyei miszionárius lelkészi illetve egyelőre csak segédlelkészi állás szervezése iránt megtegye az előkészítő lépéseket s erre vonatkozó előterjesztését az állandó káplántartó helyekre vonatkozó javaslatában mutatja be.

c) Misz. biz. elnök felkérletik, hogy e jegyzőkönyzhöz táblás kimutatást készítsen mellékletül a szórvány gondozás munkájáról.

d) Jóváhagyja a misziói bizottság által beterjesztett és pedig 590 K. Szükségletet és 600 K. Fedezetet feltüntető költségvetést, kérelmezve misziói segélyünknek jövőre a szükséglethez mért felemelését.

e) Elfogadja a misziói bizottság tagjainak lemondását s újabb 3 évre megválasztja a bizottság elnökéül: Nyáry Pál lelkész urat, tagjaiul Barsi Miklós és Széles Sándor urakat.

* 30. sz. Olvastatott az e. m.-i számvevőszék következő jelentése :

Nagytiszteletű Egyházmegyei közgyűlés!

Az egyházmegye számvevőszéke a hatáskörébe utalt ügyekről a következő tiszteletteljes jelentését terjeszti elő. Az egyházmegye hatósága alatt álló pénztárak 1913. évi állapotának megvizsgálásáról és pedig:

A) Közpénztárnok kezelése alatt álló alapok.

I. Közpénztár.

1. 1912-ről áthozatal (hátralék nélkül) 13,137 kor. 27 fill.

2. Kötvény, betét és késedelmi kamat 817 „ 66 „

3. Közigazgatási segély	— — —	3,000	kor.	—	fill.
4. Kormányzati járulék (hátr. 913.)	—	3,018	"	19	"
5. Jegyzőkönyvek ára (" ")	—	385	"	29	"
6. 4—5. tétel alatt késedelmi kamat	—	15	"	78	"
7. Gusztáv A. alap gyűlt	— — —	20	"	16	"
8. Ádám A. alap visszatérítés	— —	27	"	82	"
9. Vegyes	— — — — —	11	"	78	"

Összesen:	20,433	kor.	95	fill.
Kiadás összesen:	6,962	"	29	"
Maradvány:	13,471	kor.	66	fill.

Elhelyezve:

1. Kötelezvényeken	— — — —	10,266	kor.	—	fill.
2. Siklósi Takpénztár 34/5101. betét	—	156	"	01	"
3. Vajszlói " II. 103/727. "	—	1,680	"	62	"
4. Iványos S. elleni követelés	— —	917	"	96	"
5. Készpénz	— — — — —	451	"	07	"

Összesen: 13,471 kor. 66 fill.

Hátralék és követelés.

1. Korm. járulék hátralék	— — —	283	kor.	59	fill.
2. Jegyzőkönyvek ára	— — — —	54	"	68	"
3. Kötvény kamat (1913 dec. 31-ig.)	—	360	"	66	"
4. Nagy István alapból visszatérítendő	—	25	"	—	"
5. Ádám A. alapból visszatérítendő	—	9	"	16	"

Összesen: 733 kor. 09 fill.

II. Tartalék alap.

1. 1912-ről áthozatal	— — — —	6,808	kor.	02	fill.
2. Kötelezvény és betét kamat	— —	297	"	63	"
3. Tűzbiztosítási járulék	— — —	103	"	82	"
4. Subscriptio	— — — — —	24	"	—	"
5. Rendbíróság	— — — — —	82	"	—	"

Összesen: 7,315 kor. 47 fill.

Elhelyezve:

1. Kötelezvényeken	— — — —	3,680	kor.	—	fill.
2. Vajszlói I. 260/310, sz. betétben	—	3,341	"	86	"
3. Iványos S. elleni követelés	— —	227	"	27	"
4. Készpénz	— — — — —	66	"	34	"

Összesen: 7,315 kor. 47 fill.

Előírt kamathátralék 1913 XII/31-ig 124 kor. 50 fill.

III. Misszió alap.

1. 1912-ről áthozatal	— — — —	546 kor. 06 fill.
2. 1913. évi kamat	— — — —	24 „ 68 „
Összesen:		570 kor. 74 fill.
Kiadás:		14 „ 04 „
Maradvány:		556 kor. 70 fill.

Elhelyezve:

Vajszlói tkpzt. I. 861/311. sz. betét 556 kor. 70 fill.

IV. Dányi Gábor alap.

1. 1912-ről áthozatal	— — — —	2,162 kor. 97 fill.
2. 1913. évi kamat	— — — —	114 „ 89 „
Összesen:		2,277 kor. 86 fill.
Kiadás:		100 „ — „
Maradvány:		2,177 kor. 86 fill.

Elhelyezve:

Vajszlói Takarékpénztárba — — 2,177 kor. 86 fill.

V. Ádám András alap.

1. 1912-ről áthozatal	— — — —	243 kor. 02 fill.
2. 1912—1913. évi kamat	— — — —	18 „ 96 „
Összesen:		261 kor. 98 fill.
Kiadás:		27 „ 82 „
Maradvány:		234 kor. 16 fill.

VI. Sógor Endre alap.

1. 2 drb. vajszlói tkpzt. részv. értéke	400	kor. — fill.
2. 1912. évi osztalék — — — —	36	„ — „
Összesen :	436	kor. — fill.
Kiadás :	27	„ — fill.
Maradvány :	409	kor. — fill.

Elhelyezve:

Vajszlói tkpzt. 505—506. sz. részv. 400 kor. — fill.
 „ „ II. 250/858. sz. betét 9 „ — „
 Összesen: 409 kor. — fill.

VII. Letétek.

1. Besenczei lelk. a. vajszlói tkpzt. —	2,070	kor.	16	fill.
2. Besenczei tanító-alap „ „ —	1,035	„	08	„
3. Gyüdi lelkész-alap vajszlói tkpzt.				
II. 230/863. sz. betét — — —	683	„	50	„
4. Gyüdi tanító-alap a vajszlói tkpzt.				
II. 231/864. sz. betét — — —	18	„	—	„
5. Tésenfai egyházi-alap vajszlói tkpzt.	282	„	73	„
6. Kisszentmártoni tan.-a. siklósi tkpzt.	121	kor.	80	fill.
7. Sámodi tanító-alap kötvényen	634	„	—	„
8. Beczefa—zsibóti tanító-a. „	298	„	40	„
9. Markóczi tanító-alap „	300	„	—	„
10. Adorjási lelkész-tanító-alap „	200	„	—	„
11. Vajszlói lelkész-alap „	864	„	—	„
12. Vajszlói tanító-alap „	360	„	—	„
13. Botykai lelkész-alap „	60	„	—	„
14. Rónádfai lelkész-alap „	647	„	—	„
15. Kákicsi tanító erdő-alap „	749	„	60	„

VIII. Páprádi lelkész-alap.

Összes bevétel — — —	17,350	kor.	74	fill.
„ kiadás — — —	16,695	„	68	„
Maradvány — — —	655	„	06	„
1. 1912-ről áthozatal — — — —	80,205	„	36	„
2. 1913. évi bevétel, kötvénykamat —	4,371	„	77	„
3. Takarékpénztári betét — — —	126	„	11	„
4. Földbérlet — — — —	1,023	„	—	„
5. Földbérlet késedelmi kamat — —	14	„	05	„
6. Kautio — — — —	300	„	—	„
7. Kártérítésből — — — —	200	„	—	„

Összesen: 86,240 kor. 29 fill.

Kiadás: 1,269 „ 57 „

Egyenleg mint vagyon: 84,970 kor. 72 fill.

Elhelyezve:

1. Kötvényeken — — — —	81,133	kor.	48	fill.
2. Siklósi tkpzt. 214/3164. sz. betét —	222	„	29	„
3. Vajszlói „ I. 412/524. „ „ —	1,040	„	68	„
4. „ „ I. 351/1950. „ „ —	300	„	56	„

5. Iványos S. elleni követelés	— — — — —	1,618 kor. 65 fill.
6. Készpénz	— — — — —	655 „ 06 „
Összesen:		84,970 kor. 72 fill.
Előírt kamat hátralék 1913 dec. 31-ig:	2,519 „ 71 „	
Letét kautio:	300 kor. — fill.	

IX. Özvegy-árva gyámpénztár.

Bevétel

1. Kötvények után kamat	— — — — —	7,010 kor. 68 fill.
2. Takarékpénztári kamat	— — — — —	161 kor. 16 fill.
3. Vegyesek	— — — — —	2 „ 36 „
Összesen:		7,174 kor. 20 fill.

Kiadás

1. Özvegyek, árvák segélypénze	— — — — —	6,588 kor. 64 fill.
2. Igazgató választmány tiszteletdíja	— — — — —	40 „ — „
3. Kálvineumnak megszavazott adomány	— — — — —	400 „ — „
4. Alapszabály kinyomatása	— — — — —	41 „ 45 „
5. Pénztárnok tiszteletdíja	— — — — —	300 „ — „
6. Vegyesek	— — — — —	108 „ 97 „
Összesen:		7,479 kor. 06 fill.
1. 1912-ről áthozatal	— — — — —	121,646 kor. 21 fill.
2. 1913. évi bevétel	— — — — —	7,174 „ 20 „
Összesen:		128,820 kor. 41 fill.
Levonva a kiadást:	7,479 „ 06 „	
Maradvány:		121,341 kor. 35 fill.

Elhelyezve:

1. Kölcsön kötvényeken	— — — — —	116,460 kor. 45 fill.
2. Vajszlói tkptárban	— — — — —	4,583 „ 14 „
3. Készpénz	— — — — —	297 „ 76 „
Összesen:		121,341 kor. 35 fill.
Kamathátralék:	687 „ 93 „	
Előrefizetés:	645 „ 74 „	

X. Felsőbaranyai egyh. m.

tanítói gyámpénztár.

1. 1912-ről áthozatal	—	—	—	14,167	kor.	19	fill.
2. 1913. évi jövedelem	—	—	—	944	"	73	"
Összesen:				15,111	kor.	92	fill.
Kiadás:				719	"	58	"
Maradvány:				14,392	kor.	34	fill.

Elhelyezve:

1. Kölcsön kötvényeken	—	—	—	12,680	kor.	—	fill.
2. Részvény kötvényeken	—	—	—	704	"	70	"
3. Siklósi takarékszövetkezetben	—	—	—	246	"	21	"
4. Készpénz	—	—	—	761	"	43	"
Összesen:				14,392	kor.	34	fill.

1. Jelentjük, hogy az egyházak 1913. évi számadásai ugyiszintén Marócsa 1912. évi számadásai rendben vannak, azok jóváhagyását igazoljuk.

2. Az összes egyházak 1913. évi költség előirányzatának jóváhagyását kérjük.

3. Az egyházak 1913. évi magtári számadásai Drávaszerdahely 1912. év számadásával együtt rendben vannak, azok jóváhagyását javasoljuk.

4. Az 1914. évi adókimutatások, azokban az egyházakban, melyek betérjesztették: jók; jóváhagyásukat javasoljuk.

5. Drávaiványi egyház presbyteriuma az egyh. megye 1913. évi közgyűlés 31. sz. 6. pontjába foglalt határozatának, az 1913. évi számadása szerint eleget nem tévén, ellene fegyelmet kérünk.

6. Göndör János zaláti egyh. tag, az 1913. évi számadásban, a gond. napló 126. 1. sz. alatt lelkésznek járó 16.80 K egyh. m. közgyűlési fuvar és napidíjat sokalja s ez összeget 6 K kívánja megállapíttatni; ugyancsak fent nevezett az 1913. évi gond. napló 84. t. sz. alatt feltüntetett 6 K fuvar és 4 ember költsége 4.80 K, összesen 10.80 K összegre nézve azt követeli, hogy az a lelkészt terhelje.

Számszék a 126. t. számot illetőleg Göndör János felszólalására vonatkozólag elutasító javaslatot terjeszt a nt. egyh. m. közgyűlés elé, mert a lelkész jelentése szerint a presb. neki az egyh. m. gyűlésre a fuvar és napidíjat megtagadta, e miatt ő maga volt kénytelen fuvarost fogadni; s a feltüntetett összeg egy fillérrel sem több mint, a mit ő kocsis és vasút-fuvar továbbá napidíj címén felszámított. A 84. t. számura vonatkozólag azt javasoljuk, hogy a mennyiben a lelkész jelentése szerint a presb. 4 tagja saját rendezetlen

ügye miatt járt Esperes urnál s ebből az alkalomból fizettették ki a gondnokkal a 10-80 K, — hogy ezt az összeget az a 4 prebyter fizesse vissza az egyház pénztárába. Tiszteletteljes javaslatunk elfogadását kérjük. —

7. Besenczei egyházat utasíttatni kérjük, hogy a tanítóval kötött újabb egyezségét terjessze be az egyházmegyére.

8. Szalai Ferenc közpénztárnok, Fejes Sándor lelkészi gyám, Lukács Ferenc tanítói gyámpénztárnok uraknak az 1913. évi számadás terhe alól a felmentést megadni javasoljuk.

9. A lúzsoki és okorági egyház az 1914. évi iskolai költségelőirányzatát beterjesztette, elfogadásra ajánljuk.

10. Az egyházak mult évben beterjesztett vagyoneleltárait az esperes ur által hitelesítendőnek javasoljuk.

11. A siklósi egyházközség 1913. évi számadása, sem a késedelem rendszabályszerűleg elrendelt igazolása f. évi márc. 31-ig be nem küldetett. Számszéki elnök Berényi István h. lelkészhez irt hivatalos felhívásában a számadás beküldését megsürgette. Minthogy nevezett a felhívást még csak válaszra sem méltatta, elnök az ügyrend értelmében ápr. 16-án kiküldötte Bocsor László számvevőt a számadás elkészítésére. Kiküldött a számadást elkészítette s mint-hogy a számadás és ennek hiányában az igazolás beküldésének elmaradása a h. lelkész mulasztása miatt történt, a számszék jul. 20-iki határozatában felkérte Esperes urat, hogy a számvevői költséget Berényi István h. lelkésztől hajtassa be. Esperes ur felhívására a h. lelkész nyilatkozatot küldött, amelynek saját maga szerint „nem diplomatikus“ valójában pedig minősíthetetlen hangjáért méltán kér levele végén csak nehezen megadható bocsánatot. Mentségére felhozza,

1. hogy az ő elnöklete alatt tartott presbyteri gyűlésen a lelkész özvegyével történt elszámolásba, amelynek ő elnök létére „csak szemlélője volt,“ egy hiba csuszott be és e miatt sem ő, sem a presb. gyűlés nem tudta az 1913. évi gondnoki naplót elkészíteni, egészen 1914 április 19-ig;

2. hogy a számvevő nem az 1913. évi számadás elkészítésén dolgozott, hanem az előző évi adóhátralékok kimutatásán, amelybe ő nem avatkozhatott, mert saját szavai szerint „a theologián ilyet neki elő nem adtak.“

Végül kifogásolja a szerinte csak mosolyt érdemlő költségjegyzéket.

A számvevőszék a kiküldött számvevő máj. 5-én kelt írásbeli jelentéséből megállapította:

1. hogy a h. lelkész mentségül felhozott „nem tudása“ időhöz volt kötve, mert az elnök komoly intézkedésére, a számvevő kiküldése után néhány nap mulva a „nem tudás“ megszűnt s a gondnoki napló elkészült;

2. hogy a gondnoki napló nem foglalta magában az alapok számadását, melyeknek kezelése méltán vonta magára a figyelmet, mert számottevő — a

gondnok terhére az idő elmulása miatt ma már nehezen megállapítható — kamathány mutatkozott;

3. hogy az előző évi hátralékok kimutatását a számvevő hasztalan kérte, mert a h. lelkész azt a legnagyobb rendetlenségben levő egyházi iratok közül részére előkeresni nem vállalkozott;

4. hogy a 3 utolsó presb. ülés jegyzőkönyve, amelyeken a számadás ügye állítólag tárgyalva volt, hiányzott;

5. hogy a kiküldött egyik kiszállása teljesen eredmény nélkül maradt, mert a h. lelkész, hivatalos felhívását egyszerűen mellőzte és a gondnokokat nem rendelte be.

A kiküldött szóbeli jelentéséből pedig megállapította, hogy a h. lelkész a legelső kiszállás alkalmával a kiküldetés megakadályozása céljából hátrahagyott izenete szerint vidékre utazott, kiküldött azonban az egyik helybeli tanító lakásán véletlenül összetalálkozott vele s hosszas kollégiai rábeszélés után tudta csak rávenni, hogy hevesességében ne hívja ki maga ellen a törvény szigorát, amely időnként vissza-vissza térő ellenszegülő viselkedése nehezítette a számadás elkészítését.

Végül megállapította a számszék azt is, hogy a költségjegyzék a jul. 20-iki számszéki ülés által teljesen az e. m. szabályzat értelmében állíttatott össze.

A számszék tekintettel arra, hogy a h. lelkész a naplót csak addig nem volt képes összeállítani, míg a számszéki elnök számvevőt nem küldött ki, ami amellet bizonyít, hogy nevezett közeli elhelyezésének gondolataiban csak a maga mentesítését akarta biztosítani a számadás készítés alól a hallgatás által; tekintettel arra, hogy a számadás be nem küldéséről még az esetben is a presbyterium elnökének kell igazoló jelentést tenni, ha az az ő hibáján kívül történt; tekintettel arra, hogy a gondnoki naplót nem a következő évben kell összeállítani, hanem évközben rendszeresen vezetni és vezetettetni, amit a lelkész az I. t.-c. 122. §. f. p.-ja szerint legalább évnegyedenkénti vizsgálattal ellenőrizni tartozik; tekintettel arra, hogy az alapoknak a gondnok terhére most már nehezen megállapítható hiánya szintén a h. lelkész ellenőrzésének hiánya folytán állhatott elő; — hogy a tételes hátralékkimutatás elkallódásában az iratok kezelésében tapasztalt rendetlenség nagyságának bizonyossága szerint a h. lelkésznek tetemes része látszik; — hogy a hivatalos leveleket válasz és intézkedés nélkül egyszerűen félretette, — hogy a számadás készítését megnehezítette, — mindezekre tekintettel határozatát fenntartja és javasolja, hogy a számvevő kiküldés költsége Berényi István h. lelkész terhére közgyűlésileg állapíttassék meg.

Hogy azonban a h. lelkésznek a számszék által megállapított mulasztása nyilvánvalóan is megállapítható legyen és h. lelkésznek is megadassék az alkalm a védekezésre, indítványozza a számszék, hogy nevezett ellen hivatali

mulasztás miatt indíttassék meg a fegyelmi eljárás és a közgyűlés csak ennek befejezése után hozza meg javasolt marasztalásra vonatkozó határozatát. A siklói egyház pedig utasíttassék, hogy az 1890. 40. kgy. sz. e. m. határozat szerint a számvevő költségét 49·80 koronát ideiglenesen fizesse ki a kiküldött kezeihez.

Kelt Harkányban, 1914 augusztus 26.

Sipos Lajos

számszéki előadó.

Sógor Endre

elnök.

Ezen előterjesztések alapján az egyházmegyei közgyűlés a következőket határozza:

1. Az egyházmegye a hatósága alá tartozó pénztárak és alapokról szóló jelentést tudomásul veszi.
2. Az egyházak 1913. évi költségelőirányzatát jóváhagyja.
3. Az egyházak 1913. évi magtári számadásait Drávaszerdahely 1912. évi számadásával együtt jóváhagyja.
4. Azoknak az egyháznak 1914. évi adóikivetését, melyek betérjesztették, jóváhagyja.
5. Drávaiványi egyház presbyteriuma ellen, mivel az egyházmegye 1913. évi közgyűlése 31. sz. 6. pontjában foglalt határozatának eleget nem tett, a fegyelmit elrendeli.
6. Göndör János zalátai egyháztag felszólalására vonatkozólag, a számszék javaslatát elfogadja.
7. Besenczei egyházat utasítja, hogy a tanítóval kötött újabb egyezségét az egyházmegyére terjessze be.
8. A lúzsoki és okorági egyh. 1914. évi iskolai költségvetését jóváhagyja.
9. Szalay Ferenc közpénztárnok, Fejes Sándor lelkészi gyámpénztárnok és Lukács Ferenc tanítói gyámpénztárnok uraknak az 1913. évi számadás terhe alól a felmentést megadja.
10. pontban feltüntetett előterjesztést határozatra emeli.
11. A számszék javaslatát az egyházmegyei ügyész ur hozzájárulása és járulása után határozatra emeli.

31. sz. Egyházmegyei számvevők választására

a közgyűlés a szavazást elrendeli, annak megejthetése végett a közgyűlést az elnökség 15 percre felfüggeszti.

32. sz. Világi elnök

az ülést újból megnyitotta.

33. sz. A szavazatszedő bizottság jelenti, hogy számvevőkké megválasztottak

rendes tagnak: Sipos Lajos, Bocsor László, Szöllősy Antal,
póttagnak: Halász Imre, ki a közgyűlés előtt az esküt nyomban letette.

34. sz. Esperes ur megindító szavakkal emlékezik meg arról a szent kötelezettségről, mely a hadba vonutlak hátramaradottainak segélyezése terén mindnyájunkat egyaránt érint. E szent kötelezettségnek felsőbaranyai református egyházmegyénk is tudatában van s hogy gyenge anyagi erőnk az ezen igazán szent célra hozandó áldozat meghozásában megne akadályozzon bennünket, közgyűlésünknek, egy, magát megnevezni nem kívánó, lelkes tagja ezer koronát bocsátott az egyházmegyei elnökség rendelkezésére, hogy ez összeget, mint a felsőbaranyai református egyházmegye adományát fordítsuk a hadiállapot folytán megindult országos segélyző akció céljaira.

Egyházmegyei közgyűlés tagjai lelkes örömmel, zajos éljenzéssel veszik tudomásul esperes ur ezen előterjesztését s közgyűlésünk őszinte meleg elismerését fejezi ki a magát az ismeretlenség homályába burkoló, lelkes közgyűlési tagnak ezen nagylelkű ajándékáért, egyben kimondja, hogy ez összeget, mint egyházmegyei adományát, a gróf Tisza István elnöklete alatt álló, országos segélyző bizottság pénztárához fogja megküldeni, hadd indítsa e szép adomány buzgó követésre testvéregyházmegyéinket, mindenkinek felett pedig a gazdagabb, más keresztyén egyházakat anyagi viszonyaikhoz méltó adakozásra.

**** 35. sz.** Olvastatott a tanügyi bizottság jelentése a helybeli iskolák állapotáról az 1913—14. tanévben.

I. Statisztikai kimutatás.

1. Gyülekezeti lélekszám	—	—	—	—	—	—	—	—	27,350
Tankötelesek: fiu	{	6—12 évig	—	—	—	—	—	—	997
leány			—	—	—	—	—	—	969
			Összesen :						1,966
Ezek közül az egyházközség mindennapi iskolájába jár:									
fiu	—	—	—	—	—	—	—	—	899
leány	—	—	—	—	—	—	—	—	849
			Összesen :						1,748

2. Felekezeti hatóságunk alatt nem álló iskolába vagy

középtanodába jár fiu — — — — — 99

leány — — — — — 119

Összesen : 218

Mindennemű iskolába jár fiu — — — — — 997

leány — — — — — 968

Összesen : 1,965

Semminemű iskolába nem jár fiu — — — — —

leány — — — — — 1

Összesen : 1

A népességnek iskolába járó százaléka — — — 7·18%

A tankötelesek közül iskolába jár — — — — 99·94%

A tankötelesek közül iskolába nem jár — — — — 0·06%

Az egyház mindennapi iskolájába járt :

ág. hitv. evang. — — — — — 15

róm. kath. — — — — — 413

izraelita — — — — — 15

Összesen : 443

A mulasztási esetek közül a községi előjáróság által

megintetett — — — — — 1,120

megbirságotlatott — — — — — 224

figyelman kívül hagyatott — — — — — 36,080

Összesen : 37,424

3. Szörgalmi idő legalább 8 hónap — — — mindenütt.

Hat osztálynál kevesebb az iskola — — — 4 helyen ;

és pedig : Garé, Csarnóta, Drávaszabolcs, Rádfalva.

Tankötelesek : fiu { 12—15 évig — — — 427

leány } — — — 546

Összesen : 973

Ezek közül az egyházi ismétlő iskolába jár :

fiu — — — — — 364

leány — — — — — 435

Összesen : 799

A felekezet hatósága alatt nem álló iskolába jár :

fiu — — — — — 61

leány — — — — — 111

Összesen : 172

Mindenemű iskolába jár	
fiu — — — — — — — — — —	425
leány — — — — — — — — — —	546
Összesen:	971

Mindenemű iskolába nem jár	
fiu — — — — — — — — — —	2
leány — — — — — — — — — —	—
Összesen:	2

A népességnek iskolába járó százaléka — — — 3·55⁰/₀

A tankötelesek iskolába járó százaléka — — — 99·76⁰/₀

A tankötelesek iskolába nem járó százaléka — — — 0·24⁰/₀

4. Taneszközök: Fali olv. tábla 71 péld. Fali fekete tábla 97 drb. Földgömb 57 drb. Térkép 252 drb. Számológép 67 drb. Szemléltetési ábrák 251 drb. Természettani ábrák 162 drb. Természettudományi ábrák 431 drb. Ásvány péld. 1032 drb. Növény péld. 998 drb. Állat péld. 684 drb. Természettudományi eszközök 960 drb. Könyvtár állaga 4812 drb.

Minden rendes tantárgy tanítatik 65 teremben. Oktatást nyernek a növendékek hangjegyismeretben 14, összhangzatos éneklésben 14, rajzban 40, testgyakorlásban 46, kertészetben 44, női kézimunkában 2, valamely házi iparban 6 helyen.

A tanítás eredménye: jeles 23, jó 27, kielégítő 18 helyen és pedig **jeles**: Czún, Piskó, Zaláta, Kemse, Szaporca, Kispeterd, Nagyváty, Nagypeterd, Rózsafa, Dencsháza, Szava, Kovácshida, Drávaszerdahely, Diósviszló, Harkány, Drávaszabolcs, Terehegy, Magyarmecske, Páprád, Markóc, Sósvertike, Bogdása, Kiscsány, Siklós I—II. és III—IV. **Jó**: Gyüd, Matty, Egyházasharaszti, Old, Beremend, Belvárd, Peterd, Kistótfalu, Rónádfa, Besencze, Marócsa, Drávafok, Márfa, Drávacsehi, Dráwapalkonya, Drávacsepely, Ipacsfa, Botyka, Katádfa, Kísszentmárton, Vejtő, Lúzsok, Baranyahidvég, Sámód, Adorjás, Kőrös, Dráwapiski, Técsény. **Kielégítő**: Hirics, Nagycsány, Nyugot-szenterzsébet, Garé, Túrony, Csarnóta, Rádfalva, Czinderibogád, Sellye, Okorág, Bisse.

5. Iskolai célokra szolgáló vagyon:

Általános iskolai célokra szolgáló földek területe
57 hold, értéke — — — — — 59,850 kor.

Tanítói fizetésekre szolgáló földek területe 511
hold, értéke — — — — — 196,770 „

Általános iskolai célokra szolgáló ingatlanok és
tőkepenzsek értéke — — — — — 202,632 „

Összérték: 459,222 kor.

Egy évi kiadás és pedig dologi kiadás:	
Tanítói földek adója — — — — —	954 kor.
Tanítói nyugdíj adó — — — — —	1,392 „
Iskolai épületek fenntartása, tűzbizt. — —	11,260 „
Szegény gyermekek segélye, jutalmazása —	175 „
Vegyes kiadás — — — — —	4,679 „

Személyi kiadás tanítóknak:

Földek jövedelméből, alapítványi kamatokból —	14,168 kor.
Termesztmények ára — — — — —	5,921 „
Tandij (Fizetés kiegészítés) — — — — —	9,390 „
Stoláré — — — — —	803 „
Pénz fizetés — — — — —	80,045 „

Összesen: 128,790 kor.

A kiadások fedezetet nyertek:

Földek s alapítványi kamatokból — — —	14,924 kor.
Tandij és stoláré — — — — —	3,392 „
Állami segélyből — — — — —	42,091 „
Községi segély — — — — —	3,389 „
Egyház pénztárából — — — — —	64,994 „

Összesen: 228,790 kor.

6. Iskolaépület száma 65. A törvény kívánalmainak megfelelt teljesen 23, részben 41, éppen nem és pedig Bisse. Összesen van 65 tanterem, 80-on felül sehol sincsenek növendékek, akik vegyesen vannak elhelyezve.

7. Azon egyháznak népessége, melyeknek növendékei községi, illetőleg állami iskolába jártak 4708.

8. Tanítók száma: férfi 61, nő 4, rendes 62, segéd 3, képesített 59, nem képesített 6.

Mindennapi felekezeti iskola van 65, ismétlő iskola 63, községi, illetőleg állami iskola van mindennapi 11, ismétlő 13.

Lelkészi és tanítói hivatal egyesítve van 6 egyházban. Vallástanítással foglalkozik 11 községi, illetve állami tanító. A tanítás eredménye *jeles*: Vajszló, Kémes, Drávaiványi, Oszró, Nagyharsány, III—VI. jó: Siklósnagyfalu, Gordisa, Nagyharsány I—II. Nagytótfalu. *Elégséges*: Kákics, Kisharsány.

II. Népoktatási vegyes ügyek.

1. Az 1910. évi e. megyei 91. számú határozatot, mely a más vallásfelekezetű, illetve kitért szülők gyermekei után behajtandó iskola fenntartási költségek felszámítása tárgyában intézkedik, módosítani szükséges, amennyiben

a közigazgatási hatóság az 1868. XXXVIII. t.-c. 45. §-ának szorosan megfelelőleg felszámított járulékokat hajtja be csupán. E szerint változás alá esnek a jelzett számú e. megyei határozatnak 3, 5, 6, 7, 8 és 9. pontjai ekképen:

3. p. A személyi járandóság kiszámításának alapja a tanítói fizetésnek az a része, amely egyházi forrásból fedeztetik, levonva belőle az $\frac{1}{3}$ rész kántori járandóság összegét.

5. p. A személyi és dologi járulékok összege ahány % -át teszi a ref. hivek állami adójának, annyi % -ot vehető ki a más vallású iskolás gyermekek szülei állami adója után, mely azonban két koronánál kevesebb nem lehet.

6, 7, 8. pont kimarad.

9. p. Az iskola fenntartási járulék az egyház pénztárát illeti, melyet a presbyterium által meghatározandó időben fizetnek az érdekelt szülők.

2. Az 1913. évi e. ker. jkv. 259. számú határozatával az egyházmegyékhez teszi le tárgyalás céljából a női kézimunkának az elemi iskola II—VI. oszt.-ban való kötelező tanítását s ennek díjazását.

Amennyiben a női kézimunka taníttatásának költsége az iskolai költségvetésben a szülők megterhelhetése nélkül fedezetet talál, az iskolafenntartók gondoskodjanak, feltéve, hogy van alkalmas tanerő e célra. A kötelező taníttatását nem látja célszerűnek.

3. A felsőbaranyai egyh. megyei körfelügyelők és tanügyi bizottság működéséről készült s a múlt évi jkv. függelékében olvasható Szabályzat-ot ismételt tárgyalás alá véve a t. ü. b. annak elfogadását javasolja a következő módosításokkal. I. rész 2. p.-ba betendő, hogy körlelkész és körtanító egyenlő hatáskörrel bírnak. a 3. a) pontból „és pedig junius hóban“ kitétel kihagyandó.

A 3. pont c) alpontja így kezdődik: a szükséghez képest iskolalátogatási jegyzőkönyvet vesznek fel, melyben a következő kérdésekre terjed ki a figyelmők.

A c) 4. p. kimarad valamint a 27. p. A 30-ik p.-ban körfelügyelő lelkész helyébe „körfelügyelők“ jön. A 31-ik p. ezzel bővül ide értve az értesítő könyvecskéket is. A 32-ik p. így módosul, meglátogatja-e az iskolaszéki elnök koronként az iskolát?

A d) p. így lesz: teljesített vizsgálatról, ha szükséges stb.

A 4-ik p. így változik: A t. ü. b. elnöknek joga van az iskolák, különösen pedig a körfelügyelők iskoláját meglátogatni.

A II. rész 8. pontjában „az elnök jelöli ki“ helyen „az elnök kéri fel“ jön, a 2-ik pontba pedig 6 év helyett 5 év.

4. A hadi szolgálatra bevonult tanítók helyettesítésére a t. ü. b. indítványozza, hogy a helybeli lelkész kéressék fel a helyettesítés elvállalására. Amennyiben a díjtalan helyettesítésre nem vállalkoznának s így másképen kellene a tanítást ellátni, ez úgy történjék, hogy a tanító teljes fizetése ne csonkuljon.

5. Kulifay Elek körlelkész panaszolja, hogy a statisztikai füzeteket a leg-

több helyen hiányosan, vagy egyáltalán nem készítik el az iskolaszékek. A t. ü. b. javasolja, hogy utasíttassanak az iskolaszéki elnökök a statisztikai füzetnek pontos és lelkiismeretes kitöltésére.

6. A Szabályzat 5 éves ciklusának megfelelőleg s tekintettel az általános tisztújításra a t. ü. b. teljes egészében felajánlja lemondását.

Harkány, 1914 aug. 27.

Kulifay Elek

t. ü. b. jegyző.

Széles Sándor

t. ü. b. elnök.

Határozat.

A t. ü. b. jelentésének I-ső részét tudomásul veszi.

Elfogadja a II-ik rész 1-ső, 2-ik, 3-ik pontjait és pedig ez utóbbit azzal, hogy a t. ü. b. tagjainak számát 11-ben állapítja meg, ugymint elnök, 5 körlelkész, 5 körtanító. A hadi szolgálatra bevonult tanítók helyettesítésére a lelkészek felkéretnek, kiktől elvárja az egyházmegyei közgyűlés a helyettesítést. Amennyiben a díjtalan helyettesítésre nem vállalkoznának s így a helyettesítés díjazása válik szükségessé — amennyiben ilyen tanerő is akad a helyettesítés költségének fedezése végett az Esperes ur utján, illetve az egyházkerület utján a rendkívüli államsegély kieszközlése végett kérelmez az érdekelt iskolafenntartó.

Utasíttatnak az iskolaszékek a statisztikai adatok pontos és lelkiismeretes beszolgáltatására.

A t. ü. b. lemondását elfogadja a közgyűlés és megválasztja: elnökké: Bús József sellyei lelkészt, körfelügyelőkké, a siklósi körbe: Máthé Ákos és Biczó Lajos, a bőközi körbe: Csánki János és Hegyi Kálmán, az ormánysági körbe: Kulifay Elek és Szigethi Károly, az okorvidéki körbe: Kis Zoltán és Losonczy Ferenc, a szigetvidéki körbe: Csuthy László és Ráskó Mihály lelkészeket illetve tanítókat.

36. sz. A „Felsőbaranyai ref. tanító-testület“ betérjeszti f. évi július hó 24-én Harkányban tartott gyűlésének jegyzőkönyvét.

Mivel külön határozat szüksége fenn nem forog, a tanító-testület határozatai egyszerűen tudomásul vétetnek.

37. sz. Az egyházmegyei lelkészi gyámintézeti közgyűlés 1914. évi aug. 26-án Harkányban kelt jegyzőkönyvében kéri, hogy az egyházmegyei lelkészi gyámintézet által az 1913-ik évben segélyezett özvegyek és árvák névsorát a Nagytiszteletű egyh. megyei

közgyűlés sziveskedjék jegyzőkönyvében az eddigi gyakorlat szerint közzé tenni.

A kérelem teljesítettik.

****38. sz.** A pécsi nem református jellegű iskolákba járó ref. növendékek vallásvizsgájáról 1914 május 18—19-én felvett jegyzőkönyve szerint.

I.

A pécsi elemi tanintézetekben 196 ref. vallásu gyermek részesült hitoktatásban és pedig 94 fiu és 102 leány.

Használt tankönyvek:

II—III. osztályban: Kovács—Székely: Bibliai történetek. IV. osztályban: Izsák Ferenc református kis káté. V—VI. osztályban: Hamar—Polgár: ker. Erkölcstudomány. Az I., II., III., V., VI. osztályokat Sallai István s. lelkész tanította jeles eredménnyel. A IV. elemi osztályt pedig Nyáry Pál lelkész tanította szintén jeles eredménnyel.

II.

A pécsi középiskolákba járó ref. tanulók következőképpen oszlottak meg.

Az állami főreáliskolába járt: 31 fiu, a róm. kath. főgymnáziumba 21 fiu, a városi felsőkereskedelmi iskolába 7 fiu, 1 leány, a polgári tanintézetekbe jár 16 fiu és 30 leány, a róm. kath. felső leányiskolába 3 leány, a tanítóképzőkbe 1 fiu, 2 leány

Használt tankönyvek:

I—II. oszt. Hamar: Isteni kijelentés az ó és új testamentumban.

III—IV. oszt. Szöcs: keresztyén hittan.

III—IV. oszt. polgári iskolában: Kovács—Székely: ref. vallástan.

V—VI. és I—II. kereskedelmi iskolában: Bátori G. keresztyén egyháztörténelem.

VII—VIII. és IV. tanítóképző és III. kereskedelmi iskolában: Farkas: Magyar Prot. Egyháztörténet.

A polgári fiuiskolában, a gymnasium és a reáliskola I—IV. osztályában: Sallai István s. lelkész tanított jeles eredménnyel, a

a többi osztályokat és tanintézet növendékeit Nyáry Pál oktatta. A vallástanítás eredménye jeles.

Tudomásul vétetik és az egyházkerületre felterjesztetik.

**** 39. sz.** A pécsi m. kir. honvédhadapród iskola vallásvizsgájáról Pécssett 1914. évi május 18-án felvett jegyzőkönyv szerint:

Növendékek száma: I-ső évfolyamon 2, II-ik évfolyamon 6, III-ik évfolyamon 14, összesen 22 növendék.

Tankönyvek: I-ső éven: S. Szabó József keresztyén Egyháztörténet. II-ik éven: H. Kiss Kálmán: Hit- és Erkölcstan, Heidelbergi káté és Nyáry ref. vallástani jegyzetek. III-ik éven: Farkas F. Magyar Prot. Egyháztörténet.

Hitoktató: Nyáry Pál lelkész. A vallástanítás eredménye *jeles*.

Tudomásul vétetik és az egyház kerületre felterjesztetik.

**** 40. sz.** A siklói nem református iskolákban tanuló református növendékek vallásoktatásáról 1914 június hó 13-án felvett jegyzőkönyv szerint:

A fiu polgári iskolai növendékek száma: 17, leányoké 11, összesen 28.

Tankönyvek: I—II. osztályban: Hamar: Isteni kijelentés. III—IV. osztályban: Szőcs F. keresztyén Hittan.

A növendékeket 1914 ápril 24-én Berényi István h. lelkész, azután egyhónapig Gilicze Antal lelkész tanította.

A tanítás eredménye: kielégítő.

Tudomásul vétetik és az egyház kerületre felterjesztetik.

41. sz. Előterjesztetett Esperes urnak a „Betűsoros Tárgymutatóra“ vonatkozó jelentése, amely szerint az 1913. évi 38. kgy. sz. határozat értelmében Bocsor László, Csánky János, Halász Imre, Máthé Ákos és Soós István lelkészeket felkérte, hogy 10—10 évi jegyzőkönyv anyagát a „Betűsoros Tárgymutató“ részére állítsák össze. Nevezettek e munkát elvégezték, úgy hogy az anyag teljesen együtt van. Közülök Bocsor László lelkész már az egysegítés munkájának egy részét is elvégezte.

A jelentés tudomásul szolgál. Esperes ur továbbra is megbizatik, hogy amint a munka készen lesz, bocsássa azt bírálat alá és kedvező bírálat esetén intézkedjék 200 példányban leendő kinyomatása felől.

****42. sz.** A díjleveleknek jövőben történő módosítása tárgyában az egyházmegye elfogadja az e. kerületi népiskolai szakbizottság 92/1914. számú jegyzőkönyvében foglalt javaslatát.

43. sz. Páprádi lelkészi javadalomhoz tartozó ingatlanok volt bérlője Szabó József és neje ellen folyamatban lévő per állásáról ügyész jelentést tesz.

Az ügyészi jelentés, mely szerint a per közeli kedvező befejezés előtt áll, tudomásul vétetik és ügyész utasíttatik, hogy a per befejezéséről annak idején jelentést tegyen.

44. sz. A páprádi lelkészi javadalom földjének haszonbérbe adási ügye.

A közgyűlés a fölölvasott haszonbéri szerződést, amely szerint az egyházmegyei elnökség megbízásából Szalay Ferenc egyházmegyei közpénztárnok haszonbérbe adta a páprádi lelkészi javadalom tulajdonát képező a páprádi 5. sz. betétben A l. 4—11. sorszámu ingatlanokat Jaksa József páprádi lakosnak 1913. évi nov. hó 1-től kezdődő 4 (négy) évre 410 korona évi haszonbérért tudomásul veszi. A szerződésre a jóváhagyási záradékot rávezetni rendeli.

Elrendeli továbbá az egyházmegyei közgyűlés, hogy a páprádi leányegyház tanítója és gondnoka ellenőrizni tartoznak azt, hogy a haszonbérlo a szerződés a) pontjában foglalt, a földék trágyázására vonatkozó kötelezettségének eleget tesz-e, s tartoznak a nevezettek azt, hogy a haszonbérlo mennyi trágyát hordott a haszonbérleti földekre, minden év november hó 1-én Szalay Ferenc egyházmegyei közpénztárnoknak bejelenteni.

45. sz. Jaksa József páprádi haszonbérlo kérelme, a páprádi lelkészi földeken általa készített árok költségeinek megtérítése iránt.

A közgyűlés Jaksa József haszonbérlonek azt a kérelmét, hogy az általa 76 korona árban készített árok költségeihez az egyházmegye 57 koronával járuljon hozzá, nem teljesíti, mert az árkot a haszonbérlo a haszonbérbe adott földek hozamának növelése érde-

kében készítvén, e munkálattal saját hasznát növelte, továbbá, mert a haszonbérleti összeg rendkívül csekély és mert az árok készítését az egyházmegye egyáltalán nem tekinti a saját szempontjából hasznos beruházásnak.

46. sz. Okorági lelkészi és tanítói javadalmak biztosítása iránti intézkedés megtételét nevezetesen a per megindítását az ügyész bejelenti.

Az ügyészi jelentés, mely szerint a per folyamatba tétetett, tudomásul vétetik és ügyész utasítatik, hogy a per befejezéséről, annak idején jelentést tegyen.

47. sz. Olvastatott ügyész jelentése Sólyom András alapítványa tárgyában, mely szerint ügyész a nagytiszteletű Egyházmegye elnöksége részéről megbizatván, az örökös özvegy Sólyom Andrásné úgy Dr. Berki Gyulával a békeegyezséget megkísérelte, de ez nem sikerülvén, nevezettek ellen keresetet adott be 18421/914. sz. alatt, melyben kérte ítéletileg kimondani „hogy özvegy Sólyom Andrásné megváltozhatatlanul és végérvényesen kötelezte magát néhai férje és saját vagyonából halála után a siklói ref. népiskolának 20,000 koronát hagyományozni, — s Dr. Berki Gyulával szemben pedig ítéletileg kimondani, hogy köteles özv. Sólyom Andrásné halála után ettől ajándékkép kapott 80,000 korona érték erejéig 20,000 koronát a siklói ref. népiskola pénztárába „Sólyom András Alapítványa címére és javára lefizetni.“

Közgyűlés ezen ügyészi jelentést tudomásul veszi azzal, hogy kereset kérelmi része kibővítették és kéressék a hagyomány biztosítása is.

****48. sz.** A nyugotszenterzsébeti egyházközség betérjeszti 1913. évi dec. 10-ikén tartott presb. ülésének 4. sz. szabályszerű határozatát, amely a lelkészlak és kert kerítésének megújítása céljából elhatározza 300 kor. kölcsön felvételét s ez összegnek rendkívüli adóként kivetését; továbbá az 1914. évi jan. 4-iki közgyűlésének határozatát, amely a fenti 4. sz. presb. határozatot 2 részre szakítván, a kölcsön felvételre vonatkozó részt névszerint egyhangulag elfogadja, a rendkívüli adókivetésre vonatkozó részt pedig

névszerint egyhangulag elveti. Olvastatott egyszersmind nyugotszenterzsébeti lelkész törvényszerű időben beadott felebbezése, amely a presbyteri gyűlés határozatának teljes egészében jóváhagyását: a kölcsön felvétel és rendkívüli adókimutatás engedélyezését és az egyházközségi közgyűlés határozata ezzel ellenkező részének megsemmisítését kéri.

A közgyűlés helyt adva a felebbezésnek, a nyugotszenterzsébeti egyházközség presbyteriumának határozatát, amely a lelkészlak és kert kerítésének megújítása céljából 300 kor. kölcsön felvételét és ez összegnek az 1914. évben rendkívüli adóként kimutatását akként mondja ki, hogy 150 kor. vagyon (a III. t.-c. 13. §-a szerinti állami adó-alap) után, 150 kor. pedig személy (lélekszám) után vetessék ki, teljes egészében jóváhagyván, a 300 kor. kölcsön felvételét és rendkívüli adóként kimutatását engedélyezi azzal a megjegyzéssel, hogy a 20 éven aluli nem önálló, vagyontalan egyháztagok után adó nem követelhető. (3. t.-c. 8. §.)

Helyt kellett adni a felebbezésnek és megsemmisítvén az egyházközségi közgyűlés határozatát, jóvá kellett hagyni a presb. határozatát azért,

1. mert az egyházközségi közgyűlés határozatában az egységben levő presbyteri határozat kettéválasztása megengedhető nem volt, mivelhogy akként a presb. határozat az egyházközségi közgyűlésen lényegileg volna módosítható, ami pedig az egyh. ker. rendszabály 22. § 4. pontjának világos intenciójával homlokegyenest ellenkezik, és

2. mert az egyházközségi közgyűlés bár szabálytalan határozata is amellet tanuskodik, hogy a lelkészlak és kert kerítésének megújítása még kölcsönből is elodáztatatlanul szükséges, amely kölcsönfelvételnek pedig, más fedezet hiányában, természetes következménye a rendkívüli adókimutatás, sőt az így biztosított fedezet a kölcsönfelvétel, egyházközségi közgyűlés által is kért engedélyezésének egyenesen előfeltétele.

Az e. m. közgyűlés ezt a határozatát a vonatkozó iratokkal együtt az I. t.-c. 15. §-a értelmében az egyh. ker. közgyűléshez felterjeszti.

49. sz. A piskói egyház ideiglenes kölcsön és rendkívüli adókimutatás iránti kérelme.

A piskói egyházközség 1913. évi nov. 18-iki presb. és 1913. évi nov. 30-iki közgyűlési szabályszerű határozatait, amelyek sze-

rint az egyházközség 700 korona rendkívüli kiadásainak fedezése az 1914. évben 700 kor. rendkívüli egyh. adót vet ki a III. t.-c. 13. §-a szerinti rendes évi egyházi adója arányában a közgyűlés jóváhagyja. Utasítja egyszersmind az egyházközséget, hogy az ideiglenes kölcsön felvétele tárgyában a presbyterium hozzon határozatot s azt az egyházmegyei elnökséghez terjessze fel jóváhagyás végett. (I. t.-c. 15. § d.)

E határozat végérvényes. (III. t.-c. 20. §.)

50. sz. A drávaszabolcsi ref. egyházközség rendkívüli adó ügye

Az egyházmegyei közgyűlés az egyházközség közgyűlésének a presbyterium javaslatára 1914 június hó 1-én hozott azt a határozatát, illetőleg e határozat alapján, amely szerint a folyó 1914. évtől kezdődőleg öt éven keresztül bezárólag 1919. évi, 30⁰/o-os rendkívüli adót vet ki, amelyből a most fennálló 748 korona 44 fillér adósságát, a toronynak 390 kor. javítási költségét fogja kifizetni, a megmaradó összegen pedig 3379 korona 20 fillér erejéig új orgonát óhajt beszerezni, a III. t. c. 16. §-a alapján jóváhagyja azzal, hogy amennyiben ez még meg nem történt volna, az egyházközség ezen rendkívüli szükségletéről, a III. t. c. 6. §-a értelmében költségvetést köteles készíteni és az illetékes helyre felterjeszteni.

51. sz. A sellyei egyházközség rendkívüli egyházi adó ügye.

A sellyei egyházközség közgyűlésének, a presbyterium javaslatára 1914. évi januárius hó 8-án hozott azt a határozatát, amely szerint a temető bekerítési költségeire 800 korona rendkívüli adót vet ki, folyó 1914. évre, osztályba sorozás alapján, az egyházmegyei közgyűlés a III. t. c. 16. §-a alapján, jóváhagyja azzal, hogy amennyiben ez meg nem történt volna, az egyházközség ezen rendkívüli szükségletéről, a III. t. c. 6. §-a értelmében költségvetést köteles készíteni és azt illetékes helyre felterjeszteni.

52. sz. A katódfai református egyházközség új harangjainak 2510 koronát tevő vételárára rendkívüli adó kivetési ügye.

A közgyűlés a III. t. c. 16. §-a alapján a katódfai egyházközséget feljogosítja, hogy az újonnan készített két új harang 2510 korona vételárának fedezése céljából a hivekre 3 azaz három éven keresztül, osztályba sorozás alapján, rendkívüli adót vethessen ki.

A rendkívüli szükségletet felőlelő költségvetése II. t. c. 6. §-a szerint az egyházközség által elkészítendő.

Az egyházmegyei közgyűlés a bemutatott adókimutatást nem hagyja jóvá, mert az a III. t. c. 19. §-a szerint hatásköréhez nem tartozik. Figyelmezteti azonban az egyházközséget, hogy a III. t. cikkbe foglalt adózási alapelvekkel ellenkezik az, hogy az egyházközség fejenként vesse ki a rendkívüli adót

53. sz. A mattyi egyházközség rendkívüli adó ügye.

A közgyűlés a mattyi egyházközség 1914. évi ápr. 12-iki presb. és 1914. évi máj. 31-iki közgyűlési határozatait, amelyek szerint az 1914. és 1915-ik években harangvételre összesen 2300 kor. rendkívüli adót vet ki a rendes évi adójának arányában, jóváhagyja.

E határozat nem felebbezés esetén végérvényes. II. t.-c. 56. § k.)

54. sz. A sósvertikei református egyházközség rendkívüli egyházi adó ügye.

A közgyűlés a sósvertikei egyházközségnek a presbyterium javaslatára 1913 novenber 5-én és 1914. évi február 13-án közgyűlésében hozott azt a határozatát, amellyel kimondotta hogy szükségleteinek fedezhetése céljából az eddigi 11% helyett 20% adót vet ki, az egyház tagjaira, a III. t.-c. 16 §-a alapján jóváhagyja.

****55. sz.** A drávacsehi ref. egyház 1914. évi július 26-án a presbyterium négy rendbeli előterjesztésére nagy szótöbbséggel csaknem egyhangulag elhatározta, hogy iskoláját a bemutatott tervrajz és költségvetésnek megfelelően 9264 korona költséggel felépítteti.

Az építési költség előállításáról pedig akként határozott, hogy azt kölcsön veszi, s az egész 9264 korona tőkének megfelelő tőkekamat segélyt kér, a tőketörlesztés és pótlendő kamatok fedezésére pedig 32 éven át 92 kor. 64 fill. rendkívüli egyházi adót vet ki, a mely összeget felerészben állami egyenes adó, felerészben pedig személyi adó alapján fog kivetni.

Egyházmegyei közgyűlés a drávacsehi ref. egyháznak az iskola építésére 9264 korona kölcsön felvételét engedélyezi. A kölcsön törlesztése és a rendkívüli egyházi adó kivetése tárgyában hozott határozatát, mivel az a presbyterium egyhangulag hozott előterjesztésére, ez egyházi törvények szoros betartása mellett nagy szótöbbséggel csaknem egyhangulag hozatott, mint megfelelő egyházha-

tóságilag jóváhagyja és megerősíti, s az egyház kerületi közgyűlésre is felterjeszti.

****56. sz.** Az egyházasharaszti ref. egyházközség a presbyterium javaslatára 1914 július hó 12-én névszerinti szavazással egyhangulag elhatározta, hogy az 1914. évi fedezetlenül álló mintegy 100 korona egyházi szükségleteinek fedezésére az egyháztagok személyi és 10%-os adójuk összege után 40%-os rendkívüli adót vet ki, kéri e határozatának jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlés az egyházasharaszti református egyháznak az egyházközségi közgyűlés által egyhangulag hozott ama határozatát, amellyel a f. évre az egyháztagok személyi és 10%-os adójuk összege után 40%-os rendkívüli egyházi adó kivetését kimondotta, mint törvényesen és szabályszerűen meghozott határozatot jóváhagyja és megerősítés végett az I. t.-c. 15. §. c) pontja értelmében az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

****57. sz.** A peterdi ref. egyházközség a presbyterium javaslatára 1914 július 26-án kimondotta 12 szavazattal 11 ellenében, szótöbbséggel, hogy a lelkészlakot 17,902 K. költséggel felépített.

Az építési kölcsön előállításáról pedig akként határozott, hogy 17,000 koronát az egyházkerületi közpénztárból kölcsön felvesz s ezen kölcsönt tíz év alatt egyenlő részletekben fizeti vissza. A fedezetről pedig akként gondoskodott, hogy 10 évre rendkívüli adót vet ki az egyháztagokra és pedig az 1913. évben fizetett 10%-os vagyoni és személyi adónak 27- (huszonhét-) szeresét.

Egyben arra való tekintettel, hogy a kivetni határozott rendkívüli adó oly magas, hogy azt az egyháztagok aligha bírják el, elhatározta az egyházközség, hogy az új lelkészi lakásépítés; templom, torony és tanítói lakás javítására, illetve ezek költségeinek fedezésére 20,000 korona tőkeösszegnek megfelelő 1000 kor. közalapi tőkekamatsegélyt kér s az 1%-os tőketörlesztést 32 éven át viselni fogja.

Egyházmegyei közgyűlés a peterdi reform. egyháznak az egyházi közgyűlés által hozott azon határozatát, amellyel a lelkészlak felépítését szótöbbséggel elhatározta, jóváhagyja, az ezen célra szükséges kölcsön felvételét engedélyezi s a kölcsön törlesztése és

rendkívüli egyházi adó kivetése tárgyában hozott határozatait, miután azok a presbyterium előterjesztésére az egyházi törvények betartása mellett egyhangulag hozattak, mint megfelelőt egyházhatóságilag jóváhagyja és megerősíti s az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

**** 58. sz. Lúzsoki egyház kölcsöne és rendkívüli adója.**

Egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja a lúzsoki egyháznak szabályszerűleg hozott azon határozatát, hogy iskola építésre 16,000 korona kölcsönt vesz fel s ez összegnek megfelelő 800 korona kamatsegélyért a ft. egyetemes konventhez folyamodik. — Jóváhagyja továbbá a tőketörlesztésre szolgáló évi 160 koronának fedezését célzó, 32 évig és pedig a rendes egyházi adó $\frac{1}{10}$ -ában fizetendő rendkívüli egyházi adó kivetését is. Ezen határozatot meg erősítés végett felterjeszti a ft. egyházkerületi közgyűlés elé.

**** 59. sz. A nagycsányi leányegyház rendkívüli egyházadó kivetése.**

Egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja a nagycsányi leányegyháznak szabályszerűleg hozott azon határozatát, mely szerint terhes adósságának fedezésére és nagyobb mérvű épület javítására szükséges kölcsön felvételére a közalapból kért 3000 koronának megfelelő 150 K kamatsegély mellett fizetendő $1\frac{1}{2}\%$ -os törlesztési összeg fedezésére, 32 évre rendkívüli egyházi adót vet ki, melyet a mindenkor rendes egyházi adó $\frac{1}{10}$ -ában fog ki vetni és beszedni. Ezen határozatot a ft. egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti meg erősítés végett.

**** 60. sz. A nagyharsányi egyház kölcsönügye.**

A nagyharsányi egyház lelkeszlakásának renoválására 2935 kor. 80 fillérnyi összegű kölcsön felvételét határozta el. Kéri e kölcsön felvételének utólagos jóváhagyását, annak kijelentésével, hogy e kölcsön rendezésére 3000 korona tőkének megfelelő 150 korona kamatsegély kiutalását kérelmezte az egyetemes konventtől.

Egyházmegyei közgyűlés a nagyharsányi egyház kérelmét teljesíti, a 2935 kor. 80 fill. kölcsön felvételét jóváhagyja s e határozatot megerősítés végett a ft. egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti. Egyben utasítja a nagyharsányi egyházat, hogy a lelkeszlak renoválásának költségeit részletesen feltüntető számadását terjessze be az egyházmegyei számvevőszékhez.

****61. sz. A rózsafai ingatlan eladási ügye.**

Az egyházmegyei közgyűlés a rózsafai egyházközség közgyűlésének a presbyterium javaslatára 1913 január 19-én hozott azt a határozatát, illetőleg e határozat alapján megkötött azt az adás-vevési szerződést, mellyel a Nagypeterd községi 655. számú betétben A $\dagger$ 1. sorsz. 1230. hrsz. ingatlan birtokot Deák János és neje Zseni Erzsébet nagypeterdi lakosoknak 1650 korona vételáron, örökre eladta, az I. t.-c. 56. §. k) pontja alapján jóváhagyja és a bemutatott adás-vevési szerződésre a jóváhagyási záradékot rávezetni rendeli.

Kimondja azonban az egyházmegyei közgyűlés, hogy a befolyandó vételár, mint az egyháznak elidegeníthetlen alapvagyon a fenntartandó és kezelendő.

A határozat jóvá volt hagyandó, illetőleg az adás-vevési szerződésre a jóváhagyási záradék rá volt vezetendő, mert az eladott ingatlan 1600 korona becsértékén felül van értékesítve, mert az ingatlan nehezen és sok költséggel megművelhető szőlő birtokot képez, annak kezelése az egyházközségre hátrányos és mert az eladásnál a törvény rendelkezései megtartattak.

A közgyűlés ezt a határozatát az összes iratokkal együtt az I. t.-c. 15. §. 1. bek. értelmében az Egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti jóváhagyás végett.

****62. sz. Az almáskereszturi ref. egyház ingatlan eladási ügye.**

Az egyházmegyei közgyűlés az almáskereszturi egyházközség közgyűlésének a presbyterium javaslatára 1914 február 26-án hozott azt a határozatát, illetőleg e határozat alapján megkötött azt az adás-vevési szerződést, a mellyel a Tótkeresztur községi 6. számú betétben A I. 6. hrsz. alatt foglalt és a ref. hitközség tulajdonát képező iskolaházat, az ehhez tartozó udvar és kerttel együtt Szautner Simon és neje Spanenberger Katalin almáskereszturi lakosoknak 6500 korona vételárért örökre eladta, az I. t.-c. 56. §. k) pontja alapján jóváhagyja és a bemutatott adás-vevési szerződésre a jóváhagyási záradékot rávezetni rendeli.

Kimondja azonban az egyházmegyei közgyűlés, hogy a befolyandó vételár mint az egyháznak elidegeníthetlen alapvagyon a fenntartandó és kezelendő.

A határozatot jóváhagyta az egyházmegyei közgyűlés, mert az almáskereszturi egyházközségnek a hívek csekély számánál fogva iskolaépületre szüksége nincs, az épület fenntartása tetemes költ-

séget igényel, amely majdnem teljesen felemésztí az évi bérösszeget, — és mert az elért 6500 kor. vételár községi bizonyítvány szerint igen előnyös és végül, mert az eladásnál a törvény rendelkezései megtartattak.

A közgyűlés ezt a határozatát az összes iratokkal együtt az I. t.-c. 15. §. 1. bekezdése értelmében az Egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti jóváhagyás végett.

****63. sz.** A nyugotszenterzsébeti egyházközség ingatlan vételi ügye.

Az egyházmegyei közgyűlés a nyugotszenterzsébeti egyházközség közgyűlésének a presbyterium javaslatára 1912. évi június hó 23-án hozott azt a határozatát, illetőleg e határozat alapján megkötött azt az adás-vevési szerződést, amellyel a nyugotszenterzsébeti egyházközség herceg Esterházy Miklós hitbizományi birtokos nevében Nagy Albert kormányzótól a nyugotszenterzsébet község 326. számú betétjében A 1. 20. sorsz. 1747. hrsz. alatt felvett három hold, harminc □-öl ingatlanból 830 □-öl területű részt 100 korona vételáron temető céljára tulajdonul azzal a kikötéssel vett meg, hogy a hercegi hitbizományi uradalom cselédjei oda ingyen temetkezhessenek, az I. t.-c. 56. §. k) pontja alapján jóváhagyja és a bemutatott adás-vételi szerződésre a jóváhagyási záradékot rávezetni rendeli.

A határozatot jóvá kellett hagyni, mert az egyházközségnek a temetőre szüksége van, a megvett terület a régi temető szomszédságában terül el és mert az ingatlant a hitbizományi uradalom nagyon jutányos áron juttatta az egyházközség tulajdonába.

A közgyűlés ezt a határozatát az összes iratokkal együtt az I. t.-c. 15. §. 1. bek. értelmében az Egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti jóváhagyás végett.

****64. sz.** A mattyi Egyházközség temetőhely céljaira ingatlan ajándékba vételi ügye.

A közgyűlés a mattyi egyházközség közgyűlésének a presbyterium javaslatára 1914. évi május hó 31-én hozott azt a határozatát, illetőleg e határozat alapján megkötött azt az ajándékozási szerződést, amellyel a mattyi 293. számú betétben A 1. 19. sorsz. 815 hrsz. ingatlant 100 korona értékben a mattyi volt telkes jobbágyok és zsellérek által a mattyi egyházközségnek ajándékba adva elfogadja s az ajándék tárgyát temetőhely céljaira átveszi, az I.

t.-cikk 56. §. k) pontja alapján jóváhagyja, s a bemutatott aján-
dékozási szerződésre a jóváhagyási záradékot rávezetni rendeli.

A határozatot, illetőleg az ajándékozási szerződést jóvá kel-
lett hagyni, mert a mattyi egyházközség teljesen ingyenes ado-
mányban részesült és mert temető helyre szükség van.

A közgyűlés ezt a határozatát az összes iratokkal együtt az
I. t.-c. 15. §. 1-ső bekezdése értelmében, az egyházkerületi köz-
gyűlés elé terjeszti jóváhagyás végett.

**** 65. sz.** Sógor Endre sámodi lelkész beterjeszti 8400 koro-
náról szóló „alapító-levelét“ s kéri annak elfogadását.

ALAPÍTÓ-LEVÉL.

Alólirott már az 1912. évben tett ösztöndij alapítványom
beolvasztásával egy önmagától növekedő örökalapítványt létesítek
a következő feltételek alatt:

1. §. Az alapítvány címe: „Felsőbaranyai református egyház-
megyei ösztöndij alapítvány.“

2. §. Az alapítvány összege az 1912. évben tett alapítványom
beszámításával 22 (huszonkettő) darab vajszlói takarékpénztári
részvény á 200 (kettőszáz) K — 4400 korona, és 4000 (négyezer)
korona készpénz, összesen: 8400 korona, (nyolczezernégyszáz),
mely összeg az évenkénti pénztári maradvány hozzácsatolásával,
mint elköltöhetetlen alap, addig növelendő, míg a jövedelem a 10000
(tízezer) koronát eléri.

3. §. Az alapítvány célja, hogy részint családomnak, részint
a felsőbaranyai református egyházmegyében működő lelkészek,
tanítók és egyházmegyei tisztviselőknek a gyermeknevelés könnyebbé
tétessék.

4. §. Az alapítvány jövedelméből a következő ösztöndijak
folyósítandók:

a) 1935. évi január 1-ig 2 (kettő) egyenként 100-100 koronás.

b) az 1935. évi január hó 1-je után míg a tiszta jövedelem
3000 K-át el nem éri; 1 (egy) 600 (hatszáz) koronás; 2 (kettő)
egyenként 100-100 (egyszáz-egyszáz) koronás.

c) Ha a tisztajövedelem a 3000 koronát meghaladta 2 (kettő)

egyenként 600 (hatszáz) és 4 (négy) egyenként 100 (egyszáz) koronás.

d) Ha a tisztajövedelem a 4000 koronát meghaladta 3 (három) egyenként 600 (hatszáz) és 6 (hat) egyenként 100 (egyszáz) koronás.

e) Ha a tisztajövedelem az 5000 K-át meghaladta 3 (három) egyenként 800 (nyolczszáz) és 6 (hat) egyenként 150 (egyszázötven) K-ás.

f) Ha a tisztajövedelem a 6000 koronát meghaladta 4 (négy) egyenként 800 (nyolczszáz) és 8 (nyolcz) egyenként 150 (egyszázötven) koronás.

g) Ha a tisztajövedelem a 7000 koronát meghaladta 4 (négy) egyenként 1000 (egyezer) és 8 (nyolcz) egyenként 200 (kettőszáz) K-ás.

h) Ha a tisztajövedelem a 8000 koronát meghaladta 4 (négy) egyenként 1100 (egyezeregyszáz) és 8 (nyolcz) egyenként 250 (kettőszázötven) koronás.

i) Ha a tisztajövedelem a 9000 koronát meghaladta 4 (négy) egyenként 1200 (egyezerkettőszáz) és 8 (nyolcz) egyenként 300 (háromszáz) koronás.

j) Ha a tisztajövedelem a 10000 koronát meghaladta 5 (öt) egyenként 1200 (egyezerkettőszáz) és 10 (tiz) egyenként 300 (háromszáz) koronás.

5. §. Az ösztöndíjak élvezésére jogosultak:

a) A 600 illetve 600-tól 1200 koronáig növekedő ösztöndíjakra egyenes leszármazóim.

b) A 100 illetve 100-tól 300 koronáig növekedő ösztöndíjakra a felsőbaranyai református egyházmegyében működő lelkészek, tanítók és egyházmegyei világi tisztviselők tanulmányaikat házon kívül folytató, református vallásu, mindkét nemen levő gyermekei. Ha a felekezeti iskolák idővel megszűnnének, akkor tanítók alatt értendő az olyan tanítók, kik az egyházmegye valamelyik egyházában énekvezéri teendőket és az iskolában egyházi énektanítást közmegelégedésre végeznek.

6. §. A leszármazóim javára szóló családi ösztöndíjra vonatkozólag rendelem:

a) Ha az igényjogosult valamely közép vagy felsőbb iskolába, akár nyilvános, akár magántanulóként beiratkozott, az ösztöndíj

félévi előleges részletekben az esperes által azonnal utalványozandó.

b) Ha annyi igényjogosult nem jelentkezik mint az ösztöndíjak száma, vagy egyáltalán jelentkező nincs, a felesleges ösztöndíjak a tőkéhez csatoltatnak, mert egy gyermek számára egy ösztöndíjnál több nem adható.

c) A tőkéhez csatolt családi ösztöndíjak tőketermészetével bírnak, ösztöndíjképpen a 6. § d) kivételével többé ki nem adhatók.

d) Ha több igényjogosult jelentkezik mint az ösztöndíjak száma, ez esetben a multban fel nem használt ösztöndíjak is kiutalandók, de csak a 4. §-ban felállított „Fokozatok“ keretén belül olyformán, hogy míg az alapítvány jövedelme valamelyik fokozatban áll, az azon fokozatban fel nem használt ösztöndíjak igényelhetők, de mihelyt felsőbb fokozatba lépett, az alsóbb fokozatban fel nem használt díjak, többé ki nem utalhatók.

e) A 6. §. d) pontjában foglalt kedvezmény az II. Fokozatra nem terjed ki.

f) Ha az igényjogosultak száma még így is több lenne az ösztöndíjak számánál, ezen esetben, hasonló körülmények közt családi nevem viselőjének adandó az elsőség, különben a népesebb család és szerényebb anyagviszonyok közt élő szülők gyermekei részesítendők előnyben, melynek elbírálására a mindenkori esperes, gondnok, mindkét főjegyző családom megbízottja és az alapítvány kezelőjéből álló bizottság hivatott.

g) Ha az igényjogosult akár kitérés, akár születés folytán a református vallást elhagyná: az ösztöndíj élvezetéből kizárandó.

7. §. A 100.—, illetve a 100-tól 300.— koronáig növekedő ösztöndíjakra vonatkozólag rendelem:

a) A 4. §-ban felállított fokozatok szerint, az ott kitüntetett számban és mennyiségben már az 1915. évtől kezdve, évről-évre kiszolgáltatandók.

b) Az igényjogosultak, egyévi házonkívül folytatott sikeres tanulmányaikat bizonyítvánnyal, református voltukat anyakönyvi kivonattal igazolván, kérvényezhetnek az egyházmegyei közgyűléshez. A kérvényezés évről-évre történik.

c) Az ösztöndíjakat a felsőbaranyai református egyházmegye közgyűlése névszerinti szavazással adományozza.

d) Az ösztöndíjak odaitélésénél, nem annyira a gyermek bizonyítványa, mint inkább a szülők népes családja és szerényebb anyagi helyzete veendő figyelembe.

8. §. Ha az, — az általam nem óhajtott eset következne be, hogy egyetlen fiam törvényes leszármazók nélkül halna el, vagy egyáltalán családban bármikor a folytonosság megszakadna, ez esetben a családi ösztöndíjak a tőkéhez csatolandók mindaddig, míg a jövedelem a 10000 (tízezer) koronát el nem érte, amikor is az 5. §. b)-ban megjelölt igényjogosultaknak belőle 4 (négy) egyenként 500 (ötszáz) koronás és 10 (tiz) egyenként 400 (négy-száz) koronás ösztöndíj létesítendő. Ez esetben az összes ösztöndíjak száma 24 (huszonnégy) leend.

9. §. Mikor az alapítvány növekedésének végpontját (10000 korona tisztajövedelem) eléri, az ösztöndíjak folyósítása után fennmaradó 1000 (egyezer) korona jövedelem felől akként intézkedem, hogy az elsősorban tőkenövelésre használtassék fel azon esetben, ha a kamatláb alászállás folytán a jövedelem csökkenés állna be, másodsorban valamely azonidőben aktuális egyházmegyei jótékony-célra, egészben vagy részre osztva felhasználható a 6. §. d)-ban megjelölt bizottság javaslatára.

10. §. A felsőbaranyai református vallásu egyházmegye mint erkölcsi testület, az alapítvány tőkéjét átveszi, ezen alapítólevél értelmében vagyoni felelősség mellett, vagy pénztárosa, vagy egy arra külön megválasztott egyén által kezelteti. A kezelés és felügyeletre vonatkozólag az egyházmegyei közgyűlés szabályrendeletet alkothat, amely szabályrendelet ezen alapítólevél rendelkezéseivel nem ellenkezhetik.

11. §. Az alapítvány tőkéje jelzáloggal biztosított adósleveleken és takarékpénztári betétként gyümölcsöztetendő, kivéve azon egy esetet, ha a Vajszlói Takarékpénztár Részvénytársaság újabb részvényeket bocsátana ki, amikor a kedvezményes részvények megszerzendők.

12. §. Ha az egyházmegyei közgyűlésnek nem volna módjában, hogy az alapítvány tőkéjét díjtalanul kezeltesse, ez esetben a jelzáloggal gyümölcsöző tőkék jövedelmének $\frac{1}{12}$ -ed (egytizenketted) része kezelésre fordítható, mely összeg az 500 (ötszáz) koronát meg nem haladhatja.

13. §. Az alapítvány tőkéje minden más alapítvány, avagy pénztártól elkülönítve kezelendő, róla évenként számadás készítenendő, melynek másolata családom megbizottjának — ha kívánja — hiteles alakban kiadandó.

14. §. Családom megbizottjául bejelentem magamat, utódomul pedig Jenő fiamat. Ezután a családi megbizottat mindig az előd nevezi ki és az esperesnek bejelenti; ha a kinevezett családi megbizott még kiskorú, kiskorúságának tartama alatt a jogokat a törvényes gyám gyakorolja.

15. §. Az alapítványt hatóságokkal és harmadik személyekkel szemben a mindenkori alapítványkezelő képviseli, ki ezen minőségét hiteles alakban kiállított egyházmegyei jegyzőkönyvi kivonattal igazolja.

Ezen alapítólevél a felsőbaranyai református egyházmegye 1914 augusztus 27-én tartott közgyűlése 65. sz. határozatával elfogadtatott, négy példányban kiállítva aláíratott.

Harkány, 1914. évi augusztus hó 27-én.

Sógor Endre.

Benkő Gyula

gondnok.

Nagy Imre

esperes.

Egyházmegyei közgyűlés őszinte elismeréssel és hálás köszönettel fogadja Sógor Endre sámodi lelkész urnak ezen alapítványát, ezen köszönetet az egyházmegyei elnökség élő szóval is kifejezésre juttatja s minden tekintetben hozzájárul az alapító-levél feltételeihez.

Ezen „Felsőbaranyai református egyházmegyei ösztöndíj alapítvány” elfogadásával, az 1912-ben tett u. n. „Sógor Endre alapítvány”-t, miután annak alaptőkéje ezen alapítvány tőkéjéhez csatoltatott, megszűntnek nyilvánítja.

Az alapítvány kezelésére egyelőre az alapító Sógor Endre lelkész urat kéri fel, míg az alapítvány kezelésének ellenőrzésével

a számszékét bizza meg, azzal a kötelezettséggel, hogy az; a közgyűlés elé terjesztett évi jelentésében, ez alapítvány tőke összegének állásáról mindenkor jelentést tegyen. Ezen határozat a ft. egyházkerületi közgyűlésre is felterjesztetik.

66. sz. Baranyahidvégi egyház kérelme hagyaték felhasználása tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlés a baranyahidvégi egyház azon határozatát, mely szerint beszerzendő orgonaharmoniuma 600 K vételárának fedezésére, melyre 400 korona gyűlt közadakozásból, fel akarja használni néh. Sánta Sámuel által hagyományozott 180 koronás s az egyház által 200 K-ra kiegészített hagyatékot, — elutasítja, — mert a kérelem nem felel meg a hagyományozó akaratának. Az alapítványnak eredeti rendelkezésétől eltérő célokra leendő használatát az egyházmegyei közgyűlés nem engedélyezheti.

67. sz. A nagypeterdi tanító személyi pótlék ügye.

Az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja a nagypeterdi egyházközségnek szabályszerűleg hozott azon egyhangu határozatát, mely szerint tanítója: Denke Antal részére, sikeres, hasznos működése elismerésül 200 korona évi személyi pótlékot szavaz meg, melyet nevezettnek 100—100 koronás félévi részletekben utal ki az egyházközség.

Az eredményes munkát, a fáradságos tanítói hivatalnak hivatásának betöltését ily módon is jutalmazni kívánó nagypeterdi egyháznak az egyházmegyei közgyűlés elismerését fejezi ki, azzal az óhajttal, vajha minél több egyházban jutna hasonló módon kifejezésre az egyház buzgó munkásainak dicsérete.

68. sz. A tésenfai egyház betérjeszti „takarékmagtári alapszabályait“ megerősítés végett.

A tésenfai egyház „takarékmagtári alapszabályai“ megerősítetnek s e megerősítési záradék rávezetésével Esperes ur megbizatik, mivel azok az 1895. évi e. m. kgy. 28. jkv. sz. a. foglalt s az 1896. évi 27. jkv. sz. a. módosítva elfogadott alapszabályzatnak megfelelnek.

69. sz. A tésenfai egyházközség rendkívüli adókimutatási ügye.

A tésenfai egyháznak 1914. évi jul. 12-iki presb. és 1914. évi jul. 19-iki egyházközségi közgyűlési szabályszerűen között határo-

zatait, amelyek szerint takarékmagtárának gyarapítására az 1914. évben minden házaspártól 5 kgr. és minden lélektől 2 kgr. búzát szed rendkívüli adóként, a közgyűlés azzal a megjegyzéssel hagyja jóvá, hogy a nem önálló, vagyontalan 20 éven aluli egyháztagok után e kivetés csak azon esetben szedhető, ha azt ők vagy a családfő önkéntes adományként beszolgáltatják. (III. t.-c. 8. §.)

E határozat nem fellebbezés esetén végérvényes (I. t.-c. 56. k.)

70. sz. Az oldi egyházközség szabályszerű presb. és egyházközségi közgyűlési határozataiban kimondja, hogy templomát 4416.64 kor. költséggel kijavíttatja, 16945.77 kor. költséggel új iskolát és tanítói lakot épít s e 21362.41 kor. szükségletének fedezésére, valamint 3600 kor. adósságának kifizetésére összesen 24,962.41 kor. tőkének megfelelő kamat segílyt kér s az 1%-os törlesztést 32 éven át vállalja. Beterjeszti egyszersmind a vonatkozó tervrajzokat és költségvetéseket jóváhagyás végett.

A közgyűlés az oldi templom nagymérvű javításának, valamint az iskola és tanítóilak újraépítésének szükségességét, mint már az 1913. évi esperesi jelentés kapcsán, úgy most is megállapítja s az 1914. évi jul. 18-iki presb. és 1914. évi jul. 19-iki egyházközségi közgyűlési határozatokat jóváhagyja.

A beterjesztett templomjavítási, valamint iskola és tanítóilak építési terveket és költségvetéseket elvileg szintén jóváhagyja, egyszersmind részletes felülvizsgálás céljából az e. m. építkezési bizottságnak kiadja.

Utasítja végül az egyházat, hogy amikor részére a kamat-segély már megállapított, a kellő fedezet kimutatása mellett folyamodjék a felveendő kölcsön engedélyezéséért.

E határozat nem fellebbezés esetén végérvényes. (I. t.-c. 56 §. k.)

**** 71 sz.** Tárgyaltatott a bissei egyház kölcsön ügye.

A bissei egyház lelkésze, minden beadvány nélkül 2 darab $\frac{1}{2}$ ives papíron két jegyzőkönyvi kivonatot küldött be egyházme-gyénk espereséhez, melyek arról tanuskodnak, hogy a bissei egyháztanács és azt követőleg az egyházközségi közgyűlés még 1912. év december havában az egyház adósságainak rendezésére 2500 koronás kölcsön felvételét határozta el és pedig akként, hogy ez amortisatiós kölcsön tőketörlesztésére és kamatjának fizetésére

rendkívüli egyházi adót vet ki az egyháztagokra és pedig 30 éven át leendő fizetési kötelezettséggel: a 20 koronánál több állami adót fizető egyháztagokra páronként 1 koronát, — az ezen összegnél kisebb állami adóterhet viselőkre páronként 50 fillér.

Egyházmegyei közgyűlés a bissei egyház kérelmét, tekintettel arra, hogy adósságának rendezésére még 1912. évben felhívta a bissei egyházat a 2500 kor. amortisatiós kölcsön felvételét s a rendkívüli egyházi adó kivetését, mely szerint a 20 koronánál nagyobb állami adót fizetők páronként 1 koronát, — az ezen összegnél kisebb állami adóterhet viselők páronként 50 fillért fizetnek, megengedi s e határozatát a ft. egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti megerősítés végett. Hogy a bissei egyház ezen határozatát mit még 1912. évben hozott, miért nem terjesztette már a múlt évben az egyházmegyei közgyűlés elé, azzal közgyűlésünk most nem kíván foglalkozni, mert e kérdés az egyházmegyei bíróság ülésén is tárgyalás alá kerül és tisztázva leendő, — de arra határozottan felhívja lelkész urat, hogy felettes egyházi hatósághoz a jövőben, azt megillető tiszteletteljes formában terjessze be beadványait.

72. sz. A hiricsi egyházközség 1914. évi jul. 18-iki presb. és 1914. évi aug. 9-iki közgyűlésén elhatározta, hogy templomát és általában az összes egyházi épületeket betérjesztett költségvetés szerint 8624 kor. költséggel kijavíttatja, ez összeget kölcsönképen felveszi, fedezéséről pedig akként gondoskodik, hogy 8000 kor.-nak megfelelő kamatsegélyt kér és az ezenfelül szükséges összeget rendkívüli adóként kivetí.

A közgyűlés a hiricsi templom s általában az összes egyházi épületek jelentékeny mérvű javításának szükségességét megállapítván, a betérjesztett költségvetést elvileg jóváhagyja, egyszersmind részletes felülvizsgálás végett az e. m. építkezési bizottságnak kiadja.

Tekintettel azonban arra, hogy a kölcsönfelvétel és rendkívüli adó megállapítása alkalmával nélkülözhetetlenül szükséges névszerinti szavazás (l. t.-c. 43. §.) megtörténte a jul. 18-iki presb. gyűlés jegyzőkönyvi kivonatából nem tűnik ki, utasítja az egyházközséget, hogy a kölcsönfelvétel és rendkívüli adókivetés tárgyában hozzon új, szabályszerű határozatot, amelyben pontosan megjelöl-

lendő az is, hogy az egyházközség által vállalt teher hány évre és milyen kulcs szerint fog a gyülekezet tagjaira kivettetni.

E határozat nem fellebbezés esetén végérvényes. (l. t.-c. 56. §. k.)

**** 73. sz. Vajszlói rendkívüli adó és kölcsön ügye.**

Egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja a vajszlói egyházközségnek azon határozatát, mely szerint építendő új lelkészlakásának 24713 K. és 26 f. végösszegű költségvetése alapján tervezett építésére az egyetemes konventtől megfelelő összegű tőke és kamat segínyt kér s az ily módon nyerendő kölcsön fedezetéről, valamint az előirányzatot esetleg felülhaladó költségek fedezéséről rendkívüli adó kivetése útján gondoskodik, úgy, hogy a kivetésből befolyó összegből, évenként 1000 koronát fizethessen tőke törlesztés és kamat fejében.

Ezen határozat megerősítés végett felterjesztetik a ft. egyházkerületi közgyűléshez.

74. sz. A bogdásai ref. egyházközség rendkívüli egyházi adó kivetésének ügye.

Az egyházmegyei közgyűlés, a bogdásai ref. egyházközségnek 1914. évi aug. 9-én a presbyterium javaslatára névszerinti szavazással egyhangulag hozott azt a határozatát, hogy az iskola udvarán összegyűlt mocsárvíz műszaki lecsapolása költségeinek fedezetére a rendes egyházi adó 50%-át veti ki az 1915-ik évre rendkívüli egyházi adó gyanánt, jóváhagyja.

Utasítja azonban a bogdásai ref. egyházat, hogy a felmerült költségnek az érdekelteket terhelő részét az illetükön közigazgatási végrehajtás útján behajtani el ne mulassza.

75. sz. Nagy István-féle alapítványok tárgyában jelentés.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Tisztelettel jelentjük: hogy Dr. Szücs Ernő ügyvéd ur a birói letétben volt Nagy István-féle alapítványok összegét felvette és pedig felvett a bissei egyházi alapítvány részére.

1. Tőkében	—	—	—	—	3,999 kor. 77 fill.
2. Kamatban	—	—	—	—	223 „ 20 „
Összesen:					4,222 kor. 97 fill.

Ezen összegből levonva az adóhivatali posta portó 5 K s ügyész ur bélyeg és egyéb költségeit 66 kor. 50 fill., marad a bissei ref. egyház részére tett alapítvány javára 4151 kor. 47 fill.

Az egyházmegyei ösztöndíj alapítvány javára felvett

1. Tőkében — — — — — 535 kor. 83 fill.

2. Kamatban — — — — — 30 „ „

Ügyész ur adott az alap javára

kamat kiegészítésül — — — 14 „ 70 „

Összesen: 580 kor. 53 fill.

Ezen összeget ügyész ur Esperes urnak a folyó év április havában megküldötte, ki azokat a vajszlói takarékpénztár II. 14/1010. számú betétkönyvecskéjén elhelyezve, e betétkönyvet az egyházmegyei közpénztárnak adta át s a közpénztár azt átvette; hogy az alapító levelekben meghatározott módon őrizze, kezelje.

Harkány, 1914 augusztus 27.

teljes tisztelettel

Szalay Ferenc
Aracs Gyula.

A közgyűlés e jelentést tudomásul veszi: ügyész ur bélyeg és egyéb költségeit 66 kor. 50 fillért a bissei egyház nevére tett alapítvány terhére utalványozza s ügyész ur fáradságáért és az e. megyei ösztöndíj alapítvány kamatja kiegészítésére tett adományáért köszönetét nyilvánítja.

A bissei ref. egyházat érdeklő alapítvány alapító levelének egy példányát a bissei egyháznak kiadni s a többi alapító leveleket és iratokat, leltár mellett az egyházmegyei közpénztárba őrizetbe helyezni rendeli.

76. sz. Az egyházmegyei közalap-bizottság tagjaiul :

a közgyűlés által Szalay Ferenc Pakuszy Gyula és Szöllősy Antal választattak meg.

77. sz. Az ujonnan megválasztott számvevőszék bejelenti megalakulását, mely szerint elnökké Szöllősy Antal, jegyzővé Sipos Lajos választatott meg.

Tudomásul vétetik.

78. sz. Csánki János, ifj. Losonczy Ferenc és Hegyi Kálmán
ujjonnan választott tanügyi bizottsági tagok.

Az egyházmegyei közgyűlés előtt a hivatalos esküt letették.

Esperes urat felkéri a közgyűlés, hogy az esküt nem tett
Szigeti Károly és Kiss Zoltántól a hivatalos esküt a jövő évi egyház-
látogatáskor vegye ki.

79. sz. Több tárgy nem lévén

a közgyűlés bezáratott, a jegyzőkönyv a 4-ik szám alatt kine-
vezett hitelesítő bizottság által pontonként hitelesítettett.

Aracs Gyula

e. m. főjegyző.

Bocsor László

e. m. aljegyző.

Nyáry Pál

e. m. aljegyző.

Nagy Imre

esperes.

Széles Sándor

Szücs Sándor

hit. biz. tagok.

II.

Egyházi bíróság jegyzőkönyve.

Felvétetett Harkányban, 1914 aug. 28-án. Jelen voltak : Nagy Imre esperes, Benkő Gyula gondnok elnöklete alatt: Morvay Ferenc id. Sógor Endre, Pakuszy Gyula, Szöllősy Antal, Szalay Ferenc, Barsy Miklós, Horváth István, Fejes János dr. tanácsbírák, Aracs Gyula főjegyző, Nyáry Pál, Bocsor László, Fejes János dr. aljegyzők.

1. sz. Az V. t.-c. 13-ik §-ának rendelkezéséhez képest felhívja az elnökség a bíróságot az időszaki tanács megalakítására.

Az időszaki tanács tagjaiul megválasztatnak: ifj. Morvay Ferenc, Sógor Endre, Szalay Ferenc rendes, Barsy Miklós póttagok.

A) Fegyelmi bírósági ügyek:

2. sz. A Felsőbaranyai Református Egyházmegyei egyházi bíróság, mint fegyelmi bíróság Beremeni Sándor és társai kisharsányi presbyterek elleni hivatalból indított fegyelmi ügyben alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

ítélt:

Beremeni Sándor gondnok, Telegdi János, Bali István, Szöllősi Sándor, Szekeres János, Szabó József, Kovács József, Tunya János, Gazsi József és Kaszap István kisharsányi presbytereket vétkeseknek mondja ki az egyh. V. t.-c. 34. §-ának A. 1. és 4. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben, amelyet az által követtek el, hogy Somodi József ottani lelkész fizetését, dacára a 15/1912. és 6/1913. számú közigazgatási bírósági határozatoknak, az 1912. és 1913. években negyedévenként pontosan előre ki nem szolgáltatták s ezért az V. t.-c. 35. § c) pontja alapján a nevezetteket fejenként 5—5 korona pénzbüntetésre itéli.

A hely. lelkész ellen a vizsgálat folyamatba tételének szükségé fönn nem forog.

I n d o k o l á s :

Az iratok melletti okmányokkal és a presbyterium főntemlített tagjainak a beismerésével teljesen bizonyítva van, hogy a kisharsányi egyház presbyteriuma makacsul ellenszegülvén a törvény és az egyházmegyei közigazgatási bíróság 15/1912. és 6/1913. határozatainak a lelkész fizetését évnegyedenként előre ki nem szolgáltatatta, hanem azt utólagosan, csekély részletekben adta ki a lelkésznek.

A presbyterium ezen vétkes mulasztása a V. t.-c. 34. §. 1. és 4. pontjaiban megállapított fegyelmi vétséget képezvén, ebben a főntnevezett presbyteri tagok vétkeseknek voltak kimondandók.

A kiszabott büntetés mértékének megállapításánál súlyosító körülményt képezett a presbytereknek két esztendőn át tanusított makacssága, enyhítő körülményül pedig az szolgáltat, hogy a folyó 1914. évben most már rendesen fizetik a lelkészt, továbbá, hogy vétségüket maguk is beismervén a jövőre nézve javulást ígértek.

A súlyosító és enyhítő körülményeknek tekintetbe vételével a fejenkénti 5—5 kor. pénzbüntetést találta az egyházmegyei bíróság a vétkességgel arányban állónak.

3. sz. A Felsőbaranyai ref. egyházmegyei fegyelmi bíróság Kiss Mózes bissei ref. lelkész és társai elleni fegyelmi ügyben a Harkányban 1914 augusztus 28-án tartott ülésében a lefolytatott tárgyalás alapján a következőleg

i t é l t :

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság Kiss Mózes lelkészt vétkesnek mondja ki az V. t.-c. 34. §. A. 1. pontjába ütköző fegyelmi vétségben, amelyet azáltal követett el, hogy a bissei egyházközség 1912. évi dec. 29-én hozott 27. számú kölcsön fölvétele tárgyában kelt határozatát az I. t.-c. 15. § d. pontja értelmében való helybenhagyás végett az 1913. évi egyházmegyei közgyűlés elé nem terjesztette és ezért őt a 35. § a) pontja alapján **feddésre** itéli, ellenben Makai Márton tanítót, Márton József gondnokot, továbbá Orbán János, Szabó István, Orbán István, Biró János, Vastag Ferenc, Balog Péter, Nagy Ferenc és Szabó András presbytereket, mint a bissei ref. egyháztanács tagjait, az egyházm. ügyész által ellenük emelt az egyházi törvények V. t.-c. 34. §. A. 2. és

4. pontjára alapított fegyelmi vétség vádja alól a 92. § 2. b. pontja alapján felmenti.

I n d o k o k :

Az 1912. évi egyházm. közgyűlés 39. sz. 5. pont alatt hozott határozatával a számszék indítványára fegyelmi eljárás terhe alatt arra kötelezte a bissei ref. egyh. presbyteriumát, hogy az egyház-község 1910—1911. években ideiglenes kölcsön címén felvett 1344 kor. adósságának lefizetéséről még ez évben gondoskodjék; a számszéki elnök jelentése szerint, a presbyterium e határozatnak akként tett eleget, hogy az ez évi gondnoki napló utolsó előtti tételének bevezette az 1864 korona ideiglenes kölcsön visszafizetését, utolsó tételnek pedig 1864 korona rendes adósság felvételét. A presbyterium nyilatkozata szerint ez azért történt, mivel az ideiglenes kölcsön fedezésére más mód mint egy állandó kölcsön felvétele nem volt, amennyiben rendkívüli adó kivetése teljesen felzavarta volna az egyház nyugalmát. A számszék elnöke nehézményezte, hogy a presbyterium elmulasztotta az ezen kölcsön átváltoztatására vonatkozó egyháztanácsai és egyházközségi közgyűlési határozatokat, amelyek a fegyelmi iratok közt elfekszének, betervezni, amiért ellene a közgyűlés a fegyelmi eljárást el is rendelte.

A fegyelmi eljárás során Kiss Mózes lelkész beismerte, hogy az egyházközségi közgyűlés határozatát az I. t.-c. 15. §. d) pontja értelmében az egyházmegyei közgyűléshez föl nem terjesztette, holott a fölterjesztés a lelkész kötelességében állott.

Minthogy tehát a lelkész hivatalos kötelességét e mulasztásával megsértette, őt a fegyelmi vétségben vétkesnek kimondani, de miután a mulasztásból senkire kár nem háramlott, őt a legenyhébb büntetéssel büntetni kellett.

A presbyterium többi tagjai föl voltak mentendők, mert az egyházközségi határozatoknak az egyházmegyei közgyűléshez való fölterjesztése a presbyterium elnökének kötelessége lévén, a presbyterium tagjait fegyelmi vétség nem terheli.

4. sz. A felsőbaranyai református egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság, Göndör János és társai panaszlott elleni hivatalból indított fegyelmi bírósági ügyében aluirott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

i t é l t :

A fegyelmi bíróság Göndör János, Vass József, Gaál András

presbytereket és Gál József gondnokot, zalátai lakosokat, az ellenük emelt vádban bűnösöknek mondja ki s őket az egyh. törv. V. t.-c. 35. § e) és f) pontja értelmében hivataluktól való végleges megfosztásra s egyben a választás, vagy választhatóság jogától öt év tartamára való megfosztásrai téli azzal a megjegyzéssel, hogy az f) pont szerint kimondott ítélet hatálya az öt év letelte előtt is megszűnik velük szemben az esetben, ha azon kötelességüknek, melyek elmulasztása miatt vád alá helyezettek, időközben eleget tesznek.

Költségek nem merültek fel, ezekre vonatkozó intézkedés szükségé nem forog fenn.

Indokok:

Vétkesnek kellett kimondani Göndör Jánost azért, mert beigazolást nyert, hogy leánya házasságát egyházi áldás nem követte. Enyhítő körülménynek kellett tekinteni azt a tényt, hogy Göndör János felszólította leányát és vejét az egyházi házasság megkötésére, de veje határozottan ellenállott e felhívásnak. Ezen körülmény teszi indokolttá, hogy a fegyelmi bíróság a pénzbüntetés alkalmazásától eltekintett. De súlyosbító körülmény az, hogy Göndör János, mint presbyter, ki saját házában nem tudott érvényt szerezni akaratának, ezen engedékenysége folytán a gyülekezet tagjai előtt nem világíthat azzal a példaadással, melyet egy presbytertől az egyháztagok mindenkor elvárhatnak, sőt ezen tény által csak rossz példát adott az egyház tagjainak.

Ugyanezen körülmények jöttek tekintetbe Vass József felett kimondott ítélet meghozatalában is. Vass József 3 gyermekét hagyta kereszteleetlenül s ezt idegbajos nejének nazarénus vallásos meggyőződésével menti, a kire nézve esetleg életveszéllyel járt volna a gyermekek erőszakos megkereszteltetése folytán támadt izgalom. Egyben késznek nyilatkozik arra, hogy gyermekeit 12 éves korukban megkeresztelteti. Súlyosbító körülmény azonban az, hogy Vass József presbyter, gyermekeinek kereszteleetlenül hagyása által ellentétbe jutott református keresztyén egyházunk tanításával s e tény által megszűnt példájával világító egyházi előljáró lenni.

Ugyancsak a rossz példaadás útjára léptek és az Egyh. törv. I. t.-c. 121. §-ának e) pontjában foglaltak elleni fegyelmi vétséget követte el Gál András is, ki Göndör Jánoshoz hasonlóan nem részesítette gyermekének megkötött házasságát az egyházi áldásban, továbbá Gál József gondnok, ki saját házasságát egyházzilag meg nem kötötte.

Ezek a tények tették indokolttá az egyházmegyei bíróság ítéletét.

B) Közigazgatási bírósági ügyek:

5. sz. A Felsőbaranyai Református Egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság Glökner Péter és társai, bissei lakos panaszosoknak Kiss Mózes és Makay Márton panaszlottak elleni közigazgatási bírósági ügyében alulirott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

í t é l t:

Glökner Péter és társai ama panaszának, hogy a bissei egyház az 1908. és 1909. évi adósegélyt megkapta, az egyháztagok pedig belukmáztak (vagyis a régebbi adókulcs szerint fizettek adót) s ennek semmi nyomát, hasznát nem tudják, részben helyt ad; és kötelezi Kiss Mózes lelkészt, hogy ez ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessen vissza a bissei egyház pénztárába 79 K 06 f-t és 380 K 14 f-t, mint helytelen számítás alapján felvett 1908. évi lelkészi fizetést és fizessen be a felsőbaranyai ref. egyházmegye pénztárába 108 K 75 f eljárási költséget.

Kötelezi Makay Márton tanítót, hogy a bissei ref. egyház pénztárának fizessen vissza 329 K 80 f-t, mit helytelen számítás alapján felvett 1908. évi tanítói fizetést.

A panaszlókat azzal a panaszukkal, hogy az 1908. évi egyházi adónak s az 1908. és 1909. évi adósegélynek semmi nyoma, haszna nincs az egyházi számadásban, elutasítja.

I n d o k o k:

A lefolytatott bizonyítási eljárás során Kiss Mózes, Makay Márton, az 1908. és 1909. évi gondnokok, a presbyterium beismerése, a lukmakönyv, egyházi adókönyvek, presbyteri gyűlési jegyzőkönyvek és egy, a tanítói fizetést felszámoló bizottsági eredeti jegyzőkönyv, az 1908. és 1909. évi gondnoki számadások igazolják:

1. hogy Kiss Mózes lelkész 1908. évben az egyháztól 1501 K 79 f-t, az 1909. évben 380 K 14 f-t, összesen 1881 K 93 f-t vett fel terményben, szolgálmányban s nagyrészt készpénzben, mint 1908. év ápr. 24-től dec. 31-ig az egyháztól járó lelkészi fizetést;

2. 1908 ápr. 24-től 1909. év ápr. 24-ig az egyháztól járó lelkészi fizetése terményben, szolgálmányban és pénzben 2061 K 92 f volt. Mivel pedig a 2061 K 92 f-nek (1908 ápr. 24-től dec.

31-ig terjedő időre) $\frac{69}{100}$ része illette meg, vagyis 1422 K 73 f, 459 K 20 f-rel többet vett fel.

3. Ugyanazok igazolják, hogy Makay Márton tanító 1908-ban 787 K 11 f-t vett fel terményben és pénzben az egyháztól, mint 1908 szept. 1-től dec. 31-ig járó tanítói fizetést; és 97 K 65 f-t vissza fizetett.

4. 1908 szept. 1-től 1909 szept. 1-ig az egyháztól járó fizetése 1076 K 88 f volt. Mivel pedig az 1076 K 88 f-nek $\frac{334}{1000}$ része, vagyis 359 K 66 f illette meg, 427 K 45 f-rel többet vett fel.

Ezek alapján Kiss Mózes 459 K 20 f, Makay Mártont a már visszafizetett összeg leszámítása után 329 K 80 f vissza fizetésére kötelezni kellett.

Az eljárási költségek megfizetésére Kiss Mózes azért kellett kötelezni, mert mint a lukma fizetést elszámoló bizottság és presbyterium elnökének helyesen kellett volna számolnia, a lukmakönyvet, a felszámoló bizottság jegyzőkönyveit, a számolás iratait nem őrizte kellő gondossággal és azok egy része elveszett; a lukma-könyv is csak az utolsó vizsgálat alkalmára került elő; emiatt állottak elő a vizsgálati költségek.

A panaszlók az az állítása, hogy az 1908. és 1909. évi adósegélynek és az 1908. évi egyháziadónak az egyház számadásaiban semmi nyoma sincsen, alap nélkülinek bizonyult, mert az 1908. és 1909. évi számadások igazolják, hogy ezek bevételre szolgáltak.

6. sz. A felsőbaranyai ref. egyházmegye bírósága mint közigazgatási bíróság Benedek Dávid és társai tésenfai lakosoknak a tésenfai presbyterium 1913 november 27-én egyházi adó kivétel tárgyában hozott határozata ellen beadott felebbezését a mai alóírott helyen és napon letárgyalván a következőleg

í t é l t:

Az egyházmegyei bíróság Benedek Dávid és társai felebbezésének elutasításával a tésenfai egyház presbyteriumának határozatát jóváhagyja.

I n d o k o k:

Felebbezők azon indoka, hogy róm. kath. földbirtok után egyházi adóval meg nem róhatók, nem felel meg a tényeknek, mert ők nem a bérelt birtok földadója után rovatnak meg egyházi adóval, hanem a bérleti ügyletből előállott III. oszt. keresetiadó

után, mely adó pedig a bérletársaság tagjainak olyan állami adója mint a saját birtokaik után fizetendő adó. Így az adókimutatás a törvények szerint helyesen történt, a felebbezést elutasítani kellett.

Ez ítélet ellen felebbezésnek helye nincs.

7. sz. A Felsőbaranyai Református Egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság Mester István és társai egyházasharaszti lakos panaszosoknak Horváth Antal lelkész panaszlott elleni közigazgatási bírósági ügyében alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következő

v é g z é s t h o z t a :

Az eljárás megszüntetetik.

I n d o k o k :

A felek panaszukat visszavonták; egyházi közérdek pedig az eljárás lefolytatását nem teszi szükségessé.

8. sz. A felsőbaranyai református egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Lutár Sándor panaszosnak a turonyi presbyterium, mint panaszlott ellen, vízihordás tárgyabani közigazgatási bírósági ügyében alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

h a t á r o z o t t :

Miután panaszlott keresetét jogfenntartással visszavonta, panasz tárgyabani határozat hozatalára nem volt szükség.

Nagy Imre

esperes, egyházi elnök.

Benkő Gyula

e. m. gondnok vil. elnök.

Nyáry Pál

Bocsor László

egyh. aljegyzők.

Dr. Fejes János

vil. aljegyző.

jegyzőkönyvvezetők.

Függelék a közgyűlés jkvi 37. számához.

A felsőbaranyai ref. lelkeszi gyámpénztár által az 1913. évben segélyezett özvegyek és árvák.

Sorszám	A segélyezett neve	Segélypénze		J e g y z e t
		K	f	
	A) 1896. év előttiek:			
1	Baksay Lászlóné	150	40	
2	Berki Józsefné	240	—	
3	Békási Antalné	50	40	
4	Dömötör Lajosné	50	40	
5	Főző Lászlóné	50	40	
6	Hamar Pálné	50	40	
7	Hubay Lászlóné	50	40	
8	Kovács Pálné	50	40	
9	Németh Jánosné	50	40	
10	Paksy Gedeonné	240	—	
11	Svarkay Lajosné	240	—	
12	Vághó Dánielné.	5	04	Meghalt 1913 augusztus hóban.
	B) 1896. év utániak:			
13	Ambrus Józsefné	430	—	
14	Baditz Györgyné	430	—	
15	Czúcz Lajosné	430	—	
16	Iványos Sománé	430	—	
17	Kovács Antalné	430	—	
18	Kovács Sándorné	430	—	
19	Máté Balázsné	215	—	
—	Máté Ilonka	215	—	{ ketten kapnak egy segélyt.
20	Mészáros Istvánné	430	—	
21	Molnár Sándor	430	—	{ 1914 február 27-én betölti a 24-ik évét.
22	Nagy Bertalanné	430	—	
23	Szabó Józsefné	430	—	
24	V. Molnár Istvánné.	430	—	
25	Szarka Jánosné	50	40	
26	Horváth József	150	—	
	Összesen:	6588	64	

TÁRGYMUTATÓ.

I.

Az 1914. évi augusztus 27-én és 28-án tartott közgyűlés és bírósági ülés jegyzőkönyvéhez.

Jegyzőkönyvi szám.

Lapszám.

1. sz. Közgyűlés megnyitása. — <i>iff. Morvay.</i>	— — — — —	5
2. sz. Képviselők igazolása. — <i>iff. Morvay.</i>	— — — — —	5
3. sz. Jegyzőkönyv vezetésére vonatkozó intézkedés. — <i>iff. Morvay.</i>		6
4. sz. Jegyzőkönyv hitelesítő biz. tagok választása. — <i>iff. Morvay.</i>		6
** 5. sz. Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve. — <i>iff. Morvay.</i>	— —	6
6. sz. Aracs Gyula lemondása a főjegyzőségről és tanácsbíróaságról s a két tisztség betöltésének elrendelése. — <i>Bocsor.</i>	— —	8
7. sz. Hardy Sándor lemondása a vil. főjegyzőségről és a szavazás elrendelése. — <i>Bocsor.</i>	— — — — —	9
8. sz. Megválasztott tisztségviselők eskütétele. — <i>iff. Morvay</i>	— —	10
9. sz. A gyűlés folyamán elrendelendő szavazatokat számba vevő bizottság választása. — <i>iff. Morvay.</i>	— — — — —	10
10. sz. Jelen gyűlésről elmaradt tagok önigazolása. — <i>iff. Morvay.</i>		10
11. sz. Esperes ur évi jelentése. — <i>Nyáry.</i>	— — — — —	10

Ennek alapján hozott határozatok:

** 1. Lelkészek családi pótléka tárgyában felterjesztés az egyh. kerületre. — <i>Nyáry.</i>	— — — — —	27
** 2. Tanítók családi pótléka tárgyában felterjesztés az egyh. kerület útján a konventre. — <i>Nyáry.</i>	— — — — —	27
3. A trónörökös és neje halála feletti részvét. — <i>Nyáry.</i>	— —	27
4. Elhunyt nagyjaink halála feletti részvét. (Dr. Antal G., Dr. Fejes J., püspökök Ádám A., Bagossy K. e. m. gondnokok) ujonnan választott püspökök üdvözlése (Dr. Tüdös István, Németh István. — <i>Nyáry.</i>	— — — — —	27
5. Az „Egyke“ ellen a belmissió ajánlatik. — <i>Nyáry.</i>	— —	28
6. Kegyes adakozóknak köszönet. — <i>Nyáry.</i>	— — — — —	28
7. Zalátai presbyterium felfüggesztése s ellene a fegyelmi eljárás megindítása tudomásul vétetik. — <i>Nyáry.</i>	— —	28

8. Garé, Márfa, Csarnóta, Turony iskolájában a tanítás és a két utóbbiban az iskola építés tárgyában intézkedés tetele. — Nyáry.	— — — — — 28
12. sz. Tárgysorozat megállapítása. — Aracs.	— — — — — 29
* 13. sz. Hátralék jegyzék (scontró). — Aracs.	— — — — — 29
** 14. sz. Állandó káplántartó helyekül megállapított Kőrös, Pécs, B.-szentlőrincz. — Aracs.	— — — — — 29
** 15. sz. Javaslat helyettes- és segédlelkészek kirendelése tárgyában. — Aracs.	— — — — — 30
16. sz. Lelkész választások megerősítése. — Aracs.	— — — — — 31
17. sz. Tanító választások megerősítése. — Bocsor.	— — — — — 31
18. sz. Kákicsi hitoktatás. — Bocsor.	— — — — — 32
19. sz. Új tanítók eskütétele. — Bocsor.	— — — — — 32
20. sz. Ügyész választás. — Bocsor.	— — — — — 32
* 21. sz. Közpénztárnok választása. — Bocsor.	— — — — — 32
22. sz. Levéltárnok választása. — Bocsor.	— — — — — 32
** 23. sz. Segélykérvények. — ifj. Morvay.	— — — — — 32
24. sz. Segélykérvényi bizottság választása. — ifj. Morvay.	— — — — — 37
** 25. sz. Egyházkerületi képviselők választása. — Aracs.	— — — — — 37
26. sz. Ösztöndíjak odaitélése. — Nyáry.	— — — — — 37
* 27. sz. Nyugdíj ellenőrző bizottság jegyzőkönyve. — Aracs.	— — — — — 37
* 28. sz. Közalap bizottság jegyzőkönyve. — Aracs.	— — — — — 37
** 29. sz. Missió bizottság jegyzőkönyve és missió bizottsági tagok választása. — Nyáry.	— — — — — 38
* 30. sz. Számvevőszék jelentése. — Bocsor.	— — — — — 42
31. sz. Számvevőszék választásának elrendelése s a gyűlés felfüggesztése. — Aracs.	— — — — — 50
32. sz. Az ülés újból megnyitása. — Aracs.	— — — — — 50
33. sz. Számvevőszék választása és eskütétele. —	— — — — — 51
34. sz. Esperes jelenti, hogy egy „Névtelen“ az egyházmegye nevében a hadra keltek családjainak részére 1000 koronát adományozott. — Nyáry.	— — — — — 51
** 35. sz. Tanügyi bizottság jelentése és körfelügyelők választása. — Széles.	— — — — — 51
36. sz. Tanító-testület jegyzőkönyve. — Bocsor.	— — — — — 56
37. sz. Lelkésztestület jegyzőkönyve. — Aracs.	— — — — — 56
** 38. sz. Pécsi nem ref. iskolákba járó növendékek vallás vizsgájáról jkv. — Aracs.	— — — — — 57
** 39. sz. Pécsi honvéd hadapródok vallásvizsgájáról jkv. — Aracs.	— — — — — 58
** 40. sz. Siklósi polgári iskolák vallásvizsgájáról jkv. — Aracs.	— — — — — 58

41. sz.	Betűsoros tárgymutató ügye. — <i>Bocsor.</i>	—	—	—	—	58
** 42. sz.	Dijlevelek módosítása tárgyában javaslat. — <i>Aracs.</i>	—	—	—	—	59
43. sz.	Páprádi legelőper tárgyában ügyészi jelentés. — <i>Dr. Szücs.</i>	—	—	—	—	59
44. sz.	Páprádi lelkészi földek bérbe adása. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	59
45. sz.	Jaksa József páprádi bérlő kérelme. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	59
46. sz.	Okorági lelkészi és tanítói javadalom biztosítása. — <i>Dr. Szücs.</i>	—	—	—	—	60
47. sz.	Sólyom András hagyatéka tárgyában ügyészi jelentés. — <i>Pakuszy.</i>	—	—	—	—	60
** 48. sz.	Nyugotszenterzsébeti kölcsön és rendkívüli adó. — <i>Bocsor.</i>	—	—	—	—	60
49. sz.	Piskói rendkívüli adó emelés. — <i>Bocsor.</i>	—	—	—	—	61
50. sz.	Drávaszabolcsi rendkívüli adó. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	62
51. sz.	Baranyasellyei rendkívüli adó. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	62
52. sz.	Katádfai rendkívüli adó. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	62
53. sz.	Mattyi rendkívüli adó. — <i>Bocsor.</i>	—	—	—	—	63
54. sz.	Sósvertikei rendkívüli adó. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	63
** 55. sz.	Drávacsehi építkezés és rendkívüli adó. — <i>iffj. Morvay.</i>	—	—	—	—	63
** 56. sz.	Egyházasharaszti építkezés és rendkívüli adó. — <i>iffj. Morvay.</i>	—	—	—	—	64
** 57. sz.	Peterdi építkezés és rendkívüli adó. — <i>iffj. Morvay.</i>	—	—	—	—	64
** 58. sz.	Lúzsoki kölcsön és rendkívüli adó. — <i>Nyáry.</i>	—	—	—	—	65
** 59. sz.	Nagycsányi kölcsön és rendkívüli adó. — <i>Nyáry.</i>	—	—	—	—	65
** 60. sz.	Nagyharsányi kölcsön. — <i>Nyáry.</i>	—	—	—	—	65
** 61. sz.	Rózsafai ingatlan eladás. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	66
** 62. sz.	Almáskereszturi ingatlan eladás. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	66
** 63. sz.	Nyugotszenterzsébeti ingatlan vétel. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	67
** 64. sz.	Mattyi ingatlan ajándékba vétel. — <i>Dr. Fejes.</i>	—	—	—	—	67
** 65. sz.	Sógor Endre 8000 kor. újabb alapítványa. — <i>Nyáry.</i>	—	—	—	—	68
66. sz.	Baranyahidvégi hagyaték felhasználása. — <i>Nyáry.</i>	—	—	—	—	73
67. sz.	Nagypeterdi tanító személyi pótléka. — <i>Nyáry.</i>	—	—	—	—	73
68. sz.	Tésenfai takarékmagtár alapszabálya. — <i>Bocsor.</i>	—	—	—	—	73
69. sz.	Tésenfai rendkívüli adó. — <i>Bocsor.</i>	—	—	—	—	73
70. sz.	Oldi építkezés kölcsön és rendkívüli adó. — <i>Bocsor.</i>	—	—	—	—	74
** 71. sz.	Bissei kölcsön és rendkívüli adó. — <i>Nyáry.</i>	—	—	—	—	74
72. sz.	Hiricsi építkezés kölcsön és rendkívüli adó. — <i>Bocsor.</i>	—	—	—	—	75
73. sz.	Vajszlói építkezés és rendkívüli adó. — <i>Nyáry.</i>	—	—	—	—	76
74. sz.	Bogdásai rendkívüli adó. — <i>Aracs.</i>	—	—	—	—	76
75. sz.	Nagy István bissei alapítványáról jelentés. — <i>Aracs.</i>	—	—	—	—	76
76. sz.	Közalap bizottsági tagok választása. — <i>Aracs.</i>	—	—	—	—	77
77. sz.	Számszék megalakulásáról jelentés. — <i>Aracs.</i>	—	—	—	—	77
78. sz.	Körfelügyelők eskütétele. — <i>Aracs.</i>	—	—	—	—	78
79. sz.	Közgyűlés bezárása s a jegyzőkönyv hitelesítése. — <i>Aracs.</i>	—	—	—	—	78

II.

Egyházi bíróság jegyzőkönyve.

Jegyzőkönyvi szám.

Lapszám.

1. sz. Időszaki tanács megalakulása. — *Dr. Fejes.* — — — 79

A) Fegyelmi bírósági ügyek:

2. sz. Kisharsányi presb. ellen hivatalból. — *Bocsor.* — — — 79

3. sz. Bissei presb. ellen hivatalból. — *Dr. Fejes.* — — — 80

4. sz. Göndör János és társai ellen hivatalból. — *Nyáry.* — — 81

B) Közigazgatási bírósági ügyek:

5. sz. Kiss Mózes lukma elszámolási ügye. — *Bocsor.* — — — 83

6. sz. Benedek D. és társai felebbezése egyházi adó kivetés ellen. —

Dr. Fejes. — — — — — — — — 84

7. sz. Mester István és társai akácérdősítés ügyében. — *Bocsor.* — 85

8. sz. Lutár Sándor keresete vízfordás tárgyában. — *Nyáry.* — — 85

Függelék: a közgyűlési jegyzőkönyv 37-ik számához. — — 86

Jegyzet. A *-gal jelölt számokat a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés figyelmébe ajánljuk. A **-gal jelletteket hivatalból, vagy felebbezés folytán terjesztjük fel.

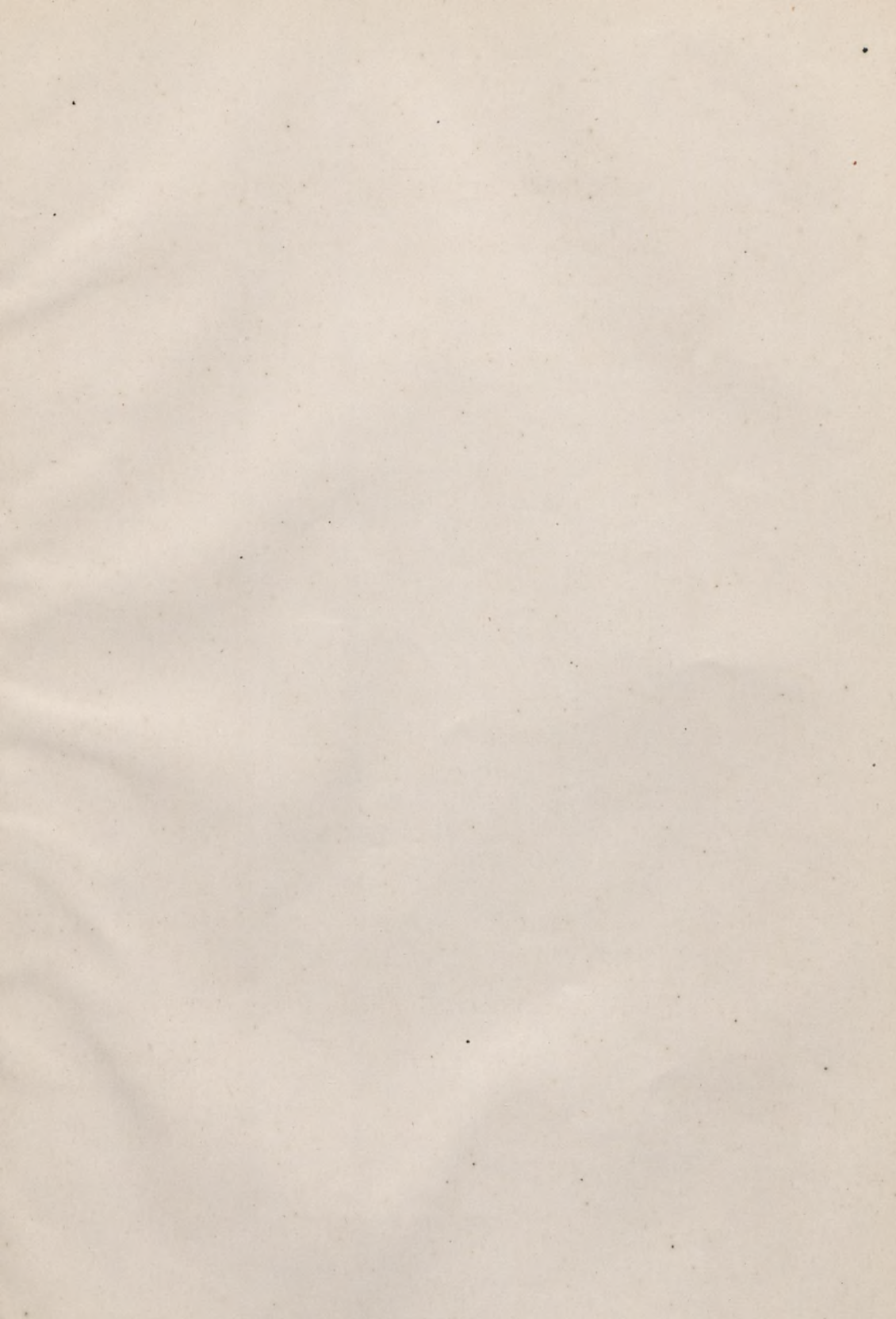
E jegyzőkönyvet az őrizetem alatt levő hitelesített kéziratokkal teljesen meg-
egyezőleg ebben a 90 oldalnyi füzetben a felsőbaranyai református egyház-
megye közgyűlésének megbízásából 180 példányban kiadtam.

Drávacsehiben, az ezerkilencszáztizennegyedik év szeptember hó 11-én.

Aracs Gyula,
egyh. m. papi főjegyző.

37725

P.